

JURNALUL DE RĂZBOI AL PREOTULUI MARIN H. DUMITRESCU

BIOGRAFIA PREOTULUI MARIN H. DUMITRESCU

Colonelul (r) preot econom stavrofor, veteran de război Marin H. DUMITRESCU, s-a născut la 6 martie 1909, în comuna Smârdioasa, jud. Teleorman.

A urmat cursurile Liceului "Alexandru I.Ghica" din Alexandria, ale seminariilor din Curtea de Argeș și "Nifon Mitropolitul" din București (1930), iar în 1937 a absolvit, printre primii din promoție, Facultatea de Teologie (București).

S-a căsătorit cu Georgeta Negulescu și a fost numit preot paroh la Adamești (lângă Alexandria). În deceniul patru s-au născut cele trei fiice: Valeria, Eugenia și Felicia. La examenul de preot militar susținut în 1941, a reușit al doilea, în ordinea mediilor, fiind repartizat la Comandamentul Brigăzii 2 Vânători Munte pe funcția de preot militar, cu gradul de căpitan.

Pe 3 iulie 1941, căpitanul preot Marin H. DUMITRESCU a primit ordin telegrafic de la Marele Stat Major al M.A.N. să se prezinte în zona operativă. Anunțați, au venit la Adamești: părinții, sora, fratele, cumnata și foarte mulți enoriași. A fost o despărțire dramatică. "*Numai lacrimi și jale*" - mărturisește părintele Dumitrescu.

Îndreptându-se spre linia frontului, a călătorit în condiții mizerabile într-un vagon de vite, iar pe podea așternute paie. Ajuns în gara Dorohoi ia pentru prima oară contactul cu aspectele triste ale războiului, căci în stația Dorohoi erau aduși evacuații răniți din Z.O.(zona de operații). Văzându-i, "*mi-a venit rău*" - consemnează părintele.

Din această localitate a fost preluat de un autocamion al Brigăzii 2 Vânători Munte. Așa a început drumul său spre urcușul Golgotei. O *via dolorosa* care ia răpit pe fronul de răsărit amândoi frații. Mircea, sergent t.r. în Batalionul 9 Gardă, a căzut în luptele pentru cucerirea Odesei (la Freudenthal-Dalnic, 6 septembrie 1941) și Viorel, sublocotenent (r) în Regimentul 20 Dorobanți, în bătălia de la Cotul Donului (13 august 1942).

Stagiul pe Frontul de Est: de la 3 iulie 1941 până la 5 decembrie 1941; de la 1 martie 1942 până la 31 martie 1943. După aceasta a fost reținut în zona interioară.

Notări de serviciu: 1941/ 1944 - Foarte bun preot militar; 1944/ 1945 - Eminent preot militar; 1945/1947 - Foarte bun preot militar.

Decorații de război: Ordinul Coroana României cu spade și Panglică de Virtute Militară clasa a V-a; Crucea Meritul Sanitar cu spade.

Ranguri bisericesti: Econom-stavrofor. Distincții ecleziastice: "Brâu Roșu", "Bedernița" și "Sfânta Cruce".

Comanda, funcții pe front: - preot militar la Batalioanele 7 și 9 Vânători Munte. În zona interioară: confesorul garnizoanelor Petroșani și Buzău. La 16 iunie 1944 a fost avansat la gradul de maior.

A fost arestat de securitate în anii 1948 și 1959. În august 1948 a fost ridicat cu mandat de arestare și dus la Curtea Marțială din București, fiind acuzat de activitate antistatală. Piesa principală la dosar era un raport infam întocmit de căpitanul Atanase Țuculescu, Șeful Serviciului Educație, Cultură și Propagandă de care aparțineau preoții militari.

A fost achitat, folosind în apărarea sa **Jurnalul de război** și notarea de serviciu, cu calificativul **Exceptional**, semnată de același căpitan cu o jumătate de an în urmă!!

În 1959, sublocotenentul Uță, care a ajuns ulterior comandantul miliției Buzău, l-a arestat din nou. Ridicat de pe strada Spiru Haret din Buzău (fostă Karl Marx), a stat

câteva luni în arestul securității, fiind hărțuit și interogat cu brutalitate. În tot acest timp familia nu a știut nimic de dânsul.

Fiind exclus din clerul militar activ (1948), și-a continuat activitatea pastoral misionară, ca preot civil, la aceeași Biserică militară cu hramul “Tuturor Sfinților”.

La 1 februarie 1981, după 50 de ani de activitate preoțească neîntreruptă, a ieșit la pensie, retrăgându-se în București.

A locuit într-un apartament modest, situat vis-a-vis de Regimentul de Gardă “ Mihai Viteazul”. După revoluția din 1989 a primit, consecutiv, gradele de locotinent-colonel și colonel în rezervă.

Părintele Dumitrescu H. Marin s-a mutat la Domnul! În ziua de joi, 29 martie 2007, orele 13.00, după o îndelungată suferință, inima părintelui Dumitrescu s-a oprit la vârsta de 98 de ani ! **A fost ultimul preot militar activ din generația clerului interbelic.** *A servit cu devotament Biserica și enoriașii atât ca preot militar, cât și civil, în funcția de confesor al garnizoanei Buzău și, apoi, ca preot paroh al Bisericii Eroilor din Buzău.*

Slujbele de citire a Stâlpilor, de înmormântare și înhumare s-au desfășurat în orașul Buftea, în Sâmbăta lui Lazăr (31 martie), unde se află cavoul familiei. Părintele DUMITRESCU H. MARIN își doarme somnul de veci alături de soția sa, **Georgeta**, decedată cu câțiva ani în urmă. L-au însoțit pe ultimul drum cele trei fiice ale sale: **Valeria, Eugenia și Felicia**, cu soții lor, cu nepoții și strănepoții, precum și credincioși.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

În cele două campanii la care a participat pe frontul de Est, preotul ofițer Marin H. DUMITRESCU a consemnat, zi și noapte, cu o perseverență titanică, situațiile și suferințele de tot felul, unele de domeniul “*incredibilului*”. Jurnalul de front este *necenzurat* plin cu fapte, detalii și trăiri psihologice extrem de bogate. Tocmai de aceea orice cititor îl citește cu sufletul la gură.

Preotul garnizoanei Buzău
Alexandru TUDOSE

JURNAL DE RĂZBOI (1) CAMPANIA DIN UCRAINA

9 iulie 1941 (miercuri). Cu un autocamion al Batalionului 16 din Brigada 2 Vânători Munte, venit în gara Dorohoi după aprovizionare, am pornit, împreună cu maiorul D. Handoca și locotenentii Titus Popescu și Ioan Bujoire, în direcția Sulița Nouă.

În drum am văzut locuri unde s-au purtat lupte grele, cazemate distruse prin bombardamente de aviație și de artilerie, căi rutiere minate și nedezafectate, sate, orașe și poduri distruse. Ghinion! Prutul a rupt podul de la Sulița Nouă și neputând trece cu camionul, schimbăm ruta și mergem la Cernăuți, unde ajungem la orele 18.00.

La Cernăuți, reședința mitropolitană era devastată complet de trupele rusești. Vasta bibliotecă - incendiată. Catedrala pângărită, iar Sfântul Altar transformat în W.C. În curte era locul de execuție al celor indezirabili. Se cunosteau pe zid urmele gloanțelor trase în timpul execuțiilor.

În Cernăuți am stat trei zile, după care, pe un pod improvizat, am trecut în Sulița Nouă -Basarabia, ai cărei locuitori, majoritate evrei, ne-au primit f.f. rău, aruncând asupra ostașilor români și germani cu apă fiartă de la etajele caselor.

13 iulie 1941 (duminică). La orele 13.00 ajungem în localitatea Româncăuți, în care se află sediul Brigăzii 2 Vânători Munte. După ce mă spăl și curăț hainele de praf mă prezint la domnul general Ion Dumitrache, comandantul brigăzii, îl salut, spunând cine sunt și cu ce misiune am fost trimis (confesor al Brigăzii 2 Vânători Munte, zona operativă), iar d-nia sa, f. rece, îmi răspunde numai “ *bine ai venit*”, fără nici un fel de indicații.

Cu acest prilej cunosc pe d-nii: maior Ursache, adjutantul Comandaturii, locotenent-colonel Bădescu, colonel Georgescu ș.a. Cu sprijinul preotului din localitate sunt încartiruit în casa cântărețului bisericesc local, persoană onorabilă și amabilă, care, asemenea preotului, a avut foarte mult de suferit din partea autorităților locale rusești.

17 iulie 1941 (joi). Sunt mutat de la Comandamentul Brigăzii 2 Vânători Munte la Batalionul 7 Vânători Munte în locul preotului căpitan activ Valeriu Grosu, care vine în locul meu, acesta fiind confesorul garnizoanei Deva, sediul Brigăzii 2 Vânători Munte și, deci, veche cunoștință a d-lui comandant, generalul I. Dumitrache. În plus, fiind basarabean și cunoscând limba rusă era necesar aici un translator. Mă supăr mult, însă execut ordinul. Cu permisiunea maiorului Ursache, plec cu un autocamion la Sulița petru a-mi aduce lada de campanie și bagajul personal.

19 iulie 1941 (sâmbătă). Mă prezint la Batalionul 7 Vânători Munte; comandant – locotenent-colonelul Nicolae Ciobotaru, care mă primește foarte frumos. La ora 02.00 noaptea se ordonă înaintarea. Având încălțăminte ruptă, medicul batalionului, locotenentul Gheorghe Vărăjoiu, mi-a împrumutat calul său să merg călare. După un marș forțat pe drumuri foarte grele (gropi și noroaie) am ajuns și am cantonat într-o mare pădure. Aici mi-au dat o pereche de bocanci noi.

Însoțit de ordonanța personală, soldatul Mihai Deimuț, din comuna Bolcaci (Târnava – Mică), am mers în întâmpinarea trupelor. La capătul podului militar construit special pentru trecerea Nistrului de către trupele române se aflau generalul Avramescu, Comandantul Corpului de Armată și generalul –maior Ion Dumitrache care permanent încurajau ostașii, zicându-le: “*Băieții noștri dragi, fiți mândrii că ardelenii trec primii*”

Nistrul . Nu după mult timp vom reveni în țară, de unde vom porni spre alți prieteni, pe care nu-i numim acum, dar pe care voi îi știți!

Nouă, preoților militari de față, ne-a ordonat să mergem fiecare în fruntea unității respective cu epitrahilul de gât și cu Sf. Cruce în mână. Era ora 07.10 când am trecut Nistrul.

Personal, sunt la postul de prim-ajutor cu medicul locotenent Vrăjoiu, unde colaborez la înregistrarea, pansarea și evacuarea răniților transportați aici de către brancardierii unității, precum și de identificare și, după posibilități, slujirea și înmormântarea ostașilor decedați. O parte din ostașii decedați sunt groaznic mutilați (sfârtecați) de obuze. Din trupurile unora s-au adunat numai părți izolate, restul fiind amestecat cu pământ. E ora 12.10 și încă n-am mâncat nimic, dar nici nu ne arde de așa ceva în acest infern. N-au măcar o firimitură de pâine sau alt aliment. În fine, într-un târziu, Mihai (ordonanța) îmi oferă din rația lui o mică felie de pâine neagră și uscată. O înmoi în apă și cu greu o mănânc. Gândul și dorul de soție, copii, părinți etc. nu mă părăsește, ci permanent mă chinuiește, căci moartea îmi dă târcoale. La ora 17.00 ne replem cu postul de prim-ajutor într-o pădure. Slujesc și înmormântez 6 decedați de la compania a 2-a Vânători Munte.

20 iulie 1941 (duminică). Ne instalăm cu postul de prim-ajutor într-o cazarmă rusească părăsita. De jur împrejur – priveliște îngrozitoare. Cu brancardierii strâng de pe câmpul de luptă, deocamdată, 10 morți. La ora 15.00, după identificarea și înregistrarea fiecăruia, officiez slujba înmormântării... Au asistat circa 100 de ostași cărora le-am ținut o cuvântare. Am oficiat împreună cu preot căpitan Valeriu Grosu.

După înmormântare, împreună cu medicul Gheorghe Vrăjoiu am plecat pe poziție în prima linie... *În primul sat am poposit puțin. În jurul nostru s-a adunat populația, care, aflând că sunt preot (batiușca) mi-a cerut să sărute Sf.Cruce. Am pus epitrahilul. Ba, mai mult, cei în vârstă au mers de au adus copiii, iar copiii au adus părinții ca să sărute Sf. Cruce, dovedindu-se că poporul rus a fost și a rămas pravoslavnic.* Ne-au dat pâine, ouă și fructe... În fine, la orele 21.30 am ajuns la obiectivul căutat. Aici, într-o tranșee acoperită am prăjit ouăle, am mâncat bine și ne-am prezentat d-lui Nicolaie Ciobotaru, care nu ne-a primit prea bine, dar ulterior a devenit același comandant bun și de mare omenie cu subalternii săi. Ne-a stabilit locul pentru postul de prim-ajutor și ne-am despărțit. Împreună cu doctorul Vrăjoiu, căci eram nedespărțit, am mers la o gospodărie în sat, iar gospodina ne-a servit cu lapte covăsit, căci pâine aveam noi.

21 iulie 1941 (luni). La ora 05.30 ne-am sculat. După rostirea rugăciunii în fața întregului batalion a vorbit ostașilor d-l locotenent-colonel Ciobotaru despre misiunea noastră pe aceste meleaguri.

S-a servit masa de dimineață și la ora 07.00 s-a pornit în marș în urmărirea inamicului.

S-au iscat discuții în rândul ofițerilor pe tema că preotul mărșăluiește pe jos în fața unității, în vreme ce ofițerii au cai pentru călărie. După câțiva kilometri mi s-a adus un cal dotat cu șa. Așa am mărșăluit călare permanent în fruntea batalionului, alături de comandant, fiind expus la orice surpriză, căci pe ofițeri inamicul îi căuta cu puștile lunetă.

Ajunși într-o imensă pădure, ostașii dau foc la o prisacă, aflată aici, pentru ca omorând albinele să poată fura fagurii cu miere. Aflând d-l locotenent-colonel Ciobotaru ordonă ancheta și este identificat ostașul care a dat foc stupilor; *este pus să-și sape singur mormântul și apoi să fie împușcat în fața trupei.* Dar... spre norocul ostașului în cauză, se

primește ordin de înaintare și astfel scapă de pedeapsa capitală. În fine, distruși de atâta marș, la ora 22.00 am mâncat ceva și ne-am culcat într-un cort, pe paie.

22 iulie 1941 (marți). N-am întâlnit rezistență din partea inamicului. După 30 de kilometri de marș am poposit în marginea unui sat. Ne-am culcat într-o cameră părăsită din colhoz, nemâncăți, dar foarte obosiți, ca și trupa.

23 iulie 1941 (miercuri). Ajungem și cantonăm în satul Voitoka (ora 19.00). Sf. Biserică ortodoxă a fost transformată în teatru și în cinematograf. Scena și ecranul erau în Sf. Altar! Pictura fusese spoită cu var, iar turlele erau demolate.

25 iulie 1941 (vineri). La ora 03.00 noaptea batalionul se deplasează în poziție de luptă, urmărind inamicul care părăsise poziția. Gândul îmi zboară la cei dragi: soție, copii, părinți, frați, soră, prieteni. Scot din portofel iconița și fotografiile cu Georgeta și scumpele noastre copile, și, pe furiș, culcat cu fața la pământ, plâng, plâng mult!

O escadrilă de 13 avioane inamice ne atacă în picaj. Socotind că din acest infern nu mai este posibil să scap, mă aflu iarăși pitulat cu fața la pământ. Plouă cu găleata, suntem uzi până la piele. Batalionul 7 Vânători Munte se găsește într-o foarte vastă pădure. La ora 16.00 înmormântează aici un ostaș neidentificat. Cred că este basarabean, omorât de ruși. La ora 18.00 batalionul înaintează, dar la numai un kilometru suntem atacați cu foc de artilerie și branduri de-o intensitate infernală. Proiectilele cad ca ploaia în jurul nostru timp de 3 ore. Rugăciuni și lacrimi multe. E noapte. Săpăm amplasamente (șanț strâmt, adânc și lung), coborâm în șanțuri și ne culcăm, nemâncăți, îmbrăcați și încălțați.

26 iulie 1941 (sâmbătă). E ora 04.00 dimineața. Ne sculăm și sub focul groaznic al artileriei inamice reușim să ocupăm satul Savinți. Din cauza groaznicului bombardament al artileriei grele inamice, misiunea medicului și a preotului se desfășoară foarte greu și cu mari riscuri. În fine, sosește artileria grea română, se instalează pe poziție și intră în acțiune. Reușim și înaintăm. Cerem la populație ceva de-ale mâncării, căci de 36 de ore n-am gustat nimic. Cu multă bunăvoință, în hohote de plâns, ni se dă pâine și ouă fierte. Comandantul companiei a 2-a, însoțit de 29 de soldați, toți istoviți, ne informează că Batalionul nostru, 7 Vânători Munte, a fost decimat.

27 iulie 1941 (duminică). La ora 04.00 dimineața sosesc foarte mulți răniți de pe poziție, care ne informează că luptele sunt foarte grele. Și aceștia spun că Batalionul 7 Vânători Munte a pierdut circa 60 la sută din ostași (morți și răniți) Într-o curte este găsit mort sergentul N.Todea din Compania Comandă. Între timp vine d-l general Ion Dumitrache, Comandantul Brigazii 2 Vânători Munte care spune că Batalioanele 7 și 8 Vânători Munte trec în refacere și totodată dispune să fie asanate pozițiile, unde s-au purtat lupte grele, de morți. Imposibil, căci bombardamentul inamicului se intensifică. Timp de circa o oră și jumătate nimeni nu poate face o mișcare. Casele lovite în plin de proiectile sunt distruse, iar populația îngrozită se refugiază pe câmp, părăsind totul. După trei zile de groază, Mihai (ordonanța) îmi aduce să mâncăm friptură de porc cu cartofi. De unde, nu știu! Îmi dă pâine din rația lui, iar el pleacă în sat ca să mănânce. Inamicul ne torturează prin raiduri ale aviației de bombardament. Aviația română și germană sunt ca inexistente. E ceva de groază.

28 iulie 1941 (luni). Se ordonă samarizarea și retragerea în comuna Savinți. Mă prezint la d-l locotenent-colonel comandant. Îmi reproșează faptul că în timpul reacțiunii (luptelor) nu am stat în apropierea dânsului! Doamne, Doamne, ce pretenție! Totuși, tac chitic. Îl rog să dispună a ni se pune la dispoziție ostași cu care să asanez câmpul de morți. Îmi promite, pleacă și nu-mi dă concursul cerut. Apelez la d-l Boldișor, care ordonă să mi

se dea 10 soldați, însă vin numai 5 ostași, fără târgi. Apare d-l colonel Cârlan, comandantul Grupului 5 Vânători Munte, care îmi interzice să merg a ridica morții dimineața, căci riscăm să fim uciși de inamic, ci să fac aceasta numai spre seară. Până atunci merg în sat cu Mihai, ordonanța, și rog localnicii să mă ajute la săparea mormintelor (ofițerii în mormânt individual, iar ostașii în mormânt comun). Reușesc să conving un număr de cioloveci, care își iau scule (casma, lopată, fierăstrău, cuie, teslă) și mă urmează.

La ora 17.00 iau două căruțe-camion, numai cu platforma pe arcuri de trăsură și plec pe poziție, însoțit de Mihai. Ridicăm 16 ostași și 4 ofițeri morți. Pentru scurtarea drumului și ferirea de inamic am mers peste câmp, dar, la trecerea printr-un pâraiaș, căruțele s-au înțepenit și, din cauza smuciturilor cailor, o parte din morți au căzut în apă. I-am scos pe mal cu brațele și cu mari eforturi am reușit să scoatem căruțele cu restul morților. E ora 11.30 noaptea când ajungem la cimitir. Frânți de oboseală și frică ne culcăm pe iarbă, lângă morți, nemâncați.

29 iulie 1941 (marți). Scularea la ora 05.00. După pornirea brancardierilor pe poziția unde s-au purtat lupte identific morții, le înregistrez datele și-i așezăm în mormânt, direct pe pământ, unul lângă altul, ofițerii sunt înmormantați în gropi individuale. Cruce are fiecare ostaș la căpătâiul său, cu numele respectiv. Sosesc brancardierii cu cele două căruțe, pline cu ostași morți, între care și locotenent-colonelul Dan Tarnovschi, trimis pe front spre reabilitare.

Între timp, apare și d-l general Dumitrescu, comandantul Armatei a 3 -a. Rămâne surprins că am fost lăsat singur și, apreciind că nu voi putea termina până seara cu înmormântarea celor aduși de pe poziție, ordonă să fie ajutat de 15 ostași sub comanda unui sergent.

30 iulie 1941 (miercuri). Dorm în sat. Ne sculăm boierește, la 06.20. Hazaica (stăpâna casei) ne servește cu lapte dulce fiert, îndulcit și foarte puțină pâine neagră și uscată. Cu Mihai, ordonanța, merg să facem baie în eleșteul de la moară. Legăm calul de un pom în curtea unui vecin cu moara. Când să mergem la eleșteu, începe un bombardament de aviație cu totul neașteptat. M-am adăpostit într-un grajd, în care se afla vaca gospodarului, iar Mihai într-o groapă. Totuși, facem baie, iar apoi pornim spre comuna Obodovka, unde ajungem la ora 18.15, plouați până la piele și nemâncați. Mă prezint la comandamentul Brigazii 2 Vânători Munte - maior Ursache –căruia îi raportez cu privire la înmormântarea ostașilor eroi căzuți în luptele de la Savinți-Kozinți. Mi se cere să fac raport scris și mă execut. E ora 22.00. De la poștă mi se aduc scrisori; una de la Gica (soție, n.n.) și una de la tata.

31 iulie 1941 (joi). Mă scol la ora 06.00. Scriu: Georgetei, tatei, P.S. Episcop general dr. Partenie Ciopron și preotului colonel Dăncilă. Suntem adunați de către d-l colonel Ciobotaru și d-l general Ion Dumitrache; ne vorbesc în legătura cu situația militară în prezent, cu ordinea și disciplina, automutilările fiind frecvente. Azi s-a automutilat ordonanța sublocotenentului Afrone, rupându-și degetele de la mâna dreaptă. Se vorbește că e foarte posibil să fie executat, asemenea altor soldați care s-au automutilat. Deocamdată a fost pansat și arestat.

Fac raport scris ca solda, prima pentru echipament și drepturile de zonă operativă să fie trimise acasă, pe adresa soției.

D-l colonel Ciobotaru și d-l general Dumitrache ne cer să fim permanent în ținută corectă (tunși, bărbierii). Deoarece eram netuns și cu barbă, m-am simțit vizat și în

consecință m-am executat, deși hotărârea mea fusese să potrivesc din când în când barba și părul.

02 august 1941 (sâmbătă). Cantonăm în Goldasevka. Într-un grajd, Mihai așterne mult ovăz cosit peste care așez o foaie de cort și astfel problema cartiruirii o socot rezolvată. Un grup de hazaice află că sunt preot. Mi se prezintă cu lacrimi în ochi și îmi cer să botez copiii. Vor să-mi plătească (ruble) dar, ca în toate asemenea ocazii, refuz delicat. Totuși, repede îmi aduc pâine, ouă, lapte și săpun de casa. Chiar și un pui fript. Mănânc împreună cu medicul și cu Mihai, apoi ne culcăm. Însă, neputând adormi, din cauza ostașilor care treceau pe lângă patul meu, chem pe Mihai și ne mutăm în spatele grajdului, unde adorm. Dar o ceartă între maiorul Ciocârlan și căpitanul Oprișor mă trezește, dar readorm. Începe ploaia și, cu Mihai, ne mutăm din nou în grajd. Somn sau foc?! Aici nu pot dormi din cauza gălăgiei și a fumului de țigară. În fine, la ora 03.00 dimineața ne sculăm, întrucât la ora 04.00 s-a ordonat încolonarea și plecarea în marș.

04 august 1941 (luni) Împreună cu locotenentul medic Vrăjoiu ne prezentăm la postul de comandă. Aici se desfășura o discuție aprinsă între d-l colonel comandant (Ciobotaru, n.n.) și maiorul Ciocârlan pe tema funcționării bucătăriilor și a hranei preparate foarte prost din care cauză trupa este nemulțumită. Se ordonă luarea măsurilor necesare. E ora 09.00. Ne aflăm gata de atac pe câmpia dintre Bocșa și Pogreba.

Fiorii de spaimă fac să-mi răcească trupul iar perii capului se zburlesc. Rostesc rugăciuni și mă închin, implorând ajutor de la Dumnezeu Tatăl, de la Mântuitorul Hristos și Maica Domnului întru apărare, ca să pot reveni în mijlocul familiei. Dacă-mi va fi sortit să mor pe aceste îndepărtate, străine și sinistre meleaguri, sfârtecat de obuze, să știi, draga mea Georgeta, că te-am prețuit mult, din tot sufletul, și cu toata sinceritatea. Totuși, dacă fără voia mea, în situații ce mă depășeau, te-am supărat, te rog, iartă-mă! Iar voi, scumpele mele copile: Valy, Jeny și micuța Fely, să știți și să fiți convinse că numai din dorința de a vă crește în condițiuni optime și a vă putea face un rost cât mai bun în viața am făcut acest pas atât de periculos – intrarea în clerul militar activ în timpuri atât de tulburi.

La ora 10.30 merg la postul de comandă. Domnul colonel Ciobotaru îmi atrage atenția cu toată seriozitatea, insistent, că fac parte din grupa de comandă și deci am obligațiunea să fiu alături de ei în toate acțiunile batalionului! Iau act și mă supun, dar socot că nu are rost prezența mea la postul de comandă în timpul luptelor, întrucât nu sunt ostaș combatant instruit, nu am mânuit și nu știu să folosesc pușca sau grenada. Altul este rostul meu în cadrul armatei, atât în zona operativă, cât și în zona interioară.

Oricum, domnul colonel Ciobotaru s-a comportat, în general, omenește, ba chiar prietenește cu mine. Îi arăt fotografiile cu soția și fiicele noastre. Mă felicită și dă dispoziție vrednicului său aghiotant, locotenentul Maxim, să intervină la P.S. (partea sedentară, n.n.) a batalionului din orașul Vulcan (maiorul Constantin) ca să trimită de îndată ordonanță la familia mea aflată în orașul Alexandria.

La scurt timp, ora 13.45, ne șuieră pe deasupra un proiectil inamic. Surprinși, cădem cu fața la pământ în șanțul șoselei. Canonada artileriei inamice se intensifică. La orele 16.10 începe tragerea artileriei române cu toată intensitatea. Mă aflu pe poziție la căpitanul Tiberiu Coloiu, comandantul companiei a 2-a, care mă servise cu mămăligă și două ouă coapte în spuză. Gest foarte bine venit, căci eram nemâncat încă de dimineață.

Situația fiind foarte critică, împreună cu medicul, cu Mihai și ostașii brancardieri ne repliem într-o vale, în spatele companiei întâi, comandantă de sublocotenentul Surmei. În spatele postului de prim ajutor se afla amplasată artileria noastră, ale cărei proiectile

șuierau peste capetele noastre, înspăimântându-ne, căci artileria inamică, la rându-i, ne bombardă și deci eram expuși permanent. Cu ajutorul Domnului Hristos a trecut și acest foarte greu moment, căci armata rusească s-a retras. În acest timp este capturat și adus la postul de comandă un ofițer rus înarmat cu grenade și pistol mitralieră.

05 august 1941 (marți). Mihai îmi spune că la compania a 3-a e un ostaș mort. E vorba de soldatul care prezenta în marș dureri mari la stomac, iar căpitanul Oprișor, comandantul companiei a 3-a, a dispus să fie împins cu patul armei la companie și chiar l-a lovit cu patul armei. Mai mare păcatul! Pentru acoperirea lipsei de omenie a medicului și căpitanului Oprișor s-au întocmit acte precum că ostașul s-a strangulat! E vorba de soldatul Ioan Badea, contingentul 1935, din comuna Sicula, județul Arad, pe care l-am prohodit și înmormântat în cimitirul satului Iasienevo. În timpul deplasării (prin localitățile Bobocul mic, Bobocul Mare și Antonovka) ni s-a servit pâine foarte rea (neagră, murdară, mucegăită). De foame am curățat-o de mucegai și-am mâncat numai coaja înmuiată în apă, cu mere acre și castraveți amari. Mă îmbolnăvesc rău. Capul și stomacul mă dor, iar din stomac vomit un lichid foarte amar. Sunt culcat pe targă, iar medicul îmi servește o aspirină.

07 august 1941 (joi). Cer permisiunea să merg la sediul Brigăzii spre a-mi lua bocancii încredințați șoferului Bunea. Se aprobă. Schimbând cămașa și izmana găesc mai mulți păduchi. Le dau lui Mihai iar el merge la casa unde mâncasem și dormisem, le fierbe, le spală, le usucă și hazaica le calcă.

Revenim la sediul batalionului. Aici venise și ne aștepta o droaie de femei și copii ca să-i botez. Botez 13 copii. Citesc unui bolnav și-l împărtășesc. Iarăși fac rost de alimente: pâine proaspătă, brânză, ouă, pui fripți. Timp ploios. Cu o căruța militară plec după batalion, care pornise în marș, îl ajung, încalec și trec în fruntea unității. La ora 00.40, batalionul e pus din nou în mișcare. Armata rusă s-a retras și a dat foc lanurilor de grâu bun de recoltat!

08 august 1941 (vineri). Cantonăm în comuna Vradijevka. E ora 03.30. Intru cu Mihai într-o casă și cerem permisiunea să găzduim. Din cauza vacii și vițelului care dormeau în aceeași cameră cu noi și a porcului legat în tindă, nu am putut adormi. Mă scol și observ că Mihai, preocupat cu rostitura mea, a uitat calul cu zăbalele în gură și fără frâu. Se scuză și momentan se ocupă de hrana calului. Sunt chemat de către medic ca să botez un copil al gazdei lui, dar botez 14 copii. Mi se dau 2 cruciulițe și, ca totdeauna, alimente. Fac rugăciunea la compania a 2-a, unde servesc masa. Sunt invitat de către domnul colonel Ciobotaru la postul de comandă, unde mă cinstește cu țuică, miere, friptură. Printre altele, îmi exprim nemulțumirea de faptul că, în mod abuziv, am fost mutat de la Brigada 2 Vânători Munte, unde fusesem numit prin Ordinul Marelui Stat Major, la Batalionul 7 Vânători Munte în locul preotului căpitan activ Valeriu Grosu, care a mers în locul meu. Îmi dă dreptate și îmi spune că pot face întâmpinare la Corpul Vânători Munte, însă, personal, apreciază că nu este oportun, deoarece dispoziția este dată la ordinul domnului general I. Dumitrache cu care nu-i prudent să intru în conflict, fiind în plin război. L-am ascultat și mi-am urmat drumul și soarta.

12 august 1941 (marți). Ne deplasăm în comuna Dorjanka, unde Batalionul 7 Vânători Munte ș.a. asigură trecerea Bugului. Botez 7 copii. Asistă și domnul colonel Ciobotaru, care mă felicită pentru cum officiez serviciul divin și cum vorbesc atât în fața ostașilor, cât și a populației.

17 august 1941 (duminică). Suntem tot în comuna Karlovka. Oficiez Sfânta Liturghie în curtea Sfintei Biserici care fusese transformată în magazie pentru cereale. Am mai oficiat 14 botezuri și multe molifte. Primesc ordinul de mutare la Ambulanța 38 Vânători Munte. Mă despart de medicul Vrăjoiu și de vrednica mea ordonanță Mihai. Plângem cu toții. Mă deplasez în comuna Alexandrodar, unde se găsește Comandamentul Brigăzii 2 Vânători Munte al Corpului de Armată. Sunt găzduit și ospătat frățeste de către ofițerii de la serviciul financiar (tezaur), în frunte cu domnul colonel Oprea.

18 august 1941 (luni). Cu un autoturism mă deplasez și mă prezint la Ambulanța 38 Vânători Munte, unde sunt primit cu deosebită omenie de către domnul medic maior Nicolae Igna, comandant, originar din Alba-Iulia, medic militar activ. Medicii, îmbrăcați sumar (ca la plajă, la mare) jucau cărți, table, rummy într-un cort confortabil, acoperit și împrejmuțat cu tifon. Printre ei se afla și profesorul universitar doctor Constantin Arsenie. Seara, la popotă, se servește friptură de purcel, salată și vin. Pentru mine – incredibil, dar adevărat!

22 august 1941 (vineri). La orele 06.30, cu aparatul de radio în funcțiune, ne continuăm înaintarea. Ajungem și cantonăm în orașul Vosnesensk, transformat în ruine. Urmele războiului sunt înfricoșătoare. Sunt asalatat de populația locală să le botez copiii. Cât timp am cantonat, am botezat 70 de copii! Era un adevărat pelerinaj. Am fost filmat de nemți, italieni și români. Plec la adăpostul colectiv care a fost bombardat de aviație, în care mi s-a spus că se găsesc circa 200 de civili morți, căci bombele au dărâmat complet adăpostul. E un miros de cadavre insuportabil.

29 august 1941 (vineri). Revenit la Ambulanță, găsesc pe domnul medic maior N. Igna iarăși grav bolnav, culcat pe targă. Are frisoane puternice și stomacul îl supără grozav. I se administrează tratamentul socotit corespunzător, dar fără efect, deoarece vomită orice înghite. Are o sete grozavă. Termometrul arată iarăși 39-40°. Delirează - cântă, rostește discursuri și predici, prescrie rețete medicale ș.a. Eu, ajutat de Ion – noua mea ordonanță, aranjăm o cameră și-l ducem în casă, dar boala se manifestă și mai grav.

31 august 1941 (duminică). Domnul colonel Bucurescu ordonă adunarea cadrelor și dă citire ordinului de zi prin care s-a hotărât ca Armata a 2-a să rămână în Z.O. (zona operativă) până la finele războiului, alături de trupele germane. Toată lumea se întristează și comentează. Personal, mă retrag într-o căruță, unde distrus sufletește, meditez, scriu Georgetei și lui tata, în comuna Slăvești, rugându-l să restabilească raporturile de pace, dragoste și bună înțelegere între Georgeta și toți ai noștri. Căci e păcat că în timp ce eu, Viorel și Mircică suferim pe front cei rămași acasă să se țină de sfadă. La orele 13.00 plecăm la noul obiectiv – comuna Bruskiuskin. În stația C.F. din Pervo-Maiaskii, distrusă de bombardamente, ard în flăcări magaziile pline cu grâu, precum și enormele șire cu snopi de grâu netreierat. Pe seară, aviația și artileria ambelor tabere au fost foarte active. Bubuitul produs e îngrozitor, la acesta, pe timpul nopții, se adaugă groaza produsă de parașutele luminoase aruncate de aviația rusească. În miez de noapte se vede totul în zona respectivă. Mă adăpostesc în amplasamentul săpat de ordonanță, pe un așternut de paie. La suprafață am și o targă sanitară pe care o folosesc numai când socotesc că nu-i pericol.

01 septembrie 1941 (luni). Se face injecția antiholerică tuturor cadrelor și trupei. Personal, rog ca injecția să-mi fie făcută de către domnul maior medic Nicolae Igna, și nu de căpitanul medic Dușa. Plecăm cu autosanitarele la orele 20.00. Rătăcim drumul din cauza domnului locotenent-colonel Bucurescu, care se dovedește a fi nepriceput. Suntem atacați de un avion inamic de la foarte mică înălțime. Cu toții ne culcăm cu fața la pământ,

bomba lansată nu face victime. Călătorim cu farurile stinse, foarte încet; ne camuflăm într-o lizieră de salcâmi pentru puțin timp. Ulterior, mergem pe alt drum. La un colhoz găsim postul de comandă « Crivăț » (Brigada 1 Vânători Munte). Activitate foarte intensă din partea aviației inamice. Cerul e feeric luminat de parașutele luminoase lansate de aviația rusă. Bubuitul artileriei grele, bombele lansate de aviație, loviturile de branduri ne transformă viața într-un adevărat iad.

Se primește ordin și Ambulanța se deplasează în apropierea imediată a zonei în care se poartă luptele. Tot din cauza locotenent-colonelului Bucurescu rătăcim și, forțați, cantonăm și camuflăm autosanitarele în spatele unei case părăsite, în câmp complet deschis, în loc să mergem în pădurea situată numai la 1 km depărtare! Mare și cu nimic justificată imprudență. Bombele lansate de aviație și proiectilele artileriei explodează lângă noi.

02 septembrie 1941 (marți). La ora 04.20 ne reluăm drumul. După două ore de mers suntem în comuna Rogului. Aici găsim cantonată Brigada 2 Vânători Munte. Sosește ambulanța auto cu 15 răniți de la Batalionul 16 Vânători Munte. Vacarmul și groaza sunt generale. Sunt dobotâte 3 avioane inamice ai căror piloți se lansează cu parașuta, dar sunt făcuți prizonieri și trimiși la Corpul 5 Vânători Munte. Primesc 3 c.p. de la Gica (Georgeta Negulescu, soție, n.n.) cărora le răspund imediat. Pe seară sunt vizitat de către preoții V. Grosu și G. Vâlcu. Asistăm la o luptă aeriană între un aparat german de vânatoare (Messerschmitt) și 3 aparate rusești. Neamțul doboară fulgerător un avion rus. Lupta continuă, însă în zări depărtate. Noaptea sunt lansate foarte multe parașute luminoase din avioane, precum și trei bombe, dar care nu ating poziția noastră.

03 septembrie 1941 (miercuri). Răniții aduși ieri, îngrijirea medicală acordată și, după încurajările mele și ale medicilor, și-au revenit puțin, urmând ca în cursul zilei de azi să fie evacuați la spitalul de campanie.

Sunt vizitat de preotul G. Vâlcu, care-mi arată un manifest rus din cele răspândite cu avionul. Totodată, mă informează că am fost decorat cu Ordinul “**Coroana României**” cu spadă și panglică de Virtute Militară și că sunt înscris pe un tabel spre a fi împrumutat în Basarabia. La rându-i, informația o are de la domnul colonel Ciobotaru, comandantul Batalionului 7 Vânători Munte. Vreme posomorâtă și bate vântul.

04 septembrie 1941 (joi). Oficiez înmormântarea caporalului Gheorghe Șerb, contingent 1934, din Batalionul 15 Vânători Munte, compania a 3-a, originar din comuna Aciuța, județul Arad.

06 septembrie 1941 (sâmbătă). Voiesc să officiez un Te-Deum cu prilejul împlinirii unui an de domnie a M.S. regele Mihai. Însă nu-i de acord domnul locotenent-colonel Bucurescu.

07 septembrie 1941 (duminică). Oficiez Sf. Liturghie în aer liber. Asistă ostași, precum și populație civilă. Predic, în legătură cu Sf. Evanghelie citită, “*Despre rugăciune*”. Ca să fie folositoare, rugăciunea se rostește cu credință, fără duhul și cu mintea adunată, cu evlavie și cu smerenie, cu speranță și cu stăruință, cu înfrângerea patimilor, cu căldură și cu toată încrederea în bunătatea lui Dumnezeu. Împreună cu preotul V.Grosu botezăm 11 copii. Mi se face injecție antiholerică (1 cm).

08 septembrie 1941 (luni). Nașterea Maicii Domnului.

Adunare generală ordonată de domnul general I. Dumitrache. Oficiez Sf. Liturghie în aer liber; predic și botez 11 copii. Asistă foarte multă populație civilă. Sunt filmat de către doi reporteri din Iași.

Expediez Georgetei, prin m.p. 20.000 de lei. Ni se comunică verbal că vom ierna pe aceste meleaguri.

09 septembrie 1941 (marți). Primesc de la casieria Ambulanței 4.000 lei. Dau medicului Torjescu 3.000 lei pentru diferite cumpărături, 550 lei îi dau medicului Moraru pentru popotă. Deasupra poziției unde ne aflăm are loc o luptă aeriană. 6 avioane de bombardament și unul de vânătoare rusești sunt atacate de 2 avioane de vânătoare germane. Este doborât avionul de vânătoare rusesc. Pilotul rus (locotenent) se salvează cu parașuta, coborând într-un balans de toată frumusețea, nu departe de noi. Este capturat și adus imediat la Ambulanță, fiind grav rănit. Pe mâna dreaptă are arsuri grave, iar în fesa piciorului stâng – o rană adâncă provocată de schija unui proiectil care a lovit avionul său. I se acordă de îndată tot ajutorul medical necesar. Interogat, a refuzat categoric să declare ceva. E un tip foarte bine, elegant, sportiv. Este tratat omenește (cazare și masă) iar a doua zi, sub pază, este transportat cu autosanitară și predat la Corpul 5 Vânători Munte.

11 septembrie 1941 (joi). Mă simt bolnav. Fac baie generală, servesc un antinevralgic, citesc din Noul Testament. Aceeași activitate aeriană inamică, dar ne-am obișnuit ca țiganul fierar cu focul.

12 septembrie 1941 (vineri). Aceeași sinistru situație... Se vorbește că va sosi în inspecție mareșalul I. Antonescu, însă nu vine.

13 septembrie 1941 (sâmbătă). Intervin la Batalionul 7 Vânători Munte pentru a mi se transmite altarul de campanie (Sf. Odăjdii și Sf. Antimis). Mi se trimit prin curier. Botez în comuna Nova Raisa alți 8 copii. Mi se aduce la cunoștință că s-a aprobat decorarea mea cu ordinul “Coroana României” cu spadă și panglică de Virtute Militară.

Vizitez Sf. Mănăstire Grigorievskii (comuna Krasnimaiak). Ne fotografiem pe malul fluviului Nipru, care curge lin, iar peștii sar din apă în fața soarelui strălucitor. Bisericile sunt în stare de ruină. Au fost distruse de ruși, profanate. *Biserica mare a Sf. Mănăstiri Grigorievskii a fost transformată în magazie pentru cereale. În prezent se află depozitate aici mari cantități de orz și ovăz. Catedrala a fost dinamitată. O altă biserică a fost transformată în fabrică de băuturi spirtoase.*

14 septembrie 1941 (duminică). La ora 08.30, cu o mașină de la brigadă, revin la Sf. Mănăstire Grigorievskii pentru a oficia Sf. Liturghie în capela mitropolitană, pregătită în acest scop cu ajutorul ostașilor din Batalionul 35 Mitraliere. Având colaborator pe sergentul t.r. Stelian Geamănu din Batalionul 35 Mitraliere, Compania a 2-a, **cântăreț I la Biserica Sf. Voievozi din Ploiești**, reușesc să officiez serviciul divin în condiții de excepție. A asistat domnul locotenent-colonel Radu Ilie, Comandantul Batalionului 35 Mitraliere, cu peste 200 de ostași și mulți civili (femei, bătrâni și copii). Majoritatea civililor lăcrimau și se rugau. Cu acest prilej am officiat un parastas pentru eroi, am predicat, am botezat 38 de copii și am prohodit o decedată. Domnul locotenent-colonel Radu Ilie m-a felicitat călduros și mi-a spus că va informa oficial Brigada 2 Vânători Munte și Sf. Episcopie a Armatei cu privire la ținuta și activitatea mea, pe care o califică “excepțională”.

Pe timpul cât am cantonat în comuna Nova Raisa am botezat 62 de copii, am officiat 2 Sf. Liturghii, 2 înmormântări, un parastas pentru eroi și 150 pentru morții civili.

16 septembrie 1941 (marți). Brigada, poșta, compania de jandarmi înaintează spre Nipru, însă Ambulanța rămâne pe loc. Seara, la popotă, sublocotenentul Davidescu de la Secția A.A., originar din Alba-Iulia, ne informează că în luptele pentru cucerirea Odesei au murit foarte mulți ostași și ofițeri români. *Imediat gândul îmi zboară la Mircică aflat pe*

acest front. Nu mai pot servi masa. Domnul maior medic Igna remarcă schimbarea mea, dar nu spune nimic. Ies afară, unde plâng, plâng până la epuizare. Îl plâng pe Mircică...

17 septembrie 1941 (miercuri). În fine, trecem fluviul Nipru pe un minunat pod realizat de pontonierii români și germani. La ora 06.10 suntem în orașul Berislav (port). Trecerea trupelor peste Nipru se face sub directa conducere a domnului general I. Dumitrache. Orașul Berislav a fost transformat în ruine. Mă impresionează până la lacrimi starea jalnică a prizonierilor ruși din lagărul organizat aici de armata germană. Unii răniți neîngrijiți erau plini de viermi...

Pădurea de pe malul Niprului a fost locul unde s-au purtat lupte crâncene. Peste tot întâlnim tranșee, gropi provocate de bombe și proiectile, arbori distruși, mulțime de arme, morți ruși și germani. De remarcat faptul că ostașii germani morți sunt înmormântați individual într-un cimitir foarte bine pus la punct (frumos aliniat). Se vorbește că în luptele purtate aici ar fi murit 500-600 de nemți și 12.000 de ruși. *Biserica este transformată în uzină electrică și depozit de carburanți.*

La orele 13.00 podul de peste Nipru a fost atacat de aviația rusă, însă fără succes, căci prompt a intervenit aviația de vânatoare germană. A fost o luptă aeriană de mari proporții.

Înaintând, ajungem și cantonăm în comuna Liubimovka. Sunt cantonat într-o casă mare, dar cu acoperișul complet distrus și cu toate geamurile sparte din cauza bombardamentelor. Aviația germană patrulează permanent întreaga zonă. Messerschimtturile apar și dispar prin înaltul cerului ca niște năluci. Priveliște atractivă, dar cutremurătoare.

La orele 17.00 ni se servește masa. Mâncăm ca niște lupi. Toți servim suplimentar. Sosește poșta, însă personal n-am scrisoare. Domnul maior medic Igna primește 12 scrisori. Mă întristez profund, capul mă doare, căci singur eu n-am primit scrisoare. Plec afară de la popotă și privesc apa Niprului și întinsele iazuri de pe malurile fluviului. Sunt îngrijorat, căci era ora 20.00 și Ion, ordonanța, n-a sosit de la Nova Raisa.

18 septembrie 1941 (joi). La ora 20.30 localitatea este bombardată de aviația rusă. Ne refugiem într-o pivniță solidă în care gospodina își ascunsese rațele. Dimineața, merg la Nipru ca să fac baie, însă renunț a face baie de frica șerpilor, mari de peste 1,5 m și mai groși decât mâna omului! Domnul locotenent-colonel Bucurescu anunță deplasarea.

19 septembrie 1941 (vineri). Konstantinovka. Sosesc răniți, civili și ostași ruși. Sunt pansați. La ora 15.00 ajungem în comuna Höfa Gornostievskie, pe care o ocolim deoarece peste tot sunt plantate mine. Domnul maior medic dorește să instaleze Ambulanța în biserică, dar eu și domnul locotenent-colonel Bucurescu nu suntem de acord și se renunță.

22 septembrie 1941 (luni). Ajungem în localitatea Kalininka, însă observăm că nu apare pe hartă. Aici, Ambulanța se instalează în localul școlii, având spațiu suficient, adică: sală pentru cazarea răniților, sală pentru farmacie, sală pentru cazarea personalului medical și auxiliar, curte mare cu mulți pomi fructiferi unde sunt camuflate autosanitarele. În apropiere se dau lupte crâncene. Aviația inamică activează zi și noapte, în grupuri mari (20, 50 și chiar 100 aparate) la joasă înălțime, căci aviația română și germană e ca și inexistentă.

Răniții sosesc cu duiumul. E ceva de groază. Orice speranță de supraviețuire s-a stins! Singura nădejde de scăpare e să fii rănit și evacuat. De aceea, mulți soldați au recurs la automutilare (mână sau picior), însă toate asemenea cazuri au fost descoperite și foarte aspru pedepsite, chiar și cu pedeapsa capitală (moartea).

Mi se comunică: printre răniți este și preotul Vâlcu de la Batalionul 10 Vânători Munte. Cuprins de fiori, plec imediat în căutarea fratelui meu într-o preoție. La liziera de nord a satului Kalininka întâlnesc doi ostași sanitari care-l transportau pe o targă. Îl îmbrățișez și-l sărut pe frunte, iar el, urlând de durerile provocate de răni, mă cuprinde de gât cu ambele brațe și strigă neîncetat: “nu mă lăsa frate Dumitrescu, nu mă lăsa, căci mor”. Îl transport la sediul Ambulanței 38 Vânători Munte, instalându-l singur într-o cameră, unde îmi instalez o targă pentru a fi permanent lângă el. Diagnostic: gamba piciorului drept, ruptă - perforată de schije, atârână numai în piele. Laba piciorului stâng – lovită de schije. După terminarea tratamentului îl culc pe targă și cu mare greutate reușesc să-i dau cu lingura ceai. Extenuat, epuizat la maximum, adoarme. Îl învelesc cu o pătură și apoi mă culc și eu pe targa mea, de unde îl supraveghez permanent.

23 septembrie 1941 (marți). La ora 05.00 sunt sculat de domnul maior Nicolae Igna și trimis în satul Pokrovka pentru a aduce la Ambulanță 9 răniți și a înmormânta un ostaș. În localitatea Moghila Sharoga apar șapte avioane de bombardament inamice, care lansează mai multe bombe. Fumul se înalță întunecând cerul. În fine, avioanele se depărtează în direcția Malaia-Belozorka, unde se duc lupte grele, iar noi ne continuăm deplasarea. Când ajungem, aflăm că Brigada 2 Vânători Munte a fost ieri aici, însă și-a continuat deplasarea, rămânând secția a 2-a a Ambulanței 38 Vânători Munte. În curtea școlii, officiez slujba înmormântării:

- ❖ sergent-major Gheorghe Neagoe, din Compania Jandarmi 30 Vânători Munte, contingent 1938, originar din județul Dolj (schije de bombă avion, în abdomen);
- ❖ soldat Constantin Cenușă, Divizia 3 Artilerie, contingent 1930, Câmpulung – Fundul Moldovei (schije multiple aviație).

Ridic în camion 8 răniți și revin la Ambulanța 38 Vânători Munte, comuna Kalininka. Între timp, sosise poșta. *Mi se înmânează un plic de la comandantul Companiei 8 Mitraliere din Regimentul 9 V. Gardă București, care mă înștiințează că fratele meu, sergent t.r. Mircea H. Dumitrescu, din unitatea sa, a murit în luptele de la Freudenthal, Ucraina, în ziua de 7 septembrie 1941, și a fost înmormântat la liziera de salcâmi de pe marginea șanțului antitanc din comuna Dolnik.*

A fost un moment de disperare sufletească ce nu poate fi redat sub nici o formă. Cu ochii plini de lacrimi, am mers după o siră de paie, aflată în curtea școlii, am căzut și-am plâns până la epuizare pe scumpul și bunul nostru Mircică, speranța bătrânețelor mamei și ale lui tata. Nu-l mai văzusem din luna iunie 1941, când, aflat în concediu, ne-am întâlnit la Alexandria și, din tot sufletul, după sărutare, mi-a zis: **”Dragă nenicule, de ce ai intrat în militarie, căci războiul bate la ușă...!”** Știa el ce-i armata!

În acest timp, se încăreau în autocamioane răniții pe care urma să-i însoțesc până la spitalul de campanie nr. 16 aflat în comuna Mânăstirea Grigorievschii, pe Nipru, iar pe înaltul cerului era o activitate de groază din partea masivelor grupuri de avioane sovietice.

Vestea nenorocirii noastre, moartea fratelui Mircică, s-a aflat imediat de cadrele Ambulanței 38 Vânători Munte. În această situație domnul maior dr. Nicolae Igna a dispus să fie înlocuit cu un alt ofițer, care să conducă transportul de răniți la Spitalul nr. 16.

Despărțirea de fratele într-o duhovnicie, căpitanul preot Gheorghe Vâlcu, aflat în rândul celor grav răniți, a fost impresionantă. Aflând cauza pentru care nu-i mai însoțesc spre spital, el a găsit-o justă și mi-a zis: *”Dumnezeu să-l ierte pe fratele tău erou, cu dreptii să-l odihnească, iar pe tine, frate Marine, să te apere de tot răul, ca să mergi sănătos la casa, soția, copiii și părinții tăi!”* Cu ochii plini de lacrimi, ne-am sărutat.

Rămas la Ambulanță, prohodesc pe soldatul Iordache Răcaru, contingent 1927, din Batalionul 35 Divizionar, originar din comuna Răscăieți, județul Dâmbovita. În timpul înmormântării, fiind atacați și bombardati de aviația inamică m-am camuflat în mormântul încă neacoperit, cu foarte puțin pământ aruncat peste mort. A fost ceva de groază!

La înapoierea de la Pokrovka, am aflat că în atacul celor 7 avioane inamice, ce ne-a surprins în comuna Moghila Șaroga, fuseseră omorâte 4 persoane și rănite grav altele 11 din rândul civililor. De asemenea, au fost loviți mortal 16 cai, iar alți 10 cai au fost răniți.

23 septembrie 1941. Noaptea mă odihnesc bine, fiind foarte obosit cu trupul, dar mai ales cu sufletul. Autocamionul pleacă să aducă răniții. În timpul nopții, Corpul Vânători Munte a înlocuit trupele germane mult decimate.

Cu prilejul și în timpul înlocuirii, trupele germane, dintr-o gravă eroare, au deschis foc puternic asupra Batalionului 8 Vânători Munte provocându-i mari pierderi (morți și răniți). Sosește un transport cu 13 răniți, din rândul cărora mulți sunt în stare foarte gravă. Tuturor li se asigură ajutor medical la secția a 2-a. Era ora 09.30. Îmi vine rău și ies afară din salon.

25 septembrie 1941. Noapte zbuciumată din cauza activității aviației inamice. Sosesec 40 de ostași răniți, dintre care unii foarte grav. Personal mă ocup de înmormântarea ostașilor decedați :

- ❖ fruntaș Nicolae Păsărin, contingent 1932, Batalionul 8 V.M., originar din comuna Bâlteni, jud. Gorj, fiul lui Ioan și Elena, mort în ziua de 24.09.1941 în luptele de la Malaia Belozorka;
- ❖ fruntaș Ioan Radu, contingent 1928, Batalionul 15 V.M., din comuna Corbi, județul Argeș, fiul lui Constantin și Ioana, mort la 25.09.1941, ora 07.30, în luptele de la Malaia Belozorka.

Ambii decedați au fost înmormântați în curtea școlii din Kalininka, în mormânt comun.

Răniți, ostași de toate gradele -114! Jale mare!

26 septembrie 1941. Stare de alarmă! Sosește un transport cu 83 de răniți. Secția a 2-a activează neîntrerupt. La ora 5.00 sosesec alte 4 autocamioane cu răniți de la diferite unități de vânători de munte, care luptă în blestemata zonă Malaia Belozorka. Din lipsă de spațiu, o parte dintre răniți (cei mai puțin grav) sunt cazați în aer liber până la evacuarea localnicilor din 3 case situate în apropierea școlii. Prohodesc și sunt înmormântați, în groapă comună, în curtea școlii din Kalininka, următorii:

- ❖ fruntaș Gheorghe Pisău, Batalionul 16 Vânători Munte, compania armament greu, mort astăzi, originar din comuna Gelu, județul Timiș. S-au găsit asupra lui 23.617 lei, sumă depusă la serviciul financiar al Ambulanței 38 Vânători Munte, cu forme legale;
- ❖ un ostaș rus neidentificat.

Sosesec mulți răniți, în rândul lor sunt și maiorul Busuiocescu, Batalionul 10 Vânători Munte și căpitanul Aurel Vasilescu, Batalionul 16 Vânători Munte. Jale, nespuse de mare jale. În cursul zilei moare căpitanul Vasilescu, la ora 11.00. Este originar din Pitești. E prohodit de mine și înmormântat în sicriu și în mormânt individual în curtea școlii din Kalininka. Mă culc pe targă îmbrăcat.

27 septembrie 1941. În timpul nopții sosește un autocamion cu 14 răniți care sunt repartizați și tratați medical la secția a 2-a.

La ora 14.30, prin agent special, se primește ordin de retragere în comuna Kornelinka, deoarece rușii au reușit să rupă frontul, infiltrându-se în spatele unităților române. S-a

produs o panică generală. Ajunși la Kornelinka, găsim căruțe, cai, samare și mulți ostași de la trenurile de luptă și regimentare din unitățile încercuite de ruși.

Ne spun cum au fost încercuiți de tancurile rusești, cum unii erau luați prizonieri sau împușcați pe loc de ruși, cum au reușit ei să scape, cum un plutonier din Batalionul 10 Vânători Munte a împușcat un căpitan rus ieșit din tanc și astfel au fost salvați 150 de ostași români în frunte cu comandantul lor etc.

28 septembrie 1941. După ce evacuăm 412 răniți la Spitalul nr. 16, Ambulanța revine la școala din Kalininka, unde găsim foarte mulți răniți și continuă să sosească cu duiumul! Din lipsă de spațiu, îi orânduim în aer liber, după posibilități. Prohodesc și sunt înmormântați în groapă comună următorii :

- ❖ fruntaș Vasile Frunțișeanu din Batalionul 20 Vânători Munte;
- ❖ neamțul Paul Dupjan, născut 20.05.1912 - mort 28.09.1941;
- ❖ 4 inf. 215 E.R.G. Bat. 46 (înscris pe un medalion pe jumătate rupt).

29 septembrie 1941. Am dormit binișor, însă prin sălile școlii, ca și afară, aceeași stare de înfricoșătoare jale. Dimineață găesc decedați, pe care îi prohodesc și sunt înmormântați în curtea școlii:

- ❖ caporalul Constantin Ailenii, contingent 1924, Batalionul 20 Vânători Munte, asupra căruia găsim 280 lei și 1 1/2 marcă. Bani sunt predați la casieria Ambulanței, cu forme legale;
- ❖ fruntaș Alexandru Tănase, contingent 1931, Batalionul 9 Vânători Munte, matricola 2012, originar din județul Mehedinți;
- ❖ soldat Laurențiu Alba, Batalionul 16 Vânători Munte, originar din Baia de Criș, Bulzeștii de Sus, Hunedoara. Asupra lui s-au găsit: 256 lei, 11/5 mărci, 2 lănișoare, un ceas, care s-au depus la casieria Ambulanței, cu forme legale;
- ❖ soldat Teodor Bodan, fără acte de identitate;
- ❖ soldat Vasile Cîrna, contingent 1934, Batalionul 9 Vânători Munte, comuna Iacobeni, Arad;
- ❖ caporal Petru Rabotin, contingent 1936, Batalionul 9 Vânători Munte, din comuna Poiana - Valea Apei, Hunedoara.

Obosit, mă culc d.a., însă nu pot adormi, căci în acest timp d-nii Rusu, Georgescu și Ionescu chefuiesc și consumă 2 litri de coniac. Ionescu chiar se îmbată și cântă!?

30 septembrie 1941. Scriu Georgetei, lui Sandu, Dorinei, Aritinei și unchiului Ilie. Am avut o noapte de mare zbucium sufletesc.

01 octombrie 1941. Artileria și aviația în activitate intensă pe tot timpul nopții. La ora 14.00 sosește d-l maior Ursache de la brigadă cu ordin să ne retragem în comuna Rubanovka, la distanță de 50 kilometri, căci atât trupele germane cât și cele române, recte Brigada 1 Vânători Munte (general Vasiliu Rășcanu) au o situație precară în linia întâi. Personal, mă deplasez cu mașina farmaciei, împreună cu sublocotenentul Georgescu. Ajungem la Rubanovka la ora 17.00. Aici întâlnesc pe Iatan, cu care discut mult. *Situația noastră e jalnică, singura speranță e numai Dumnezeu.*

Primesc de la draga mea Georgeta trei scrisori (plicuri). Mă retrag și le citesc cu ochii plini de lacrimi.

03 octombrie 1941. Încă de dimineață (ora 08.00) mi se înmânează o scrisoare de la tata, care e distrus sufletește din cauza morții lui Mircică și a situației în care mă aflu eu și Viorel aici pe front. Merg afară și, la adăpostul unui camion, plâng, plâng până la epuizare. Mă deplasez la corpul de vânători de munte și mă interesez dacă părinții pot deshuma și

transporta în țară rămășițele pământești ale lui Mircică; răspunsul primit e negativ deocamdată. Mi se recomandă să revenim cu această problemă după terminarea războiului.

05 octombrie 1941. La ora 17.00 se primește ordin de înaintare. Cu mașinile sanitare, trecând prin localitățile Novo-Ukrainka și Peskoșenko, ajungem și traversăm blestemata comună Malaia-Belozorka, localitate unde s-au purtat cele mai grele și mai îndelungate lupte de până astăzi, în care au pierit enorm de mulți ostași, de ambele părți. Pe ulițe, prin curți, prin casele în ruină sunt ostași morți: ruși, români, germani.

07 octombrie 1941. Dorm îmbrăcat, căci timpul e foarte rece. E prima zi de ninsoare.

08 octombrie 1941. Sosește la Ambulanță maiorul Ursache de la Brigada 2 Vânători Munte, cu ordin de deplasare. Cantonăm în comuna Fursteuverder nr. 1. Suntem cazați într-o cameră de 3/3 m un număr de 12 ofițeri. Toți tremurăm de frig. Unii adorm îmbrăcați pe pardoseala de pământ, alții fumează și comentează.

09 octombrie 1941. Mi se dă manta! Ne deplasăm în comuna Gressveide nr. 29, trecând prin localitățile Gnadenfeld nr. 42 și Rudnerveide nr. 27. În imediata apropiere o unitate germană face exerciții de tragere. Seara nu ni se servește masa întrucât popota Ambulanței n-a sosit. La radio auzim vești încurajatoare privind mersul operațiunilor militare pe front.

10 octombrie 1941. Sunt sfărâmate ultimele rezistențe ale inamicului, capturându-se mult material de război și foarte, foarte mulți prizonieri ruși. Prin localitate trec încolonați, sub puternică pază, câteva mii de prizonieri. Sunt și femei tinere, foarte amărâte. În ranițe, drept hrană, au știuleți de porumb și cartofi. Mai mare mila de soarta lor!

12 octombrie 1941. Se primește ordin de deplasare spre litoralul Mării de Azov. Primul obiectiv este comuna Marijanovka, dar cantonăm în comuna Novospasskaia.

14 octombrie 1941. Biserica (din localitatea Novovassiljevka) a fost dinamitată de bolșevici. Ajutat de localnici, în frunte cu medicul chirurg locotenent Crinișor Arsenie, amenajez o Capelă în sala mare a școlii, care fusese transformată în club. Hotărâm ca a doua zi să oficiem Sfânta Liturghie. Sunt atenționat că în localitate sunt puțini creștini pravoslavnici, sectele cuprinzând marea majoritate a locuitorilor: adventiști de ziua a 7-a și reformiști, baptiști, evangheliști, rascolnici etc.

După-amiază mă deplasez în satul vecin în care sunt numai creștini ortodocși pravoslavnici. Iau legătura cu starostele local și cu mulți credincioși, stabilind ca, dacă nu ne deplasăm, să oficiem aici Sfânta Liturghie sâmbăta și duminica viitoare.

16 octombrie 1941. La radio se transmite că “trupele române au pătruns în Odessa pe toate direcțiile, că sunt purtate lupte de stradă, că Odessa arde în flăcări și că armatele rusești se retrag în grabă”.

Seara, tot la radio, se citește mesajul Mareșalului Ion Antonescu adresat Armatei române și Țării, azi 16 octombrie 1941. Ofițerii și trupa sunt cuprinși de nespusă bucurie. Se vorbește chiar de terminarea misiunii Armatei române și revenirea în țară. Speranțe deșarte. Sosește ordin de la M.C.G. ca d-l maior dr. Igna să plece în concediu.

Oficiem slujba înmormântării unui civil rus din localitate.

17 octombrie 1941. Noaptea dorm liniștit – nevizitat de șoareci, visând pe Georgeta și scumpele noastre fetițe. Oficiem slujba înmormântării pentru o decedată rusoaică în etate de 32 de ani. Este înmormântată într-un mormânt lucrat foarte bine - adevărat cavou. Lume foarte multă. Majoritatea femeii - jale mare. Vor să mă răsplătească cu bani (ruble) însă nu primesc. Îmi mulțumesc călduros.

La ora 13.00 mergem pe malul Mării de Azov. O priveliște minunată. Ne fotografiem: Postescu cu d-l maior dr. Igna; singur eu; Barta și d-l maior dr. Igna Nicolae. Mă îngrijesc de prescuri pentru oficierea Sfintei Liturghii și parastas. O bătrână îmi aduce 4 găini vii. Mi se dau de alte femei alte 6 găini și ouă multe.

19 octombrie 1941. Novo-Alexandrovka. Oficiez Sfânta Liturghie, la care asistă foarte mult popor. Răspunsurile date de popor pe două voci foarte frumos. Spre ghidare, le dau Liturghierul rusesc. Bătrâni și bătrâne cântă anumite cântări pe patru voci. E o atmosferă îngerească. Multe persoane lăcrimează, iar altele plâng în hohot - se jelesc. Psalmii de la Utrenie au fost citați de un bătrân cu barbă mare, foarte-foarte frumos, cu multă simțire sufletească și foarte clar.

Botez 40 de copii. Sunt invitat la masă de mulți asistenți însă, din motive obiective, nu pot accepta invitațiile. Însă până să plec mi s-au adus (...) pâine proaspătă, friptură, ouă, votcă, prăjituri de casă etc.

Revenit la Novo-Alexandrovka încărcat cu de toate, mănânc și apoi mă odihnesc, căci la ora 15.00 am anunțat oficierea Vecerniei la Capelă. Mergând, eram așteptat de foarte mult popor, inclusiv corul local și cel din Novo-Alexandrovka, care, reunite, dau răspunsurile la ectenii, iar bătrânul din Novo-Alexandrovka, fost cântăreț bisericesc, citește psalmul și cântă efectiv alături de ostașul meu, deasemenea cântăreț bisericesc de excepție. Aceeași atmosferă de mare mulțumire sufletească pentru toți: slujitori și asistență. Ca și dimineață, la Novo-Alexandrovka, predică – cuvântare legată - actualizată la starea de război pustiitor de vieți omenești nevinovate și mari distrugerii de bunuri materiale.

Ostașul cântăreț fiind basarabean, face și pe interpretul, fapt pentru care vorbesc rar și cu întreruperi. Tuturor ne sunt ochii și fața plini de lacrimi, iar închinările însoțite de metanii sunt permanente!

Și cu acest prilej botez 12 copii.

23 octombrie 1941. Sunt chemat și mă deplasez în marele oraș Melitopol, unde officiez înmormântarea următorilor decedați:

- ❖ căpitan Fetcu Ioan, de la Comandamentul Corpului Vânători Munte, originar din localitatea Liteni-Baia, județul Fălțiceni. Trupul neînsuflețit este trimis în țară;
- ❖ sergent Dumitrache N. Nicolae, contingent 1931, din Divizia 2 Tunuri Munte;
- ❖ soldat Cercel Nicolae, contingent 1939, din cadrul cartierului Brigăzii 1-a Vânători Munte.

La Melitopol am întâlnit un văr al învățătorului Fane Stoenescu, din comuna Găuriciu, județul Teleorman, căruia zicea că la Odessa, în luptele purtate, i-au fost rupte ambele picioare. În schimb, respectivul, al cărui nume nu-l rețin, era foarte ocupat cu acostarea fetelor prin Melitopol! Spunea că este din orașul Alexandria! Masa la ora 12.00 am servit-o la popota Armatei aflată aici.

La ora 17.00 am fost readus la Pokrovka cu un autoturism foarte elegant de la Comandamentul Armatei, din ordinul căruia m-am deplasat la Melitopol.

Primesc scrisoare de la Cecilia și preot căpitan Aurel Rădulescu, Batalionul 8 Vânători Munte.

26 octombrie 1941. La ora 06.00 am revenit la Pokrovka, unde între orele 07.00 - 10.00, am oficiat Sfânta Liturghie; răspunsurile au fost date de populație, pe două voci, sub îndrumarea bătrânului cantor rus și a ostașului meu, cântăreț basarabean. Am predicat și oficiat 8 botezuri. La ora 10.00, cu autoturismul Armatei, care m-a așteptat, am revenit

la Melitopol. Aici, în enorma catedrală nouă, dar neterminată, transformată în hală pentru vânzarea peștelui și a cărnii către populație, am oficiat sfințirea apei, adăugând la ectenie și pe aceea pentru morți (Eroi) cu rugăciunea “Dumnezeul duhurilor și a tot trupul...”, precum și “Veșnica pomenire”.

Au asistat ofițeri superiori și inferiori, cadre militare inferioare, ostași, primarul cu colaboratorii săi și circa 1500 civili! Am predicat despre “Dragostea creștină”, actualizând cuvântarea la starea de război în care ne găsim și justificarea prezenței Armatei române pe aceste atât de îndepărtate meleaguri. Au slujit cu mine 3 preoți ruși foarte bătrâni. A fost o manifestare religioasă de excepție. Corul care a dat răspunsurile la ectenii era format aproape numai din artiști de la opera din Melitopol.

Cu prilejul botezării fiecărui asistent cu apă sfințită (aghiasmă), s-a strâns o mare sumă de bani (ruble), pe care am încredințat-o primarului local spre a o împărți persoanelor sărace.

La orele 13.00 am servit masa la popota Armatei a 3-a împreună cu d-l locotenent dr. Avram Corne, de la Ambulanța 38 Vânători Munte, iar la orele 13.45 am plecat la Pokrovka cu același elegant autoturism al Armatei a 3-a. Mi s-a propus să rămân spre a viziona un film la cinematograf, însă n-am acceptat, fiind solicitat la Novo-Vasilievka să botez câțiva copii. Ajungând însă cu întârziere, lumea se împrăștiase, așa că am amânat botezurile să le officiez a doua zi.

27 octombrie 1941. Pokrovka. Botez copii în serii. Total 40 de copii botezați. Cu ajutorul localnicilor, amenajez o capelă în sala școlii din localitate. Biserica a fost distrusă. La orele 16.00 merg cu mașina în satul Tișcheni, unde officiez slujba înmormântării pentru o decedată.

01 noiembrie 1941. Officiez sfințirea apei cu prilejul deschiderii cursurilor școlare în comuna Pokrovka. Asistă foarte mult popor. Țin cuvântări: dr. Perciun și general I. Dumitrache. Fotografiază dr. Cotul.

Îndată după festivitatea școlară, mi se dă o autosanitară și merg în comuna Gheorghievka, unde officiez într-o sală a școlii locale 150 de parastase pomenind și “Eroii”, precum și 7 botezuri. A fost ceva de neînchipuit - extraordinar. Mi se oferă bani (ruble) de către cei cu parastasele și cu botezurile, însă nu primesc. În schimb, iarăși colaci, păsări fripte, ouă etc., cu duiumul. Toate sunt strânse în autosanitară. Termin la ora 16.00; nemâncat nimic! Sunt invitat de învățător să servesc masa la dânsul. Accept, gust ceva, dar mâncarea fiind rea, sub pretext că sunt mult întârziat, mulțumesc și plec imediat la Pokrovka unde officiez Vecernia și 10 botezuri, copiii fiind aduși dintr-un sat vecin.

Extenuat din cauza oboselii, mă culc imediat căci nu pot mânca, urmând ca ofrandele să le împart a doua zi. Dorm dus!

Mi se spune că a murit soldatul Haiza Pavel.

02 noiembrie 1941. Pokrovka. Officiez Sfânta Liturghie, la care asistă foarte multă lume. Corul format din civili cântă pe două și trei voci foarte frumos. A urmat slujirea parastaselor (12) și “Eroi”, și a botezurilor (52). Am citit 36 de molifte și am împărțit 18 persoane. Ofrande multe, însă bani nu am acceptat.

După-amiază, am oficiat înmormântarea soldatului Haiza Pavel din Batalionul 16 Vânători de Munte, originar din comuna Rupea, județul Târnava Mică. La ora 15.00, m-am deplasat în localitatea vecină, Novo-Vasilievka, unde am oficiat Vecernia, urmată de slujba parastasului (19) inclusiv pentru “Eroi” și 8 botezuri.

03 noiembrie 1941. Fac baie la Nova-Vasilievka. *Se primește ordin de plecare în țară.* Mare bucurie generală. Scriu Georgetei, anexând fotografiile. De asemenea, scriu domnului colonel Nicolae Ciobotaru, comandantul Batalionului 7 Vânători Munte - ostaș viteaz și de mare omenie.

04 noiembrie 1941. Nimic deosebit. Mare praznic rusesc, fapt pentru care officiez Sfânta Liturghie. Asistență multă. Cântă corul. Botez 8 copii. Mă vizitează preotul căpitan activ Rădulescu Aurel - Batalionul 8 Vânători Munte.

07 noiembrie 1941. *Unitatea pleacă în țară! Delir - bucurie generală.* Eu fac eforturi maxime spre a termina lucrările la Capelă pentru ca mâine s-o sfințesc și să officiez Sfânta Liturghie în ea. În acest scop, mi se dă tot concursul, în frunte cu sublocotenentul Mirică Floria, de la Batalionul 1 Pionieri, de profesie arhitect.

Vine la fața locului dl. general Ion Dumitrche, care se declară foarte mulțumit de lucrare.

Localnicii prind de veste că ne deplasăm și vin cu duiumul la mine, ajutându-mă să termin lucrările.

La realizarea Capelei au mai lucrat, sub comandă, Compania Auto 38 și brancardierii de la Ambulanța 38 Vânători de Munte.

08 noiembrie 1941. Pokrovka. Procedez la sfințirea Capelei, în care scop officiez sfințirea apei și a untdelemnului. I se dă hramul "*Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil*". După oficierea Sfintei Liturghii, vorbește dl. general Ion Dumitrache cu multă competență și însuflețire, actualizând cele grăite la vremurile și starea de război pe care le trăim. De față, dl. colonel Cârlan, comandantul Batalionului 38 Vânători Munte, mulți ofițeri, subofițeri și ostași, dar foarte mult popor din Pokrovka și satele învecinate.

După plecarea domnului general Dumitrche Ion și a însoțitorilor săi am oficiat 18 parastase și 24 de botezuri, citind și 16 molitfe de 40 de zile. Timp nefavorabil, căci plouă de două zile neîntrerupt. Cu toate acestea, a fost o manifestare religioasă și patriotică de excepție.

09 noiembrie 1941. Slujesc (citesc) "Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos", adăugând și rugăciunile "Pentru cei ce călătoresc", la Capelă. Deși se știa de ieri că în cursul zilei de azi "batiușca" și unitatea sa militară se deplasează din Pokrovka, totuși s-au adunat imediat multe persoane la această rugăciune, să zic "personală".

Le-am grăit un cuvânt de "rămas bun" și, lăcrimând am dat mâna cu fiecare, iară ei, tot cu lacrimile pe obraz, mi-au sărutat mâna, sfânta cruce și sfântul epitrahil. A fost o despărțire emoționantă, deși eu eram român, iar ei erau ruși! Acestea sunt roadele dragostei creștine.

La ora 12.00, după servirea mesei, unitatea pornește în direcția Berislav, pe Nipru. Din cauza ploii din ultimele zile, drumul este desfundat; noroi mult, gropi, fapt pentru care se mășăluiește foarte greu. Căruțele, dar mai ales autosanitarele, autocamioanele și autoturismele, se descurcă cu mari greutate, fapt datorită căruia nu putem ajunge la Berislav, ci cantonăm în satul Nejnie Torhaim.

10 noiembrie 1941. În cursul dimineții, botez 8 copii aici, în Nejnie Torhaim, și citesc 6 molifte "după 40 de zile de la naștere".

Se continuă călătoria spre Berislav, în care, ajungând, cantonăm. Sunt cartiruit în aceeași mare cameră cu dl. maior dr. Igna Nicolae. Deși frig în cameră, dormim duși, fiecare în patul lui. Suntem extrem de obosiți. Mi se aduce de la poșta militară o scrisoare

(plic) și o carte poștală de la Gica, căreia îi răspund imediat. Arătând că în cameră avem lumină electrică, radio (rusec) și apă curentă (canalizare)!

Stomacul m-a deranjat și mă deranjează mult, fapt pentru care mi s-a prescris regim alimentar. Probabil că traiul atât de îmbelșugat de la Pokrovka, în contrast cu regimul de mărșăluire prin noroi, ploaie și frig, îmi arată nemulțumirea!

La orele 16.00 trecem fluviul Nipru pe același pod pe care l-am traversat la înaintare, în urmărirea inamicului, ajungând la Kahovka.

11 noiembrie 1941. Berislav. Vizitez două biserici - una foarte mare și alta din lemn, mică. Prima a fost transformată (folosită) când magazie de colhoz, când uzină electrică și depozit de carburanți pentru motoarele uzinei electrice, așa cum am văzut-o personal. A doua a fost restaurată pe cât posibil, are preot slujitor foarte înaintat în vârstă, iar nemții au aici un cimitir foarte bine pus la punct și îngrijit.

Am semnat în marea Sfântă Evanghelie a primei biserici. Biserița mică din cimitir a fost lovită de proiectile în timpul luptelor de pe Nipru.

După-amiază, împreună cu alți ofițeri de la Ambulanța 38 Vânători Munte, vizităm la Kahovka spitalul german de campanie pentru culegerea și îngrijirea răniților și a bolnavilor (Krankensammelstelle).

Se aflau internați 25 de soldați răniți din Regimentul 10 Roșiori, care refuzau mâncarea și ajutorul medical, cerând să fie transferați, fie la un spital de campanie român, fie la un spital din țară, lucru imposibil, căci erau ușor răniți sau bolnavi, deci recuperabili. Cu noi, medicii germani au discutat și s-au comportat corect, amical.

De la brutărie ridic 60 de pâini calde, însă la înapoierea spre Berislav am călătorit foarte greu, căci s-a defectat sistemul de iluminare al autosanitarei (faruri și semnalizare).

Vizitez (seara) pentru a doua oară pe dl. căpitan Spinei, care-i greu bolnav, temperatură 39,8. Iau apăruit hemoroizii, care îl deranjează foarte mult.

12 noiembrie 1941. Noaptea nu pot adormi din cauza frigului. Tremur grav. Temperatura: -10 grade. Conducta de apă a înghețat. Sosește Ambulanța 38 Vânători Munte. Împreună cu dl. maior dr. Igna Nicolae vizităm Biserica din Berislav. Ni se dau icoane de către un preot rus, bătrân. Îi promitem zahăr, însă nu-i trimitem. Îmi pare rău, dar nu depinde de mine, care primesc ordin de deplasare.

13 noiembrie 1941. Din cauza gerului foarte aspru, motorul mașinii conduse de soldatul Gheorghe Harabaniuc pornește foarte-foarte greu. Odată pus în mișcare motorul, mi se dau doi răniți grav ca să-i transport la spitalul român de campanie, aflat la Nicolaev, iar ca însoțitor mi se dă Petre C. Pornim în direcția Cherson, unde ajungem pe la orele 14.00, călătorind foarte greu, căci drumul e foarte rău (gropi multe și mari, iar temperatura: -22 grade). Nu vizitez orașul Cherson și-mi pare rău, însă sunt obligat de situație să continui călătoria, răniții fiind pur și simplu în stare foarte gravă. Terminăm uleiul la motor!

Apelăm la nemții aflați la Aeroport, care ne servesc și continuăm călătoria. Terminăm benzina! Apelăm la Dorna, care ne dă 10 litri, iar un șofer român în trecere ne dă 30 de litri. E noapte, iar temperatura a coborât la -25 grade. Totuși, continuăm călătoria, deși drumul e și mai rău (gropi mari și multe). Se produce scurtcircuit, farurile se sting, nimerind într-o groapă. Se rupe roata din dreapta față și bara de direcție! Situația devine disperată: noapte, ger năpraznic, în plin câmp! Cu riscul de a fi ucis, merg la șoseaua principală, pe care circulă numai utilaje grele (tancuri, mașini grele, tunuri ș.a.), căci noi ne aflăm pe un drum secundar, în scopul de a cere ajutor ca să ajung cu răniții la Nicolaev.

Apar farurile unui autovehicul (care se putea foarte bine să fie inamic, căci partizanii ruși erau peste tot) și fac semn de oprire. Era o autosanitară de mare capacitate, germană. Personalul sanitar german, foarte receptiv, binevoitor. Merg, și împreună cu Petre, luăm răniții, îi aranjăm pe târgi în autosanitară germană, împreună cu Petre, pe mine invitându-mă în cabina șoferului, și continuăm călătoria la Nicolaev (15 km). Suntem lăsați la Comandamentul Armatei a 3-a română. Aici am întâlnit multă și cu nimic justificată reavoință, în sensul că a trebuit multă stăruință până ce mi s-a aprobat o autosanitară pentru transportarea răniților la Spitalul de Campanie nr. 9 român din localitate. Am raportat faptul că șoferul Gheorghe a rămas în plin câmp cu mașina ruptă, rugând să dispună măsurile ce se impun, dar eu am zis, eu am auzit (...) Neprimind ajutor, am părăsit nr. 9. Am fost găzduit de preotul căpitan (r) Ion Negoșescu, originar din orașul Buzău, județul Buzău, confesorul spitalului, dar, faptic, șeful popotei, care m-a ospătat foarte bine. Dorm însă pe o masă!

01 martie 1942. Orașul Vulcan, județul Hunedoara.

La 01 martie 1942 m-am prezentat la Batalionul 9 Vânători de Munte, comandat de locotenent-colonelul Cîrlan Vasile. Am fost încartiruit într-o casă mică, nelocuită, situată în cartierul de pe deal denumit "Cacoșvar". Am fost bine primit de comandant și de corpul ofițerilor. Ca și în trecut activitatea mi-am desfășurat-o conform programului lunar întocmit în prealabil, aprobat de Episcopia Armatei – Inspectoratul Clerului Militar și de Comandantul Batalionului 9 Vânători de Munte.

În orașul Vulcan m-am bucurat de prietenia sinceră a prea cucernicilor preoți Zemora Gheorghe, parohul Bisericii Ortodoxe și Suci, parohul Bisericii Greco-Catolice (unite) – Vulcan.

Concomitent, am ținut legătura în continuare cu domnul locotenent-colonel Minea Octavian – comandantul Batalionului 760 Infanterie din Petroșani și al Batalionului 660 Infanterie aflat în Lupeni, deservind și aceste unități militare din punct de vedere religios. În zilele de duminică și sărbători religioase în care nu era program militar, ostașii erau îmbisericiți, sub comandă, fiecare la biserica de care aparține (ortodoxă, greco-catolică și catolică), pe grupe și prin rotație.

Personal eram de față la una din cele trei biserici din localitate, însă la oficierea Sfintei Liturghii participam numai la Biserica Ortodoxă, alături de preotul Zemora Gheorghe.

La festivitățile deosebite, ca Ziua Eroilor și depunerea Jurământului de către ostașii recruți, invitam pe toți cei trei preoți din localitate: ortodox, greco-catolic și catolic. Chiar și la înmormântări de ostași care aparțineau bisericii greco-catolice sau catolice invitam și preotul greco-catolic sau pe cel catolic, iar aceștia răspundeau invitației, totdeauna.

Toate până în luna aprilie 1942, când se primește ordin de plecare a Batalionului 9 Vânători Munte pe front, în zona operativă.

Procur ceva alimente (zahăr, orez, cafea etc.) precum și 5 kg talpă (mi-a dat-o domnul colonel O. Minea) și plec la Alexandria să-mi iau rămas bun de la familie, părinți, rudeni și prieteni. Ajuns acasă, vestea replecării mele pe front a produs mare panică și mare jale, dar **în fața realității, a Legii și a soartei te supui fără șovăire!**

La reîntoarcere, Georgeta și Valy au ținut să mă însoțească până la Vulcan și m-au însoțit, dar în stația C.F.R. Copșa Mică, în timpul schimbării trenului, la urcarea în vagon clasa 1, borfașii (hoții) mi-au furat portmoneul cu bani, foile de drum, carnetele de călătorie C.F.R. cu reducere 75 la sută, privind pe Georgeta și Valy!

Reclamând cazul șefului de stație, mi-a spus: “Domnule căpitan, dacă ați fost prădat de hoți de meserie, căci sunt destui, fiți sigur că în două săptămâni familia va primi, recomandat, actele, minus banii. Pentru restul călătoriei până la Vulcan, vă dau eu formă legală de călătorie pentru dumneavoastră, soție și fiică”. Și mi-a dat.

De la Vulcan la Alexandria, Gica și Valy au călătorit cu foi de drum militare (Batalionul de Artilerie Vânători de Munte). Hoții, într-adevăr au trimis familiei la Alexandria toate actele.

06 iulie 1942. La ora 07.30 officiez “sfințirea apei” (aghiazma) în fata întregului batalion și a întregului corp de ofițeri, încadrat de preoții Zemora Gheorghe – ortodox și Suciu Eugen – greco-catolic.

Vorbește cu mult patos și competență domnul comandant, locotenent-colonelul Cîrlan Vasile, care arată rostul adunării de astăzi a batalionului. Domnia-sa a predat Drapelul Batalionului către comandantul “părții sedentare”, maiorul Constantin Constantin.

La rostirea Ecteniei mari am adăugat stihurile:

“Pentru ca să se sfărâme puterea și îndrăznirea dușmanilor țării și oștirii noastre și frica, spaima și împruținarea sufletului să cuprindă inimile lor, iar oștirea române biruință asupra lor și putere, vitejie, cu puterea Sa să dea, Domnului să ne rugăm!”

“Pentru ca să dea putere, tărie și vitejie oștirii noastre și să întărească brațul ei asupra vrăjmașilor ce se luptă cu noi, Domnului să ne rugăm!”

“Pentru ca, precum se stinge fumul, să se stingă vrăjmașii țării noastre, și, precum se spulberă praful din fața vântului, așa să piară taberile vrăjmașilor din fața oștilor române, Domnului să ne rugăm!”

“Pentru ca să trimită oștirii române înger împreună călător și povățuitor, păzitor, folositor, sprijinind-o, păzind-o de toată întâmplarea cea rea, Domnului să ne rugăm!”, iar după citirea rugăciunii de după Ectenia mare de la Aghiazma mică, am citit, în genunchi (preoți, ofițeri, trupa și populația asistentă) următoarea rugăciune:

“Stăpâne Doamne Dumnezeu nostru, carele ești calea cea adevărată; cea ce ai călătorit împreună cu sluga Ta Iosif, călătorește Doamne Iisuse Hristoase Mântuitorul și Stăpânul vieții noastre și cu binecredincioșii servii Tăi ofițeri, subofițeri și ostași ai Batalionului 9 Vânători de Munte, fiecare după numele său, care, lăsându-ne, în purtarea Ta de grijă: soțiile, copiii, părinții, frații, surorile, rudeniile și tot ce-am agonisit în viața noastră, la porunca și glasul suprem al Patriei și al Comandantului suprem al Armatei, mergem, unii dintre noi pentru a doua oară, la luptă sfântă, pentru a reîntregi Țara cu teritoriile luate prin silnicie și dictat de către Rusia fără de Dumnezeu și de Ungaria horthystă ca urmare a criminalului Dictat de la Viena impus Patriei noastre. Mergem la luptă pentru a reda scumpei noastre Țări – România – dreptatea și onoarea ce i se cuvin, pentru a șterge umilințele nedrepte ale trecutului nu prea îndepărtat (1940, Dictatul de la Viena), a cinsti și a răzbuna memoria bravilor eroi morți în această groaznică luptă și pentru a proslăvi Sfânta Cruce, iar nu pentru a cuceri teritorii ce nu ni se cuvin.

Izbăvește-ne și ne apără, Dumnezeule, de toți vrăjmașii și de toate primejdiile ce ne stau în față. Păzește, Doamne Iisuse Hristoase, viața fiecăruia dintre noi, ostașii Armatei Române, atât de greu încercată, și aflați în mare primejdie și iertându-ne orice păcat am săvârșit în viața noastră, căci nu-i om fără de păcat, ajută-ne Doamne să revenim în scumpa noastră Patrie și în mijlocul celor dragi ai noștri – soții, copii, părinți și prieteni-sănătoși și biruitori în războiul sfânt pe care-l purtăm, pentru reîntregirea și apărarea drepturilor milenare ale României și nu pentru a lua de la alții ceea ce nu ni se cuvine.

Ia aminte, Doamne Dumnezeu nostru, din sfântul Tău lăcaș și de la scaunul măririi Tale, la glasul rugăciunii noastre pe care ți-o înălțăm în ceasul acesta și în această sfântă zi, în toată vremea și locul, noi, slujitorii Sfântului Altar, împreună cu comandantul, ofițerii, subofițerii și ostașii Batalionului 9 Vânători de Munte, precum și cu toți binecredincioșii creștini ce sunt de față, și cu milostivire trimite binecuvântarea Ta și ajutorul Tău asupra Armatei Române, asupra Batalionului 9 Vânători de Munte, asupra fiecăruia dintre noi și asupra familiilor noastre.

Auzi-ne pe noi, Dumnezeule, Mântuitorul nostru, nădejdea tuturor marginilor Pământului și a celor ce sunt pe mare departe și, milostive Stăpâne, milostiv fii pentru păcatele noastre și miluiește-ne, ocrotește și de tot răul ne păzește, pe comandantul, preotul, ofițerii, subofițerii și ostașii Batalionului 9 Vânători de Munte precum și pe toți binecredincioșii creștini aci de față.

Că milostiv și iubitor de oameni ești, Dumnezeule, și Ție mărire înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor .Amin.”

În timpul serviciului divin, dar mai ales în timpul citirii rugăciunii, ochii tuturor – ostași, preoți și popor – lăcrimau.

A urmat cuvântarea domnului comandant, locotenent-colonelul Cîrlan Vasile și a preotului căpitan Dumitrescu H. Marin – confesorul Batalionului 9 Vânători de Munte.

07 iulie 1942. Încă din zorii zilei, rampa stației C.F.R. Vulcan este plină de ostași, cai, samare, armament, muniții etc. Activitate febrilă. Îmbarcă în vagoane primul eșalon și anume Compania Armament Greu, comandată de căpitan activ Dima Nicolae. Garnitura de tren pornește încet, încet la orele 13.30, în sunetul trompelor, uralelor nevinovaților ostași, care porneau pe un drum necunoscut – *fără întoarcere* pentru cei mai mulți dintre ei – și în plânsul și urletele de durere ale părinților soțiilor, copiilor, rudeniilor, a întregii populații aflate pe peron. A fost o despărțire ce nu poate fi redată în scris sau verbal. În această zi a fost imbarcată și Compania a 2-a, comandată de căpitanul activ Bacalu.

Merg la Petroșani, unde îmi iau rămas bun de la locotenent-colonelul Minea Octavian, vrednicul comandant al Batalionului 760 Infanterie, ca și de la ofițerii acestei unități al cărei confesor am fost pe timpul de la 19 decembrie 1941, când am venit de pe front, până la 1 aprilie 1942, când am fost mutat la Batalionul 9 Vânători de Munte. De aici, în mare grabă merg și-mi iau ziua-bună de la doamnele Cîrlan, Boldișor și Tilici. Revin în stația Petroșani. Mă fotografiez cu “Fufi” la atelierul fotografic din gară. Rog pe doamna fotograf să trimită fotografiile Georgetei, la Alexandria. Vreau să-i achit contravaloarea fotografiilor și a recomandatei, dar nu-mi primește nici un ban, îmi promite solemn că v-a expedia fotografiile la Alexandria și-mi urează un emoționant “drum bun” cu urarea de a mă reîntoarce în mijlocul familiei sănătos. Emoționat de această prea plăcută surpriză, i-am mulțumit călduros și în fugă, m-am urcat în tren, care deja pornise, împreună cu cățelușa “Fufi”, care a sărit foarte ușor pe scara vagonului și apoi în vagon. E ora 16.12 când revin la Vulcan, unde eșalonul doi încărcă din zori la tren. E vorba de companiile: cercetare – comandant, vrednicul căpitan activ Balint Eugen; a 3-a – comandant, căpitan Oprișor, și 38 lucru. Eșalonul doi pleacă la orele 23.30 sub comanda căpitanului Eugen Balint.

Solicite ajutor și încartiruirea într-un vagon a 10.000 kg lemne de foc (fag) - deja aflate pe peron - le stropesc cu var, fac formele pentru transportul lor la Alexandria, pe numele Georgetei, și rog pe șeful stației Vulcan să se ocupe de expedierea vagonului. Mi-a promis și s-a ținut de cuvânt. Cinste lui!

Mult obosit, merg la camera din imobilul rechiziționat, situat vizavi de locuința preotului Gheorghe Zemora, cinez și mă culc. Noaptea, la ora 01.30, la sunatul ceasului, mă scol, mă îmbrac și, însoțit de Nicolae și Petre Jora - soldați - merg la gară. Aici, deja eșalonul trei: compania comandă și compania întâi, sublocotenent Surmei – comandant, îmbarcaseră. Toate cadrele respectivelor companii (ofițeri, subofițeri și maiștri) se aflau prezente. Merg la vagonul rezervat grupei “comandă” din cadrul căreia fac parte și-mi rezerv loc.

08 iulie 1942. La orele 03.40 garnitura de tren pornește, cu același protocol: trompetele răsună, nevinovații ostași dau puternice urale, mamele, tații soțiile, copiii, rudeniile și întreaga populație aflată pe peron plânge, se tânguiește și-i strigă cu disperare pe cei plecați la război. *Oare se mai întorc la familiile lor?!*

Pe peron sunt prezente majoritatea soțiilor ofițerilor și subofițerilor care plâng. E de față doamna Tilici și alte multe cunoștințe. Doamna Cîrlan și doamna profesoară Boldișor însoțesc eșalonul până în stația Ploiești. Trecem prin Simeria. În stația Băești foarte multă populație ne întâmpină, în frunte cu preotul Ardeleanu – paroh local, care, după rostirea unui înflăcărat cuvânt ocazional, înmânează domnului locotenent-colonel Cîrlan o foarte frumoasă cruce sculptată în lemn de tei, împodobită cu flori, ramuri de busuioc și panglici tricolore, cu inscripția: **”Victorie Batalionului 9 Vânători de Munte”**. Domnul comandant V.Cîrlan, după ce mulțumește preotului Ardeleanu și populației pentru frumosul gest de a întâmpina unitatea și pentru darul făcut de preotul lor, adresându-mi-se, zice: *“Primește, părinte căpitan Dumitrescu, acest simbol sfânt, pe care îl vei purta și-l vor purta pe câmpurile de luptă, cu ajutorul căruia vom birui și-l vom învinge pe inamicul fără Dumnezeu”*.

Ajunși în stația Vințu de Jos, poposim și servim dejunul foarte bine pregătit, prin grija căpitanului Dima Gheorghe, comandantul companiei comandă. Scriu scumpei mele Georgeta și dragelor noastre copile, cărora le recomand să asculte de mămica lor rămasă singură să le crească.

Reluându-ne călătoria, trecând prin stațiile Alba Iulia, Coșlariu, Crăciunel, Blaj, Valea-Largă, Copșa Mică, Mediaș, Dumbrăveni, Sighișoara, Bod și ajungem la Brașov, unde poposim.

09 iulie 1942. Continuăm călătoria la ora 08.00 și, trecând prin stațiile Dârste, Timișul de Jos, Timișul de Sus, Predeal, Azuga, Bușteni, Poiana Țapului, Sinaia, Comarnic Gura Beliei, Breaza, ajungem la orele 12,35 în stația Câmpina, unde poposim și servim dejunul.

Traseul Brașov-Câmpina este o regiune foarte frumoasă în general, iar regiunea Brașov - Timișul de Jos și Timișul de Sus-Predeal - Sinaia, este cu adevărat “Perla României”. La orele 14.10 ne reluăm călătoria și, trecând prin stațiile Băicoi, Buda, Ploiești, Teleajen, Valea Călugărescă, Inotești, Mizil, Vintileanca, Ulmeni, Monteoru (Stâlpu), Buzău, Făurei, Barboși, la orele 22.00 am ajuns în stația Galați, unde poposim până a doua zi.

10 iulie 1942. La ora 05.40 eșalonul își reia călătoria în direcția Reni. Linia de cale ferată fiind foarte slabă, trenul înaintează cu viteză redusă și mare prudență. În port staționează foarte multe vapoare - românești și străine. Vreme foarte frumoasă, iar prin bălțile Dunării multă lume pescuiește - mai ales cu undițele.

La Reni (garnizoană) podul peste Prut a fost distrus – dinamitat și aruncat în aer – de către trupele rusești, iar acum e în curs de construire un alt pod. Trecând prin localitățile Etulia și Vulcănești ajungem în localitatea Greceni, unde poposim și ni se servește masa cu preparate culinare de excepție. Arăt că între Greceni și stația Bulgărica este mare lipsă

de apă potabilă, iar podurile peste lacul Ialpuș au fost dinamitate și aruncate în aer de către ruși. În stația Bulgărica (Bolgrad), toate marile rezervoare de petrol au fost, de asemenea, distruse de ruși.

Localitatea este foarte săracă. Casele, dar mai ales dependințele, sunt construite din chirpici (pământ amestecat cu paie) și acoperite tot cu pământ, pe care a răsărit și crescut iarba, încât vitele care sunt destule, dar foarte slabe – cele înalte – trag cu limba iarba de pe acoperiș și-o mănâncă, dar odată cu iarba cade și pământul ce formează acoperișul casei sau dependinței respective.

Vremea este călduroasă, fapt pentru care toți dormim îmbrăcați sumar și acoperiți cu cămașa. Domnul comandant vede și bănuim că nu-i de acord cu această ținută a noastră, însă tace căci la dejun afirmase că din cauza căldurii și dânsul se va lăsa îmbrăcat la fel. Căldura a devenit cu adevărat insuportabilă în vagoanele dormitor, fapt pentru care, repet, toți ofițerii sunt “la chiloți”. Foarte bunul meu prieten și tovarăș de compartiment, medic locotenent Vrajoiu Gheorghe, remarcă situația creată din cauza temperaturii prea mari și mă atenționează să consemnez totul. Medicul suferă mult din cauza unui buboi pe care îl tratează regulat, dar încă nu cedează. În Greceni, ca și în celelalte localități străine, sunt biserici mari, dar majoritatea dintre ele sunt în stare de ruină sau folosite în cu totul alte utilități și nu bisericești. În zonă pământul este foarte sărac (neproductiv). Recolta de cereale foarte proastă.

Linia de cale ferată pe ruta Halta Valea Valului, Taraclia, Halta Cazaclia, Halta Chirutnea, Ceadar, Lunga etc. este distrusă de ruși. Se muncește în stil mare la grabnica refacere. Apare o fată tânără, frumoasă, dar după vorbă și gesturi, sigur, năvălaşă! Băieții s-au agitat însă zadarnic.

Stațiile C.F.R. (clădirile) întâlnite în această zonă - inclusiv Abaclia și Românești, fostă Basarabească, toate au fost distruse (li s-a dat foc) de către ruși, iar rezervoarele de petrol au fost dinamitate și distruse. Personalul de conducere C.F.R., precum și lucrătorii care muncesc la refacerea liniilor de cale ferată locuiesc în barăci de scândură.

JURNAL DE RAZBOI (2) **CAMPANIA DIN MUNȚII CAUCAZ**

Continuăm să publicăm, în foileton, “*Jurnalul de război*” al preotului militar al garnizoanei Buzău din perioada 1943 – 1948, Marin H. Dumitrescu. Menționăm că din acest volum (partea a II-a) lipsesc știrile de război de 43 de zile (de la 11 iulie până la 23 august 1942). În ciuda încercărilor repetate, nu s-a reușit aflarea paginilor pierdute.

23 august 1942 (duminică). Aici, bombardament intens cu brandurile către inamic. Cu bagajul samarizat pe cal, sub camuflajul unor salcâmi, ne strecurăm și intrăm în curtea holhozului. Mă prezint la domnul locotenent-colonel Boldișor și, printre altele, îl rog ca, folosind un prilej nimerit, să-l întrebe pe domnul colonel V. Cîrlan cu ce anume l-am nemulțumit și ce pretinde de la mine spre a fi mulțumit, căci doresc să mă achit conștiincios de obligațiunile legal datorate, cu orice risc, așa precum am făcut de la declararea războiului și până în prezent, deoarece l-am întrebat eu și nu mi-a răspuns nimic. Contrariu, prin raport scris, voi cere Diviziei să fie mutat la oricare unitate militară din Zona Operativă, căci aici, permanent cu moartea în față pentru fiecare din noi, socot că ura, dușmănia nu-și au rost.

Domnul locotenent-colonel Boldișor mi-a vorbit omenește, asigurându-mă că totul va intra în normal, domnul colonel V. Cârlan neavând decât aprecieri foarte bune la adresa mea, însă situația dificilă în care ne aflăm – privind frontul – face ca dânsul să fie tăcut și mohorât. *Să stau liniștit în mijlocul ostașilor ridicându-le moralul, iar în timpul luptelor să ajut pe medic la postul de prim ajutor, adică, așa cum am făcut până în prezent.*

Fiindu-mi foame, iar mâncare la popotă sau trupă nemaexistând, am apelat la căpitanul Despa, care îmi dă puțin unt și puțină pâine, locotenentul Tănase îmi dă 2 roșii, iar bucătarul unității îmi dă un porumb copt, cărora le mulțumesc. După ce mănânc, mă culc pe pătura așternută direct pe pământ, complet îmbrăcat, în plantația de meri.

24 august 1942 (luni). Căpitanul Eugen Balint, compania cercetare, și căpitanul Nicolae Dima, compania armament greu, s-au retras din pozițiile înaintate ocupate, iar satul Bakssanenok a fost ocupat de inamic. Puștile mitralieră ciripesc neîncetat, iar proiectilele artileriei inamice cad în jurul holhozului în care ne aflăm. Situația-i critică. Surprinși de inamic, la părăsirea satului Bakssanenok de către compania cercetare și armament greu, satul a rămas în mâna rușilor, trenul de luptă și regimentar, cai, samare, muniție, alimente, bagajele personale ale ofițerilor și subofițerilor etc. Informația o dețin de la plutonierul Buzatu din compania cercetare. Jale!?

Deasemenea, la Batalionul 8, dezastru: comandantul a fost rănit și evacuat, iar morți și răniți sunt cu duiumul. Colonelul comandant al Divizionului 4 Tunuri Munte a fost împușcat mortal. Se vorbește că și colonelul Nicolae Ciobotaru, comandantul Batalionului 7 Vânători Munte ar fi fost rănit. Oricum, situația este f.f. critică pentru trupele române din această zonă. Pe caporalul Zota Nicolae, îl trimit la echipa sanitară spre a se informa dacă s-au adus morți de pe poziții.

La ora 10.00 apare și înaintază o coloana motorizată germană. Este reperată și intens atacată de către artileria rusească. În curtea holhozului în care ne aflăm, cad proiectilele de mare calibru (artileria grea). Panica e generală și mare. Canonada continuă. Personal, cu ajutorul ostașilor, am săpat un șanț 2/0,70 m, am așternut paie și stau mult îngrijorat (pierit) în el rostind rugăciuni cu gândul la draga mea Georgeta, la scumpele noastre copile, la părinți... pe care e foarte posibil să nu-i mai văd! Singura nădejde este Dumnezeu. Mă stăpânește un gând rău, privind pe iubitul meu frate Viorel – ofițer combatant în Regimentul 20 Dorobanți din Turnu-Măgurele, de la care și despre care nu mai știu nimic de mult timp.

Din proprie inițiativă, plec de la holhoz la postul de prim ajutor, unde deja trimisesem pe caporalul Zota Nicolae. Seara, domnul locotenent-colonel Boldișor îmi face imputare – după mine nejustă - că am plecat de la postul de prim-ajutor și că am trimis pe caporalul Zota, luând pe soldatul Avram Nicolae, fără să-l anunț în prealabil. Mă supăr sufletește, însă “tac”, căci așa cere situația și disciplina militară.

Revin la holhoz, la trenul de luptă, unde găsesc totul împachetat, căci e ordin să ne retragem circa 5 km pe o nouă poziție. Sunt rugat de căpitanul Dima Nicolae să conduc trenul de luptă, neavând ofițer căruia să-i dea această misiune, rugăminte pe care o accept. Abia ajunși la noul obiectiv, că primesc ordin de la locotenent-colonelul Boldișor, prin doi ostași călări, să revin cu trenul de luptă la holhozul de unde am plecat, ordin pe care îl execut imediat. Suntem plouați până la piele. Revenit aici, domnul locotenent-colonel Boldișor își schimbă total atitudinea față de mine: amabil, prietenos, ba chiar mă tratează cu unt, pâine și ceai cald.

25 august 1942 (marți). La ora 03.00 din noapte, așternem paie de grâu sub căruță, ne culcăm, eu și Zota. Mă plouă, iar după ce domnul Boldișor cu ostașii s-au sculat, merg și mă

culc în căruța soldatului Bâzâc. Încă plouă. Adorm și în somn visez pe Georgeta f.frumos . Sunt invitat de către domnul locotenent-colonel Boldișor la masă, la domiciliul său (!) foarte bine dotat - inclusiv cu mai multe femei tinere. Sunt servit cu ciorbă și friptură de pasăre, pâine proaspătă, vin și fructe!

Între tinerele femei era și o basarabeancă drăguță, stilată, dar desculță, care se îngrijea ca domnul Boldișor să se simtă bine, sub “toate raporturile”...Ira.

La ora 17.00, călări pe cai, eu, domnul Boldișor și căpitanul Dima Nicolae mergem pe poziție, la postul de comandă din linia I-a, unde stăm până la ora 23.00. La ora 24.00, după ce mănânc numai cu căpitanul Dima, mă culc într-o căruță unde dorm bine. La deșteptare mi se înmânează o c.p. (carte poștală n.n.) de la Georgeta.

26 august 1942 (miercuri). Răspund Georgetei la cartea poștală primită ieri. Traduce Ira basarabeanca domnului Boldișor din Cartea de Aur privind construirea (istoricul) Bisericii din Nowo-Cercowsk.

La ora 12.00 botez 12 copii, la care asistă ca naș și domnul locotenent-colonel Boldișor. Sublocotenentul Ștefănescu fotografiază. Prin Ira mi se servește o îmbelșugată masă - inclusiv vin.

Ira continuă traducerea, însă în timp ce domnul Boldișor dormea, ea a dispărut, fără urmă, dar n-a luat nimic. Atacul proiectat nu mai are loc întrucât inamicul s-a repliat, atacând poziția ocupată de Batalionul 10 Vânători Munte, din cadrul Grupului IV Vânători Munte. Timpul este mohorât – gata de ploaie.

27 august 1942 (joi). Nimic deosebit. Ambii beligeranți stau în defensivă. În regiune sunt: cabardini și balkari – mahomedani. Tot în Caucaz mai trăiesc: asitini (ortodocși), ceceni (musulmani), inguși, daghestani și azerbaidjeni (toți musulmani); gruzinii (georgienii), asitini de nord și de sud, armenii – toți sunt ortodocși.

28 august 1942 (vineri). Timp frumos. Termin de tradus Cartea de Aur din Nowo-Cercowsk. Primesc de la Georgeta plicul datat 27.07.1942, cu fotografia. Boldișor iarăși se comportă prost. (A plecat Ira!?). Mănânc singur ce se găsește. Bombardament inamic asupra șoselei și a holhozului. Îngrijorare mare.

29 august 1942 (sâmbătă). La ora 3 din noapte inamicul dezlănțuie un intens atac cu artileria grea asupra pozițiilor ocupate de Grupul IV Vânători Munte. Mă scol, fac baie, mă îmbrac și-mi spăl rufele, căci de dormit nu poate fi vorba.

Merg la postul de comandă al batalionului, însă nemaiputând suporta dorul (durerea) de la stomac, la orele 14.00, revin la trenul de luptă unde doctorul Vrăjoiu îmi dă medicamente și-mi recomandă regim alimentar.

La ora 16.45 merg în comuna Bakssan pentru a lua măsurile necesare în vederea oficerii Sfintei Liturghii, mâine, duminică 30 luna curentă. În acest scop, primesc ajutor de la sublocotenentul Surmei Mihai, comandantul companiei I Vânători Munte, cantonată în localitate, precum și din partea localnicilor. Amenajez în scopul propus o mare și solidă pivniță. Localitatea este în permanență bombardată de aviația și artileria rusească. Remarc faptul că inamicul nostru se află instalat în cazemate și șanțuri fortificate situate numai la 500-600 m depărtare pe colinele de pe celălalt mal al râului Bakssan, iar față de pozițiile ocupate de trupele române, Vânători Munte numai la circa 200-300 m. În jurul orei 10.30 (a.m.) un avion rusesc lansează 5 bombe mari în sat, dintre care două cad și explodează în apropierea casei în care mă culcasem împreună cu sublocotenentul Surmei Mihai. Panică mare, lumea se adăpostește pe unde poate, plâng mamele și fug cu copiii de mână și în brațe, case distruse parțial sau total, căci bombardamentul durează până dimineața.

Scriu: Georgetei (plic), D. Hagiescu – sublocotenent de rezervă (judecător), str. 10 Mai – Arad, lui Iosif Năvodnic și lui Fl. Teodorescu – carte poștală.

30 august 1942 (duminică). Cu tot calvarul din timpul nopții trecute, azi la ora 09.00 am mers la locul stabilit pregătit să officiez Sfânta Liturghie.

Am găsit prezent foarte mult popor, printre care un fost cântăreț bisericesc vârstnic (62 de ani) venit cu Catavasier, Liturghier și Molitfelnic. Datorită situației foarte periculoase din cauza bombardamentului inamic am officiat numai sfințirea apei (Agheasma) și am botezat numai 42 de copii, după care am citit 31 de molifte de 40 de zile.

Răspunsurile la slujbă au fost date de un mare cor format “ad hoc”, sub conducerea cântărețului rus. A fost o manifestare religioasă de mari proporții.

Țin să consemnez faptul că în timpul slujbei mai multe proiectile de brand au căzut și explodat în apropierea clădirii în care officiam, iar în chiar timpul officierii botezurilor s-a prezentat sublocotenentul Rusu Victor trimis de sublocotenentul Surmei Mihai și m-a informat că am fost reperat de inamic cu ajutorul partizanilor și să părăsesc neîntârziat sala, împreună cu tot poporul. Am zorit, am terminat și împreună cu întreaga asistență ne-am răspândit, fiecare la ale sale. Culmea, căci după 30 – 40 minute, artileria rusă a bombardat precis imobilul - în pivnița (beciul) căruia slujisem !, lucru despre care, apoi, s-a auzit peste tot, chiar și la domnul general Ion Dumitrache.

Datorită informațiilor primite de la partizani, inamicul își reglează tirul artileriei și brandurilor cu mare precizie, așa cum s-a întâmplat azi, cu postul de comandă al Batalionului 7 Vânători Munte, care a fost lovit în plin.

Slujesc înmormântarea a 2 soldați din compania comandă, pe care apoi ridicându-i într-o căruță, îi transport la marele și organizatul cimitir militar român din comuna Malka, unde-i înhumăm. Aici sunt filmat de o echipă de cinești români în timp ce prohodeam alți ostași români morți pe câmpul de luptă.

31 august 1942 (luni). Cu o mașină militară mă deplasez de la trenul de luptă aflat la holhozul din comuna Bakssan, în comuna Malka pentru a prohodi și înmormânta pe soldatul fruntaș Țuțunel Stelian, ctg. 1942, nr. matricol 665 – părinți: Ioan și Elisabeta, și pe soldatul Velicea Augustin, ctg. 1936, nr. matricol 940, originar din comuna Lunca, jud. Târnava Mică. Ambii au fost înhumați în mormântul nr. 13 din parcela a II-a. Au murit loviți de multiple schije de proiectile de artilerie, azi, la ora 10.00, în comuna Bakssan.

În Malka întâlnesc și discut mult cu ofițeri de la Ambulanța 38 Vânători Munte al cărei confessor am fost în Z.O. (Zona de Operații) pe timpul de la 17.08 – 31.10. 1941. Preotul căpitan (rez.) Moșic Traian îmi dă multe ciocolate. Mă întrețin cu sublocotenentul Stanciu și cu soldatul Bolog Ioan.

La ora 13.00 revin la holhozul de la marginea comunei Bakssan unde-i trenul de luptă, a cărui comandă o girez. În fața holhozului e amplasată artileria germană, fapt ce îngrijorează mult, căci odată reperată de către inamic va fi bombardată și implicit vom fi în mare pericol.

Lucrurile s-au desfășurat aidoma, căci, la timpul potrivit artileria germană a dezlănțuit un atac de mari proporții, dar și artileria rusească a răspuns cu aceeași măsură. A fost o situație de groază, de mare pericol, fapt pentru care s-a impus mutarea trenului de luptă (a căruțelor pline cu material de război) la marginea unei liziere de salcâmi. Cu ajutorul soldaților sap șanț adânc și îngust, deasupra căruia fac cort, căci plouă intens, aștern paie, o foaie de cort și aici mănânc ce dă Dumnezeu și mă culc, căci în căruță sunt mult mai mult expus pericolului. Au fost răniți 3 cai.

01 septembrie 1942 (marți). Artileria, bradurile și mitralierele au fost și sunt în plină activitate, iar inamicul răspunde cu aceeași măsură. Ultima clipă de viață sau mutilarea - rănirea ne paște pe fiecare.

Ieri, la Ambulanța 38 Vânători Munte, am aflat despre căpitanul Coloiu și căpitanul Antimiu Dumitru din Batalionul 7 Vânători Munte că au murit în timpul luptelor, iar căpitanii Maxim Constantin și Gănțoiu Marin au fost grav răniți. Păcat, mare păcat, căci Coloiu, Gănțoiu și Maxim erau căsătoriți cu puțin timp (2-3 luni) înainte de a pleca din nou în Zona Operativă, la 06 iulie 1942.

A fost rănit și domnul colonel Nicolae Ciobotaru, comandantul Batalionului 7 Vânători Munte, dar a refuzat să fie evacuat și a rămas în fruntea unității sale. Cinste lui! Situația "tuturor" este extrem de grea.

Mă doare sufletul și îi plâng pe toți, căci în prima parte a războiului am fost preotul Batalionului 7 Vânători Munte, iar toți, în frunte cu domnul colonel Nicolae Ciobotaru s-au comportat foarte bine față de mine! Nu-i voi uita niciodată!

Refac cortul și schimb paiele căci a pătruns apa de ploaie. Apoi, după așternerea foii de cort și a păturii, **aranjez fotografiile familiei mele și lacrimile îmi curg pe față de dorul și de dragostea pe care le-o port neîncetat în suflet, dar și de teama că nu ne vom mai vedea!**

Servesc masa cu domnul locotenent-colonel Boldișor și cu domnul locotenent Tănase, cu alimente bune și suficiente – inclusiv vin – aduse de dâșșii. Ambii se pilesc zdravăn cu vin adus de locotenentul Tănase. Plouă neîncetat.

La ora 18.00 plecăm câteștrei la comandament în Bakssan, însă zăbovim în câmp, până ce bombardamentul inamicului asupra satului devine din ce în ce mai redus și, deci, mai puțin periculos pentru noi. La comandament, stăm până la ora 21.00, iar după ascultarea știrilor la postul de radio din Iași, ne reîntoarcem. Afară întuneric beznă, fapt pentru care rătăcim drumul, ne trezim în apropierea pozițiilor ocupate de inamic! E ora 23.00. Domnul Boldișor propune să stăm pe locul unde ne aflăm până la ziuă, dar la insistența mea acceptă să mergem până la prima casă și să sculăm un ciolovec care să ne conducă până la șoseaua asfaltată. Zis și făcut, însă cu inima împietrită de teamă, căci bombardamentul inamicului reîncepuse, ne vedem, în fine, la șoseaua asfaltată, așa că la ora 1.10 suntem, iarăși, la corturile noastre "teferi". Reintrat și culcat pe așternutul de paie din cort – după atâta zburc și teamă - m-am simțit "ca la mine acasă", căci mărturisesc cinstit, cât timp m-am aflat la blestematul holhoz din marginea Bakssanului "*îmi luasem nădejdea că voi scăpa cu viață*".

De reținut faptul că ostașul însoțitor s-a rătăcit de noi - ofițerii, fiind întuneric mare și ploaie, dar a ajuns la trenul de luptă înaintea noastră!?

02 septembrie 1942 (miercuri). Primesc o carte poștală scrisă de Georgeta la radio și altă carte poștală adresată mie. **În deprimarea sufletească în care mă aflu, aceste cărți poștale datate 1 august a.c. constituie un foarte bun reconfortant.**

O patrulă inamică s-a infiltrat până la holhozul unde ne aflăm, dar a reușit să nu cadă capturată. Și fiindcă afară plouă, scriu: Georgetei, preotului Jura din Jieț – Hunedoara, Deciu, părinților, Petre Toană - Dolj, com. Negoii și Petre Turcu – Petroșani.

03 septembrie 1942 (joi). Toată noaptea a plouat și încă plouă. Din cauza vremii și a confortului din cort mă doare rău mijlocul. Sunt vizitat de doctorul Vrăjoiu pe care îl tratez cu ciocolată de la preotul Moșișic, iar el îmi servește două aspirine pe care le servesc seara la culcare, cu ceai cald.

Servesc ciocolată cu soldatul Bolog Ioan. Primesc scrisoare de la preotul Jura din Jieț – Hunedoara, căruia deși i-am scris ieri, îi răspund imediat.

Seara, mare zarvă printre ostași, auzindu-se că rușii au reușit să pătrundă în Bakssan și înaintează spre holhozul unde ne aflăm. Sunt instalate patrule înarmate peste tot, însă zvonul nu a corespuns realității faptice. Ieri, într-adevăr, au pătruns până la 3 km de Bakssan, dar au fost respinși de unitățile române din zonă. Foarte bine.

Noaptea nu pot dormi din teama de a nu fi cumva surprinși și uciși de patrulele rusești care, cu sprijinul partizanilor, care sunt peste tot locul, se infiltrează,ucid și fug.

Prin plutonierul Buzatu trimit soldatului Jura Petre 2 cărți poștale și un pachet cu țigări (fratele preotului Jura). După amiază, artileria germană, amplasată în apropierea holhozului, intră în acțiune. Iarăși tensiune și grijă mărită. Domnul locotenent-colonel Boldișor o arestează pe Ira și prietena ei Clara, deși, inițial, a petrecut cu Ira.

În timpul zilei nimic deosebit, dar la ora 21.00 suntem anunțați că inamicul s-a infiltrat până în apropierea noastră. Se dă alarma. Panică mare.

La ora 22.30, într-adevăr, rușii pătrund și atacă un post de radio și telefonie german situat într-un holhoz la circa 200-300 m depărtare. Foc intens de mitralieră din ambele părți. Rușii folosesc grenade și un tun antitanc. Rezultatul final este ”nul” pentru ruși, care în retragere au lăsat pe câmpul de luptă morți, tunul antitanc etc.

Noi, din fericire, ne-am ales numai cu spaima și, dezbrăcați, am tremurat de frig și am vegheat toată noaptea.

La ora 4 dimineța, încetând canonada, m-am culcat în șanțul din cort, însă nu am putut adormi. Dimineța, ieșind din cort, afară era un timp minunat, căci soarele strălucea iar zăpada din apropiere dădea o priveliște minunată, în lumina soarelui.

Rușii ocupau poziții în cazemate și în șanțuri fortificate la poalele și pe colinele acestor munți situați pe malul drept al râului Bakssan, iar pozițiile ocupate de români pe malul stâng erau în vale. Deci, rușii aveau o situație de observare și de atac favorabilă. Observau la timp orice mișcare a unității adverse și imediat atacau, anihilându-le.

06 septembrie 1942 (duminică). Nimic deosebit – liniște din partea ambelor tabere beligerante. Datorită acestui fapt, la ora 10.00, am oficiat slujba “Tedeumului”, explicând Evanghelia zilei. Au asistat ostașii prezenți la trenurile de luptă și regimentar sub comanda locotenentului Tănase. Primesc telegramă de la Georgeta. Mă bucur și îi scriu imediat. Seara, după cină, jucăm remy.

07 septembrie 1942 (luni). *Mă scol, aprind lumânarea și cu fața plină de lacrimi mă închin și rostesc rugăciuni în genunchi pentru sufletul nespus de bun al harnicului meu frate ”Mircea”, mort la 07 septembrie 1941 în luptele purtate pe câmpia dintre com. Freudenthal și Dalnic – Ucraina, liziera de salcâmi de pe marginea șanțului antitanc. I-am identificat mormântul la data de 21.11.1941, cu prilejul revenirii în țară. Ulterior, cu aprobarea Mareșalului Ion Antonescu – Conducătorul Statului, tata, fratele Alexandru și sora Cecilia au mers la Odesa și, potrivit indicațiilor mele, s-au deplasat pe câmpia com. Freudenthal și au identificat mormântul, după masiva cruce din stejar lucrată de mine în Odessa și instalată - fixată la mormânt. Apoi l-au deshumat și l-au reînhumat într-un cimitir militar român din orașul Odesa, neadmițându-se aducerea rămășițelor pământești ale ostașilor morți pe front, în România.* Crimă morală!?

Îl plâng pe Mircică ziua întregă, dar în zadar. Când mă gândesc la mârșăvia și lașitatea fratelui mai mare Sandu, care fără pic de conștiință se zbate ca pe jertfa lui Mircică și suferințele mari de tot felul ale mele și ale fratelui nostru Viorel, care ne aflăm pe front în

fața morții, încă din 22.06.1941, și de a cărui soartă nu mai știu nimic din luna iunie a.c., caută și stăruie pe toate căile și prin toate mijloacele să obțină întreaga avere a amărâților noștri părinți, negândindu-se că am trei copii expuși a rămâne orfani de tată în orice moment, durerea e și mai mare. Dar bun este Dumnezeu, la care mă rog neîncetat să mă ocrotească și să-mi ajute a mă reîntoarce alături de scumpa mea soție și de dragele noastre copile sănătos, spre a le crește și a face un rost bun în viață, iar lui să-i dea Dumnezeu după sufletul și faptele sale – mai ales că este preot.

La ora 03.20 din noapte, inamicul atacă puternic și sub ocrotirea barajului de foc al artileriei sale, reușește să pătrundă și să ocupe poziția companiei a II-a, trecând râul Bakssan. Este rănit grav sublocotenentul Munteanu, iar mulți soldați au fost răniți și chiar omorâți. Atacul rușilor asupra companiei I-a, comandată de inimosul sublocotenent Surmei Mihai, este respins, în schimb companiei a IV-a armament greu, comandată de căpitanul Dima Nicolae, îi produce pierderi în oameni și cai (sunt omorâți 11 cai). Artileria română și cea germană, reușesc în cele din urmă, să respingă pe inamic pe vechile poziții de peste râul Bakssan, unitățile române și cele germane reocupând pozițiile inițiale. Groaznicele lupte au încetat în jurul orei 14.00. Aviația ambelor tabere beligerante n-a fost prezentă azi. Atât holhozul, cât și șoseaua asfaltată au fost bombardate de către artileria inamică. Compania cercetare trimite 13 cai capturați de la inamic, cu harnașamentul și șeile respective, la holhoz.

La ora 16.30, rușii atacă din nou, reușind să treacă râul în sectoarele companiei I-a și a II-a, dar contraatacă companiile a III-a și a IV-a, reușind să respingă pe inamic peste apa râului, capturând mulți prizonieri și mult armament. Noi avem 5 morți și 15 răniți, între care sublocotenentul Rusu Victor și sublocotenentul Munteanu T. răniți ușor – neevacuabili.

La ora 02.00 din noapte rușii reatacă, dar fără success. A fost o zi și o noapte de groază!

08 septembrie 1942 (marți) – “Nașterea Maicii Domnului “.

Nu se poate dormi, căci canonada armelor automate este mereu permanentă, iar surprizele neplăcute pot să apară în orice moment. După ce mănânc ce dă Dumnezeu, vorbesc la telefon cu sublocotenentul Trifu privitor la înhumarea ostașilor morți. Mi se răspunde că în cursul zilei (după amiază) vor fi transportați și înhumați în cimitirul militar român de la Malka, pentru care lucru voi fi anunțat în timp util, când vine mașina să mă ia de la holhoz. Și totuși, îi trimite și-i înhumează fără să mă vestească, fapt pe care l-am raportat în scris comandantului. De supărare m-am îmbolnăvit, iar a doua zi am mers la cimitirul din Malka și am oficiat slujba înmormântării la mormântul comun respectiv. Scriu părinților și Georgetei.

09 septembrie 1942 (miercuri). Merg la Malka, identific următorii ostași decedați, officiez slujba înmormântării și sunt înhumați astfel:

Mormântul 1, parcela 2:

- ❖ soldat Vâlcu Gheorghe ctg. 1929, nr. matricol 3308;
- ❖ sergent Vieru Alexandru ctg. 1939, com. Ștefan cel Mare, jud. Romanați, fiul lui Gavriil și Stanca;

Mormântul 3, parcela 2:

- ❖ sergent Bodeanu Dumitru, ctg. 1941;
- ❖ sergent Iordăchescu Ioan, ctg. 1936;
- ❖ soldat Șuby Ludovic, ctg. 1930;

Mormântul 4, parcela 2:

- ❖ fruntaș Dragalina Ianoș, ctg. 1942, com. Borlova, jud. Severin, mort 07.09.1942.

Întâmplător mă întâlnește preotul Teișanu Iancu - paroh al parohiei Fâlcoianca, jud. Ilfov, concentrat în locul preotului Moșic din Petroșani, desconcentrat. Mult îngrijorat, îmi relatează greutățile întâmpinate în timpul călătoriei din Țară până a ajuns în com. Malka. Mă tratează cu 5 pachete de ciocolată și cu 2 pachete bomboane cu lapte și spirtoase foarte bune. Îi mulțumesc călduros. Întâlnesc și pe căpitanul Oprișor din Batalionul 7 Vânători Munte rănit, care îmi spune că Batalionul 7 Vânători Munte a fost distrus – decimat. Pierderi enorme în ostași și armament.

Revenit la holhoz primesc scrisorile de la: Georgeta, fina și cumnata Dorina, soția lui Viorel, Arituș și Cecilia. M-am bucurat la înmânarea lor, dar când, toți îmi vestesc moartea fratelui VIOREL în luptele de la Don – zona gara KAMINSCA – amețesc, cad la pământ și plâng asemeni omului disperat. Vin în jurul meu locotenent-colonelul Boldișor, doctorul Vrăjoiu, locotenentul Tănase ș.a. care stăruitor caută să mă consoleze și încurajeze. Sunt condus la locuința locotenent-colonelului Boldișor, iar medicul Vrăjoiu nu pleacă de lângă mine până nu-mi revin din plâns și apoi adorm, aici în Bakssan.

Colonelul Cârlan Vasile, informat despre această a doua nenorocire – jertfă din familia mea, a primit-o cu multă răceală și indiferență.

Revenit din Bakssan la holhoz plâng și voi plânga cu gândul la Mircică, Viorel și nenorociții noștrii părinți, care nu-i exclus să primească aceeași încunoștiințare și despre moartea mea. *Dar poate bunul și milostivul Dumnezeu nu se va îndura ca cele 3 scumpe copile ale mele să rămână orfane – fără nici un sprijin, căci eu numai pentru viitorul lor fericit am intrat în clerul militar activ, în timp ce războiul devenise inevitabil – bătea la ușă.*

Domnul Boldișor vine din nou la mine și mă roagă stăruitor a mă consola, spre a nu mă îmbolnăvi. Îi mulțumesc, mănânc un măr și adorm plângând.

10 septembrie 1943 (joi). Vreau să merg la cimitirul din com. Malka, însă domnul Boldișor nu-mi dă voie și renunț. Merg la cort și plâng, plâng...

Reușesc să scriu: părinților, finei Dorina, Georgetei și Aritinei, în timp ce proiectilele artileriei inamicului suieră și explodează în zona în care mă aflam, însă nu mă mai impresionează, lăsând totul în purtarea de grijă a “Celui Atoputernic Dumnezeu”.

După raport, domnul locotenent-colonel Boldișor mă invită la dejun, iar apoi mă ia cu dânsul în grupul celor cu care joacă remy. Ba chiar mă include între parteneri și-mi cer să joc remy. Nu refuz din politețe, căci tare omenos s-a comportat cu mine, dar habar nu aveam de cum mânuiam piesele, căci durerea sufletească mă predomina. Totuși gestul merită toată lauda și recunoștința mea!

Scuzându-mă, sub motiv că mă doare rău capul, revin la cort, unde-mi plâng scumpii frațiori sfârtecați de gloanțele vrăjmașului inamic, pe care nu i-am văzut de 18 luni și nu-i voi mai vedea niciodată. Bieții noștrii părinți “scumpa și harnica noastră mamă”, cum vor mai putea trăi! Bunul Dumnezeu să-i întărească în suportarea acestor două incalculabile nenorociri.

11 septembrie 1942 (vineri). La ora 07.00 plec la Malka împreună cu locotenentul Tănase. Aici prohodesc și sunt înhumați în mormânt comun 2 ostași străini de unitatea noastră, neidentificați, după care revin la holhoz. Aflu că a decedat soldatul Ghelu Iancu, ctg. 1942, Batalionul 9 Vânători Munte – compania a II-a.

12 septembrie 1942 (sâmbătă). Din cauza stării sufletești precare, la ora 03.30 mă scol și până la ora 05.00 citesc din Noul Testament, apoi mă spăl, mă îmbrac și scriu “*Darea de seamă*” pe luna august din care un exemplar îl depun la adjunctatura Batalionului 9 Vânători Munte, iar altul îl înaintez Sfintei Episcopii Militare – Alba-Iulia.

Fără știrea mea a fost transportat la Ambulanța 38 Vânători Munte și înmormântat soldatul Ghințan Tarapande, ctg. 1942, matricol 849, din com. Sușița, jud. Mehedinți, fiul lui Ioan și Ioana, mort în satul Bakssanenok, călcând pe o mină germană.

13 septembrie 1942 (duminică) – “Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci”.

La ora 07.00 plec pe poziție. Oficiez la comandament “Te-deum” la care asistă ostașii plutoanelor transmisiuni și pionieri, împreună cu ofițerii și subofițerii respectivi. Predic despre “lepădarea de sine și urmarea lui Hristos” cu actualizare la situația noastră prezentă, precum și aceea din toate zilele.

Iau cunoștință cu nespusă durere sufletească de consecințele grave ale incursiunii din această noapte în pozițiile inamicului, când rușii respingând acțiunea plutonului comandat de sublocotenentul Nestor Vintilă și sublocotenentul Munteanu din compania I - a, omoară 7 ostași, rănește grav 5 ostași, iar 4 ostași sunt dați dispăruți, la care se adaugă 5 puști mitraliere abandonate. *Păcat de aceste sacrificii, pe meleaguri atât de îndepărtate de țară și de familiile noastre – mai ales că în intimitatea sufletelor noastre nu socotim justificată prezența și lupta noastră aici! Până la Nistru “da”, dar în continuare “ba”. Totuși tăcem, suferim, ne sacrificăm, dar “nu scoatem, nu rostim un cuvânt!”*

Mă deplasez cu autosanitară Ambulanței 38 Vânători Munte la cimitirul român din com. Malka, unde prohodesc și sunt înmormântați decedații:

1. soldat Stoica Valer, ctg. 1939, compania a IV-a; lovit de schije;
2. soldat Bărbuț Ioan, ctg. 1943, din com. Piscu-Vechi – Dolj;
3. soldat Moldovan Gheorghe, ctg. 1942, com. Vaida – Reicea, Făgăraș;
4. soldat Frâncu Nicolae, ctg. 1942, compania I-a, com. Pielești – Dolj; ucis de schije.

Alți 3 ostași morți n-au putut fi luați fiind pe teritoriul ocupat de inamic și orice încercare însemna “moarte sigură”. Scriu Georgetei, drept răspuns la recomandata datată 17 august a.c., dar primită de mine astăzi, 13 09. 1942.

14 septembrie 1942 (luni) – “Înălțarea Sf. Cruci”.

Pe timpul nopții lupte grele. Nimeni nu poate dormi, căci suntem în stare de alarmă permanentă. Tensiunea sufletească și teama sunt “maxime”. Încerc să continui scrisul, privind istoricul Marelui Sobor din Nowo-Cercowsk, dar renunț. Locotenent-colonelul Boldișor a plecat la Piatigorsk în zorii zilei de astăzi, revine seara târziu.

15 septembrie 1942 (marți). Nimic deosebit, căci părțile beligerante au încetat lupta. Seara, în timpul rugăciunii, îmi amintesc de Viorel și Mircică pe care zadarnic îi plâng și-i voi plânga.

16 septembrie 1942 (miercuri). Completez și înaintez “Darea de seamă” la Sfânta Episcopie Militară din Alba-Iulia. Dimineața este liniște generală.

Între orele 15.00 -17.00 însă holhozul este bombardat de către artileria și aviația inamică. Sunt morți și răniți.

17 septembrie 1942 (joi). Pe timpul nopții am tremurat din cauza temperaturii reci. Astăzi am trimis celor 38 de ofițeri de la cele 6 companii din cadrul viteazului Batalion 9 Vânători Munte următoarea epistolă însoțită de 2 pachete țigări, pentru fiecare ofițer, și respectiv 40 cruciulițe, pentru o parte din ostașii companiei respective, căci numai atât am avut.

Mult iubite Domnule Căpitan...

Dragi ofițeri și ostași ai companiei ... Vânători Munte,

Astăzi 17 septembrie 1942, când scumpii și mult îndurerații mei părinți – rudele, cu toți cei din familia noastră - pomenesc și cinstesc în Țară memoria și sufletul bun al fraților mei dragi: Mircea, mort în luptele purtate în zona Dalnic pentru cucerirea Odesei, și Viorel – mort în luptele de la Don (gara Kaminska) purtate pentru cucerirea Stalingradului – prin rugăciuni după datina creștină (parastas), personal. Datorită împrejurărilor tragice în care ne aflăm cu toții, neavând alte posibilități, însoțesc cu rugăciunile mele și nemărginitei dureri ce-mi stăpânește sufletul, micul și umilul gest de a vă trimite 2 pachete țigări pentru fiecare din compania dvs., precum și un număr de 40 cruciulițe pentru ostași – gest făcut către comandanții, ofițerii și ostașii tuturor companiilor Batalionului 9 Vânători Munte, care luptă cu atâta vrednicie și abnegație pentru apărarea scumpei noastre Patrii sfârțecate de vrăjmași prin Dictatul de la Viena (răpirea Basarabiei moldovene și o parte din frumoasa Bucovină), ideal pentru care s-au jertfit și frații mei, azi pomeniți, “Mircea și Viorel”.

Al dvs. prieten devotat și rugător la Dumnezeu să vă apere de tot răul, ajutându-vă să reveniți pe deplin sănătoși în mijlocul familiei și a tuturor celor dragi din sufletul și casa dvs.

Bakssan, 17.09.1942, Preot Căpitan Marin H. Dumitrescu

Mă deplasez la Malka, unde prohodesc pe ostașul Budurișan Gheorghe - neidentificat (fără acte asupra sa).

După aceea, vizitez compania a III-a, scoasă din linia I-a, în rezervă, și tot astfel, compania I-a, scoasă din linia I-a, în rezervă. Seara, servim cina în cort la mine: eu, locotenent-colonelul Boldișor și medicul locotenent Vrăjoiu. Domnul locotenent-colonel Boldișor ne tratează cu rom primit din țară. Se vorbește, neoficial, că Divizia a II-a Vânători Munte va fi trimisă în țară pentru refacere, având foarte mari pierderi în oameni și armament.

18 septembrie 1942 (vineri). Însoțit de caporalul Zota Nicolae – cântăreț bisericesc – ne deplasăm la Malka unde, împreună cu preotul rezervist Teișanu Iancu, prohodim pe soldatul fruntaș Bogdan Dumitru și pe sergentul Sitaru Ion, ctg. 1940, amândoi din compania a II-a, Batalionul 9 Vânători Munte, care sunt apoi înmormântați în cimitirul militar român din localitate; au murit la Ambulanța 38 Vânători Munte.

Prin căpitanul Popescu de la Grupul 5 Vânători Munte, invit pe preotul căpitan Rădulescu Aurel de la Batalionul 8 Vânători Munte să participe la parastas, mâine 19 l.c. (luna curentă). Merg la postul de comandă al Batalionului 9 Vânători Munte și invit ofițerii să asiste la oficierea parastasului, mâine 19 l.c., în memoria fraților mei morți pe front - Mircea și Viorel. Aflu că s-a primit ordin pentru săparea și amenajarea bordeelor pentru iarnă și confecționarea săniilor necesare. Deci, adio speranță de revenire în Țară!?

Primesc o carte poștală de la plutonierul major al companiei a III-a, Regimentu 120 Dorobanți din Turnu Măgurele, jud. Teleorman, care îmi comunică moartea tragică a lui Viorel în luptele purtate la Don și că este înmormântat în cimitirul militar organizat în apropierea gării Kaminska. Nu mai merg la masă, ci mă retrag în cort unde plâng și suspin până ce adorm - însă vai de somnul meu.

Prin delegați, am trimis acasă: pardesiul negru, un costum de haine particulare (civile), cinci metri stofă kaki, două cutii cu ciocolată, două cărți rusești ș.a.

19 septembrie 1942 (sâmbătă). Bucurându-mă de bunăvoința și sprijinul domnului locotenent-colonel Boldișor am putut organiza și s-a oficiat la holhoz PARASTAS pentru decedații mei frați: “Mircea (pentru 1 an) și Viorel (pentru 40 de zile)”. Au rostit cuvântări de caldă compasiune pentru mine și înflăcărat patriotism preotul căpitan Rădulescu Aurel de la Batalionul 8 Vânători Munte și domnul locotenent-colonel Boldișor, Comandantul Adjutant al Batalionului 9 Vânători Munte. Am oficiat serviciul divin cu P.C. preot căpitan (rez.) Rădulescu Aurel (Batalionul 8 Vânători Munte din Aiud) și P.C. preot căpitan Teișanu Iancu din com. Fălcoianca jud. Ilfov (Ambulanța 38 Vânători Munte – Sibiu), asistând: locotenentul- colonel Boldișor, medicul căpitan Buradescu Ion de la Divizionul 2 Tunuri Munte, sublocotenentul Ștefănescu (casier la Batalionul 9 Vânători Munte), sublocotenentul (rez.) Niculescu-Duvăz și 6 plutonieri majori cu 90 ostași (15 de la fiecare companie).

Întregii asistențe i s-a servit o masă comună: ciorbă rusească, varză cu carne, țuică la ostași, rom la ofițeri și câte un pahar de vin fiecărui ostaș. Toate mi s-au dat numai datorită bunăvoinței și intervenției domnului locotenent-colonel Boldișor, căruia i-am mulțumit cu recunoștință, în cuvântul rostit cu acest trist prilej.

La ora 15.15, fiecare a plecat la rosturile sale, iar eu m-am retras în cort, continuându-mi plânsul și jalea. Seara, am însoțit pe domnul Boldișor până la postul de comandă al Batalionul 9 Vânători Munte. La reîntoarcere am fost atacați de inamic cu șrapnele luminoase.

20 septembrie 1942 (duminică). Am oficiat, la compania de aruncătoare 120, prohodirea a 3 ostași din această subunitate omorâți de schijele unui proiectil de brand care a explodat lângă ei. A cuvântat ostașilor asistenți colonelul Vasile Cârlan, Comandantul Batalionului 9 Vânători Munte și căpitanul Garule – București, comandantul companiei aruncătoare 120 Vânători Munte.

La ora 14.00 holhozul a fost puternic bombardat de artileria inamică, însă zadarnic, căci era pustiu – totul fiind evacuat din timp (ostași, căruțe, cai, material de război etc.).

Batalionul, în raportul oficial prin care înaintează “*Darea de seamă*” către Episcopia Armatei, pe timpul de la 15 mai - 15 septembrie 1942, menționează în concluzie: “*Preotul căpitan Dumitrescu H. Marin, confesorul acestei unități este foarte bun preot militar, care își îndeplinește exemplar datoria în cadrul obligațiilor sale de serviciu*”.

P.S. Cartea poștală primită de la plutonierul major Cheiană - Regimentul 20 Dorobanți, compania a III-a, of. nr. 42, conține următoarele:

Domnule Căpitan,

Răspuns la cartea poștală a dvs. vă aducem trista despărțire din rândurile noastre a domnului sublocotenent DUMITRESCU VIOREL, care pe ziua de 13 august 1942 a trecut în rândurile eroilor nemuritori. În ziua de 12 august 1942, în luptele grele purtate a fost foarte grav rănit la piciorul drept. Transportat la Ambulanță, a decedat a doua zi, 13 august 1942.

Primiți și din partea noastră duioasele noastre regrete.

Să trăiți (ss) Plutonier major Cheiană Traian.

21 septembrie 1942 (luni). Oficiez sfințirea apei și parastas pentru ostașii morți pe front. Cuvântez despre virtutea dragostei creștine. Aici, la compania a III-a totdeauna am fost primit și tratat foarte bine. Pun dos la căciulița pentru cap, trag tighel la moletiere și mi

se dă manta nouă. După ce servesc dejunul mă înapoiez la trenul de luptă. Aici ofițerii desfundă sticle cu vin și petrec, însă eu merg și stau la cortul meu. Primesc carte poștală de la Georgeta, datată 30 august 1942, la care îi răspund imediat. Seara, ne mutăm într-un alt holhoz.

22 septembrie 1942 (marți). Pe timpul nopții inamicul atacă intens cu artileria grea. Dorm afară pe așternutul de fân, complet îmbrăcat. Dimineața sap șanț adânc și strâmt, iar deasupra fac cort. Locotenentul Tănase, mult jenat, îmi comunică ordinul de a-mi face cort numai din foile de cort atribuite personal, adică trei. În executarea ordinului, foaia de cort avută în plus, o dau soldatului Avram Nicolae, îngrijitor la calul meu și al medicului Vrăjoiu, care nu avea și care, faptic, nu o folosea.

Masa o servesc împreună cu colonelul Cârlan Vasile care se comportă omeneste – atent.

În amplasamentul său (groapă-șanț) este omorât de un proiectil de brand fruntașul Sasu Ioan, ctg. 1943, al cărui trup a fost transformat (sfârtecat) în numeroase bucăți de carne. Din piatră să fii și tot te-ai cutremura!

23 septembrie 1942 (miercuri). La ora 4.30 dimineața călare pe Suru, merg la Ambulanța 38 Vânători Munte și cu o autosanitară transport pe decedatul fruntaș Ioan Sasu la Malka unde îl prohodesc și este înhumat.

Revin la Ambulanță unde mă întretin cordial cu medicii și cu preotul căpitan (rez.) Teișanu Iancu. La ora 11.25 mă prezint la postul de comandă unde domnul colonel Vasile Cârlan mă primește cu toată atenția și bunăvoința; în contrast cu atitudinea și firea sa de om tăcut și mereu posac. Sosește aici și locotenent-colonelul Boldișor, care de asemenea este foarte atent cu mine.

Aranjez cu căpitanul Eugen Balint și căpitanul Dima Nicolae să-mi dea fiecare câte o foaie de cort pentru nevoile mele personale. Mă înapoiez la holhoz împreună cu locotenent-colonelul Boldișor, călări. Mă invită să servim masa împreună, servit fiind și cu vin. *Sublocotenentul Țenea îmi dă pistol, cartușe și două grenade spre a mă apăra la nevoie!?* *Dea Bunul Dumnezeu să nu fie cazul a mă folosi de ele.*

Seara, asist cu groază la spectacolul degradant provocat de locotenent-colonelul Boldișor privind pe tânăra nenorocită “Marișca”, care este împinsă forțat în camera lui Boldișor, iar ea se zbate, refuză și plânge, plânge cu părul vâlvoi pe cap. Dar reușește să scape, însă locotenentul Tănase, care o împingea în camera criminală, o arestează și sub escortă de santinele o expediază la postul de comandă, drept spioană, dar pe drum este preluată de compania a III-a.

Nu cunosc ce a urmat, căci nu m-am interesat, la mijloc fiind onoarea locotenent-colonelului Boldișor, cu care nu vreau să am de-a face în asemenea probleme, el fiind ajutor de comandant.

24 septembrie 1942 (joi). În afară de tragerea sublocotenentului Țenea cu aruncătorul de 80, nimic deosebit. În general liniște în ambele tabere.

Primesc carte poștală de la colonelul Minea Octavian, comandantul Regimentului 760 Infanterie – Petroșani – Hunedoara și o scrisoare (plic) de la Haritina, cărora le răspund imediat. Totodată scriu Georgetei și părinților.

25 septembrie 1942 (vineri). Primesc recip. (recipisa [dovadă de confirmare]- n.n) nr. 12 și 13, seria 34.591 în val. de lei 46 și 49, pentru banii expediați ieri Georgetei (lei 9960), iar lui Petre Turcu lei 9000. Seara, împreună cu locotenent-colonelul Boldișor, am mers la compania a II-a – comandată de căpitanul Dima Gheorghe, aflată pe poziție în linia I-a, în

șanțuri adânci prin care ținea legătura cu celelalte subunități din linia I-a. Totodată am vizitat compania a III-a, comandată de căpitanul C. Bacalu, aflată în rezervă.

La înapoiere, un avion inamic lansează trei rachete luminoase, care ne obligă să stăm pitulați și cu burta lipită de pământ circa 45 de minute, căci luna strălucitoare de pe cer ne pune în situație de mare primejdie, avionul inamic rotindu-se deasupra poziției unde ne aflăm. Proiectile însă n-a lansat.

La observator, mare și permanentă activitate. La dispariția avionului inamic, încălecăm pe cai și în mare fugă mergem la Comandamentul batalionului în com. Bakssan (5-6 km). Domnul colonel Vasile Cârlan se întreține amical cu noi și laudă prezența preotului printre ostașii din linia I-a. Tot în galopul forțat al cailor – căci lupte grele se purtau la circa 1 km depărtare – am revenit la holhoz (acasă), la ora 22.45.

26 septembrie 1942 (sâmbătă). La ora 7.00, împreună cu locotenent-colonelul Boldișor și locotenentul Popa Septimiu, plecăm la Piatigorsk cu o camionetă (auto) a Batalionului 9 Vânători Munte. În com. Malka, domnul Boldișor se ceartă cu maiorul intendent de la Divizia a 2-a Vânători Munte pe chestia proastei hrăniri a vitelor.

Ajunși la Piatigorsk, domnul Boldișor își ia vechea prietenă, o rusoaică tânără, voinică și foarte frumoasă și împreună mergem la piață, unde totul este extrem de scump. Ex.: un pepene lei 360, zece mere lei 300, zece pere lei 400, un kg de unt lei 1500!? Despărțindu-mă de domnul Boldișor, care pleacă la casa frumoasei sale prietene, merg în oraș, unde cumpăr: una servietă/ ruble 650; nouă cuțite, nouă furculițe, cinci lingurițe/ ruble 390; o bombonieră/ 400 ruble; un aparat pentru fotografiat/ 250 ruble și un mâner pentru baston alb/ 150 ruble.

Servesc la cofetărie o prăjitură. Mănânc la restaurant și beau un sirop. Aici sosește și căpitanul Rezuș, care servește masa. Soseștea apoi și domnul Boldișor, care în loc de hrană cere “barâșnii crasive”!, iar acesta îi răspunde “niet”. Ne despărțim.

Eu merg iarăși în oraș la cumpărături, iar domniile Boldișor și Rezuș... Seara, servesc masa la gazda locotenentului Popa, “Zoia”, în timp ce “MAMII” citește, Boldișor, se distrează cu “Sofia”.

După terminarea programului său, domnul Boldișor ne cheamă și plecăm la holhozul din Bakssan, la ora 23.40. Îi este tare jenă de mine și, prefăcut, îmi spune că îl muștră conștiința de cele ce a făcut (!?) – are remușcări.

27 septembrie 1942 (duminică). La ora 9 officiez sfințirea apei la holhoz, asistând trupa și cadre de la trenurile de luptă și regimentar.

Am cuvântat scoțând în evidență învățătura creștină că, *“în viață toată truda noastră și toată nevoița noastră nu este nimic, de nu va vrea Dumnezeu să ne de-a ajutorul și binecuvântarea Sa. Pentru aceasta trebuiește ca fiecare din noi să rugăm pe milostivul Dumnezeu să ne fie întru ajutor în toate problemele pe care viața ni le pune în cale spre soluționare și cu atât mai mult azi, când războiul pe care îl purtăm la glasul și întru apărarea Patriei, face ca primejdiile și nevoile de tot felul să ne ceară a le face față. Cu voia Lui Dumnezeu, toate se fac și toate se pot. Fără voia Lui Dumnezeu, toată truda noastră este în deșert”* (cf. Luca 5, 1-11).

La ora 11.30 merg la compania a III-a pe poziție, aflată în rezervă, unde officiez slujba “Parastasului” în memoria eroilor români morți pe câmpul de luptă. Asistă domnul comandant, colonelul Cârlan Vasile, locotenent-colonelul Boldișor – comandant secund, căpitanul Dima Gheorghe, căpitanul Dima Nicolae, locotenentul Tănase, 5 sublocotenenți, plutonieri majori și trupa companiei a III-a, comandată de căpitanul Dima Gheorghe, ajutor de comandant sublocotenentul Ion Cosma.

Am cuvântat, proslăvind memoria și jertfa ostașilor români eroi, în rândul cărora se află și scumpii mei frați, Mircea căzut în luptele de la Dalnik și Viorel mort în luptele de la Cotul Donului.

“Biserica neamului, rugându-se neîncetat pentru odihna eroilor, împreună cu tot neamul românesc, le binecuvântează amintirea, le stropește cu aghiasmă și cu lacrimile poporului mormintele și nu încetează a face din cultul lor o pilduitoare școală a caracterelor, o școală de înălțarea sufletelor până la virtuțile creștinești cetățenești-patriotice, care au împodobit viața eroilor nemuritori”.

Veșnică pomenire vrednicilor de fericire eroii Neamului românesc. În veci amintirea lor!

Apoi a rostit o înflăcărată cuvântare domnului colonel Vasile Cârlan. Totodată m-a felicitat și mi-a mulțumit, public, pentru conștiincioasa activitate și pilduitoarea comportare.

28 septembrie 1942 (luni). Scriu: Georgetei, lui tata, Savu Vasilescu, Hagiescu, Toană, drept răpunș la scrisorile ce mi-au scris. Scrisorile Georgetei sunt datate: 7 august, 10 și 20 septembrie a.c.

Boldișor, în adunarea cu ofițerii ridică problema foilor de cort și a păturilor pentru cai, deținute în plus. Simțindu-mă vizat, la dejun, servit la ora 15.00 – discret îl întreb dacă într-adevăr s-a referit la mine și-mi răspunde negativ, zicându-mi să le folosesc pe mai departe.

Boldișor și alți ofițeri pleacă la Divizie, iar eu răsfoiesc și citesc o colecție din ziarul *Curentul* pe anul 1942. În exemplarul nr. 5239 din 16 septembrie 1942 găsesc înscris necrologul și fotografia scumpului meu frate Viorel, mort în luptele de la Cotul Donului, la 13 septembrie 1942. Decupez din ziar fotografia și necrologul, mă retrag în șanțul-groapă de sub cort și-l plâng până ce adorm pe așternutul din paie de grâu. Plânge și caporalul Zota Nicolae – cântăreț – de mila mea privindu-i chipul atât de frumos din fotografia agățață lângă *Icoana Maicii Domnului* de la capătul așternutului în care sălășluiește mult chinuitul meu trup.

Primesc scrisori de la scumpele mele Georgeta și Valerica, precum și de la Cecilia – draga mea soră - și de la P. Turcu. Tuturor le răspund imediat.

29 septembrie 1942 (marți). Expediez scrisorile scrise aseară (Georgeta/ Valy, Jeny și Fely, Cecilia/ P.Turcu). Rușii au reușit să facă un cap de pod în poziția ocupată de compania cercetare la est de com. Bakssannenok, fapt ce a creat îngrijorare.

30 septembrie 1942 (miercuri). Rușii au fost respinși din zona companiei cercetare de trupele germane și române, forțându-i să se retragă pe vechile lor poziții, de cealaltă parte a râului Bakssan.

Locotenent-colonelul Boldișor a fost chemat telefonic să se prezinte urgent la Divizie unde se vorbește că a fost foarte aspru admonestat și dat afară din cabinet de către generalul I. Dumitrache.

Între orele 13.00-18.00 s-au purtat lupte aprige în stânga noastră.

01 octombrie 1942 (joi). Au pătruns șoareci în așternutul meu din groapă care pe tot timpul nopții m-au deranjat. În fine, reușesc să-i omor. Au fost în număr de 3: tata, mama și un pui.

02 octombrie 1942 (vineri). Primesc scrisori de la: Georgeta, datate 21 și 24 septembrie a.c., Floarea, Dorina și Cecilia.

03 octombrie 1942 (sâmbătă). Mă deplasez la cimitirul de la Malka. Răspund la scrisorile primite aseară, adică: Georgetei, Dorinei, Ceciliei și Floricăi. Primesc scrisoare de la Vica căreia îi răspund.

Mă prezint la postul de comandă, unde domnul colonel Cârlan Vasile mă primește cu bunăvoință, mă reține și la ora 21.00, împreună cu 2 germani, un chirciz, un uzbek și un mare megafon ne deplasăm cu multă prudență prin întuneric și stufăriș pe malul râului Bakssan, în fața pozițiilor ocupate de ruși pe celălalt mal al râului, iar aici, fiecare din noi pe graiul său, îndemnam-recomandam inamicului să nu mai lupte și să se predea, dar inamicul la rândul-i făcea același lucru. Din teama de a nu fi descoperiți și atacați, ne-am deplasat pe malul râului Aral, unde am continuat propaganda.

Desigur, fiecare vorbea potrivit indicațiilor domnului colonel Cârlan, care la rândul-i a vorbit cel mai mult. La ora 2 din noapte, am revenit la postul de comandă “teferi!” Slavă Ție, Doamne!”

04 octombrie 1942 (duminică). Oficiez slujba “*Parastasului*” la Bateria a 2-a din Divizia II Tunuri Munte. Sunt foarte bine primit și tratat de către domnul locotenent-colonel Piroșcă, comandantul Divizionului 2 Tunuri Munte, care asistă la slujbă împreună cu doctorul căpitan Buradescu Ion, medicul Divizionului, 2 sublocotenenți, 2 plutonieri majori și 75 ostași. Cuvântez, iar după mine cuvântează domnul locotenent-colonel Piroșcă.

De aici, merg la compania a II-a, rostesc rugăciunea la servirea mesei ostașilor și împreună cu musafirul căpitanul Eugen Balint, servim masa cu trupa.

05 octombrie 1942 (luni). Citesc cartea intitulată “*Scrisoare de dragoste*” de Mihail Drumeș. Seara se face tragere cu pușca rusească anticar. Jucăm remy până noaptea târziu. În somn visez pe Viorel și pe Mircică.

06 octombrie 1942 (marți). Nimic deosebit – liniște generală. Ofițerii joacă remy.

07 octombrie 1942 (miercuri). Bombardament mare din partea artileriei inamice. Este lovit mortal de schije un ostaș, iar altul e grav rănit.

Merg la postul de comandă călare pe Suru, însă mi-a fost mare teamă, căci artileria grea rusească bombardează neîncetat. Vizitez pe căpitanul Dima Nicolae, comandantul companiei armament greu (a 4-a). Tot timpul bombardamentului am stat în adăpost (groapă). La timpul oportun, în goana calului, am revenit la holhoz. Seara, jucăm remy. Menționez că la postul de comandă nemții m-au fotografiat.

08 octombrie 1942 (joi). Merg la Malka pentru a indica locul din cimitir în care vor fi înhumați morții de ieri – căci în drum spre Ambulanță a decedat și ostașul grav rănit în timpul bombardamentului artileriei grele inamice. Fac cunoștință și mă întrețin cordial cu doctorul maior Bratu, medicul șef al Ambulanței din Alba-Iulia. Primesc scrisori de la: colonelul Chirculescu din Petroșani, preotul G.Zemora din Vulcan și plutonierul major Năvodnic. Seara, jucăm remy.

09 octombrie 1942 (vineri). În timpul nopții, compania a II-a a trecut râul Bakssan însă fără rezultat pozitiv, iar acum nu se poate retrage din cauza focului intens al inamicului.

Scriu: Georgetei, părinților, colonelului Chirculescu, preotului Zemora și plutonierului major Năvodnic. Seara, deși în apropiere se auzeau focuri de armă automate, noi jucăm remy!

10 octombrie 1942 (sâmbătă). În fine în această noapte, compania a II-a a reușit să revină pe poziția sa. Încolo, nimic deosebit.

11 octombrie 1942 (duminică). Vreau să officiez sfințirea apei și să rostesc un cuvânt ocazional la compania a III-a, însă căpitanul Bacalu-comandant, mă roagă să amân, întrucât ostașii sunt foarte obosiți, murdari, nebărbieriți și plini de păduchi. Sunt în plină activitate privind curățenia și deratizarea. Just.

La postul de comandă nici atât, căci sunt în curs de mutare în noile adăposturi fortificate, iar ostașii de la trenurile de luptă și regimentar sunt cu caii la apă (10 km). Seara, liniște. Jucăm remy.

12 octombrie 1942 (luni). Mă vizitează căpitanul Bacalu. Merg la postul de comandă de unde mă înapoiez, singur, după lăsarea serii, pe întuneric. Primesc scrisoare de la Georgeta și Cecilia.

13 octombrie 1942 (marți). Merg la postul de comandă. În Bakssan mă întâlnesc cu bătrânul preot rus care mă invită călduros la o pomenire, iar aici suntem serviți cu colivă din orez, miere, ghiveci cu carne de pasăre și pâine f. neagră (rea).

La ora 15.30, oficiem împreună Vecernia, în marele și solidul beci amenajat în acest scop. Asistă populație multă. Predic, iar Palemarenko este interpret. Ne înapoiem seara pe întuneric și ploaie. Rămân și dorm la căpitanul Dima Nicolae, la care sosește și căpitanul Luca de la compania antitanc. Acesta venind de pe linia I-a, din cauza întunericului și a ploii, a căzut într-un closet! Se spală, însă pe timpul nopții tremură grozav. Răspund Georgetei și Ceciliei. Scriu părinților.

14 octombrie 1942 (miercuri). Oficiem Sfânta Liturghie împreună cu preotul Traian Coșeriu și preotul rus, răspunsurile fiind date minunat de către corul format “ad-hoc” din rândul asistenței. S-au botezat 22 copii, s-au citit 19 molifte și s-au împărtășit 103 persoane. A fost o manifestare religioasă de excepție! Suntem invitați a servi dejunul la casa preotului rus, unde servim o masă consistentă - bogată în preparate culinare aduse de populație, ca: ciorbă acră de pasăre, friptură pe varză, vodcă, vin, prăjituri, pâine caldă. La ora 17.00, schimbându-mi reverenda cu vestonul, revin la holhoz cu daruri multe în alimente. La ora 18.15, reîncepe canonada artileriei inamice. Primesc scrisoare de la preotul Turnagiu din Cervenia.

15 octombrie 1942 (joi). Merg și vizitez pe preotul căpitan Grosu V., cantonat în satul Curcuzin, care mă primește și mă tratează frățește. La ora 12.00, revin la holhoz cu mașina serviciului aprovizionării. Servesc pe preotul Grosu cu circa 1 kg cuie necesar la cimitirul din Curcuzin.

16 octombrie 1942 (vineri). Pe tot timpul nopții și al zilei mi-a fost tare rău de la stomac. Toată ziua zac pe așternutul din paie în groapa de sub cort. Am vomat mult. În afară de ceai gol n-am mâncat nimic. M-am îmbolnăvit din cauză că am mâncat pastramă de capră și am băut rom la locotenentul Tănase, cu prilejul “cinstei” ce ne-a făcut spre a-și manifesta bucuria plăcutei vești primite “că soția a născut un băiat”. Mă vizitează medicul Vrăjoiu și apoi căpitanul Dima Nicolae. Afară timp rău (frig și vânt).

17 octombrie 1942 (sâmbătă). Mă scol, oarecum, restabilit cu sănătatea. Merg și stau în camera locotenentului Tănase, iar după amiază mă prezint la punctul de comandă unde asist la un spectacol impresionant: colonelul V. Cârlan, personal, bate îngrozitor un ostaș pentru faptul că a furat izmenele unui gabardin (civil). Aduc lemne pentru adăpost. Noaptea tremur mult, deși m-am culcat complet îmbrăcat! Caporalul Zota Nicolae îmi aduce o pătură.

18 octombrie 1942 (duminică). Oficiem și cuvântează la compania a III-a – comandată de căpitanul Bacalu – aflată în rezervă. În timpul zilei temperatură moderată, însă noaptea-i frig, motiv pentru care aduc încă o căruță cu lemne pentru adăpostul personal, cu concursul prietenului căpitan Dima Nicolae, compania a IV-a. Frontul merge foarte bine. Batalioanele 7 și 8 au făcut mulți prizonieri ruși (circa 800) și au capturat mult material de război.

19 octombrie 1942 (luni). Noaptea răcoare, însă ziua-i timp frumos. Rușii, după un puternic atac cu artilerie, aviație și tancuri reușesc să reocupe satul Saicov, situat pe malul stâng al râului Bakssan, care fusese cucerit de Batalionul 8 Vânători Munte, acum forțat să se retragă pe vechea poziție, de pe malul drept al râului Bakssan. Totuși, “Mamii” (Boldișor), foarte dispus, ne povestește din aventurile sale!? Personal, merg la postul de comandă. Domnul colonel V.Cârlan își exprimă mulțumirea că țin legătura regulat cu domnia sa.

20 octombrie 1942 (marți). Mă deștept din somn tremurând de frig. Domnul locotenent- colonel Boldișor pleacă în recunoaștere fiind vorba să se treacă la atac, însă de pe noi poziții (punctul Geduko). Se renunță la trecerea pe noi poziții și se va ataca de pe actualele poziții. Scriu: Georgetei, preotului Turnagiu – Smârdioasa – și la Primăria orașului Botoșani (cazul preotului Vâlcu).

21 octombrie 1942 (miercuri). Toată noaptea a plouat. Mă scol din așternut tremurând din cauza frigului și mă iau să prind și omor șoarecii care s-au refugiat de afară în paiele așternutului meu, tulburându-mi liniștea! Zi răcoroasă. Zăpada de pe munți și dealuri se vede tot mai aproape de noi. Camerele și grajdurile ruinate din holhoz ne așteaptă. Doamne , Doamne, în ce situație am ajuns din cauza familiei Nedelea Georgescu – preot - și a ginereului său avocat C.Bleescu - prefectul jud. Teleorman, care s-a opus la transferarea mea pentru că nu le-am putut da suma de bani pe care mi-au pretins-o, sau Poliță în alb! Totuși, dacă mai aveam răbdare, sigur, mă transferam la o biserică din orașul Alexandria.
Dar, bun și milostiv este Dumnezeu!

Împreună cu domnul Boldișor mergem pe jos la punctul de comandă, unde suntem bine primiți de domnul colonel Cârlan. Doctorul locotenent Vărăjoiu face cinste cu un litru lichior – este “Sf. Ilarion”, ocrotitorul casei sale.

La ora 20.00 revenim la holhoz tot pe jos – distruși la picioare, căci am mers peste câmp, nu pe șosea. M-au ros cârpiturile ciorapilor. Iarăși mă îmbolnăvesc din cauza durerilor stomacului. Zac și tremur toată noaptea pe așternutul de paie din cort! Doctorul Vărăjoiu anunțat, îmi trimite drajeuri, calmante. Beau numai ceai gol.

22 octombrie 1942 (joi). Nimic deosebit. Nu mă deplasez, având rosături la picioare din cauza cârpiturilor de la ciorapi. La Rostov s-a ivit holera.

23 octombrie 1942 (vineri). Mă simt foarte prost privind sănătatea: capul și stomacul mă dor, iar pe tot timpul nopții am tremurat de frig în cort. În fine, după amiază mi se dă cartiruire într-o cameră cu pat, în care îmi fac saltea din paie, folosind două foi de cort. Cer să mi se facă un ceai, însă ofițerul cu aprovizionarea (un locotenent) cere bon de la Boldișor pentru 40 gr. zahăr, iar acesta tace, nu dă bonul cerut! Nu dă nici o atenție faptului că eu zac de 3 zile și tot de 3 zile cer ceai, în fața lui, deși noi plătim și popota primește zilnic 40 gr. zahăr pentru fiecare ofițer abonat. Totuși, eu nu pot obține un ceai, iar Boldișor primește și bea 4-5 ceaiuri pe zi, în fața noastră! Rușine lui!

Îi cer permisiunea să merg la Malka, cu gândul de a cere de la Ambulanța sanitară zahăr, ceai și medicamente, însă Boldișor nu-mi aprobă (?) astfel că iarăși mă culc bolnav și nemâncat?! Aviația inamică și-a reluat activitatea.

24 octombrie 1942 (sâmbătă). După visuri urâte și dureri mari la stomac și cap, mă scol din pat și ies la aer. Afară a căzut brumă groasă pentru prima dată. Soarele strălucește, dar temperatura e scăzută - rece. Intru în cameră și îmi plâng soarta, familia, părinții și pe Viorel și Mircea. Zac în pat toată ziua cu lacrimile în ochi și pe obraz cu gândul la ei toți, soarta mea fiind aproape pecetluită, aici la mii de km depărtare, căci inamicul atacă

permanent și cu toate forțele pozițiile noastre, iar unitățile române Vânători de Munte răspund – atacă cu aceeași înverșunare! Este cu adevărat “iadul pe pământ”.

Cum pot și pe unde pot merg la postul de comandă unde cer și mi se dă: zahăr, ceai, medicamente și șubă. *Inamicul atacă postul de comandă cu bombardament lansat de 12 avioane și “Catușa”. E ceva îngrozitor, însă cazemata postului de comandă nu-i lovită, deși cădeau 48 proiectile odată, iar atacul s-a produs în 3 rafale. Total, în câteva minute, au căzut pe poziția noastră și pe comuna “Bakssan” 144 proiectile!* Ard în flăcări mari, case, grajduri etc., iar localnicii gabardini plâng și femeile țipă cu copiii în brațe și de mână. Urlă câinii!... iad și mare nenorocire, iar toate sunt numai roade ale răutății omenești, căci “toți cei mici” din ambele tabere beligerante suntem victime nevinovate ale câtorva “ambitioși”, conducători de state, care vor, fiecare, să stăpânească prin ceilalți.

25 octombrie 1942 (duminică). La ora 8 apare aviația de vânătoare și bombardament germană cu un enorm număr de avioane (*zice-se 500*) care atacă pozițiile inamicului cu o intensitate de am crezut că-i “sfârșitul lumii” – infern - iad pământesc. Așa ceva nu am văzut până acum. Rușii nu răspund, “stau chitic” în cazematele și șanțurile de legătură fortificate. Personal - îngrozit - stau în adăpostul (groapă) de sub cort, gândindu-mă la soție, copii, părinți și toți cei dragi din neamul nostru, căci e foarte posibil să-mi vină “sorocul” ca să mă alătur cu sufletul de scumpii noștrii eroi “Viorel și Mircică”, în cadrul acestei crâncene lupte între oameni cu nimic vinovați, între ei neexistând nici o cauză personală, ci numai ambiția și dorința nesăbuită a unora dintre conducătorii statelor de a subjugă teritoriile și popoare străine prin forța armelor și dictat.

În contrast cu cele scrise mai sus, albul zăpezii de pe prăpăstioșii Munți ai Caucazului, în lumina strălucitoare a soarelui, oferă ochilor o priveliște încântătoare, pe care sufletul o admiră cu lacrimi și suspin. Păcat, mare păcat!

Pe seară, mergând spre cimitir 4 avioane inamice au lansat bombe nu prea departe de mine, căci la explozare, lumina flăcărilor mi-au orbit ochii, iar detunătura am crezut că m-a lăsat surd.

Totuși , am scăpat nevătămat și îngrozit de spaimă, ridicându-mă de pe pământul de care-mi lipisem truditul trup, am revenit la adăpostul meu. Pe timpul nopții, am transportat la cimitir 2 ostași morți (1 Divizionul 2 Obuzieri Vânători Munte și 1 de la Plutonul poliție). Vorbesc telefonic la batalion cu sublocotenentul Vartolomeu cerând relații. Mi se răspunde să rămân pe loc până ce primesc ordin.

26 octombrie 1942 (luni). Merg pe poziție la sublocotenentul Niculescu-Duvăz, punctul Ceghem I și de aici la doctorul Iosif. Vorbesc telefonic la batalion rugând pe sublocotenentul Varolomeu -adjutant șef- să raporteze domnului colonel V.Cârlan că mă aflu la cimitir unde s-au adus 25 de ostași morți (2/14/5/4), de a căror prohodire și înhumare mă ocup și că nu plec de aici până nu primesc ordin. Noaptea găzduiesc la un bătrân care mă tratează cu unt, pâine și miere.

27 octombrie 1942 (marți). Până-n ziuă sunt chemat la cimitir, căci au sosit 12 ostași morți, pe care îi prohodesc și apoi sunt îngropați în groapă comună, în rând cu cei 25 înhumați în cursul zilei de ieri, tot în groapă comună. Prânzesc tot la moșu, a cărui babă mă tratează cu o găină friptă, pâine și mere. Este adus fratele moșului la pansat, iar apoi pleacă la spitalul din Piatigorsk, deși nu era cazul, căci îl trata medicul militar. Nu pot scăpa și la insistențele celor în cauză botez 5 copii. Noaptea dorm în altă casă, foarte curată, dar zgomot infernal.

28 octombrie 1942 (miercuri). Sosesc delegații din țară la Bakssan, aducând pachete. Îi conduc la Ceghem II, însă trenul de luptă se deplasase. Mă înapoiez și mă ocup de prohodirea și înhumarea mai multor ostași morți la Ambulanță. Timp frumos, dar rece. Primesc scrisoare de la preotul Zemora.

29 octombrie 1942 (joi). Urmare atacului groaznic al aviației germane din ziua de 25 luna curentă (l.c.), toate unitățile române și germane au trecut vijeliosul râu Bakssan și au înaintat fără pic de rezistență în direcția Nalcik.

Personal, după ce prohodesc și sunt înhumați 9 ostași în cimitirul eroilor români din Bakssan, cer și mi se dau prizonierii ruși sub pază militară, cu care scot cu mare grijă brazi tineri din curtea spitalului pe care îi replantez în cimitirul nostru militar spre înfrumusețare și veșnică amintire.

Merg și dau bătrânului atât de omenos, care m-a găzduit și hrănit, bocanci, ciorapi și manta, toate în foarte bună stare. Sfîțesc troița din cimitirul eroilor români, iar după ectenia pentru pomenirea eroilor, citirea rugăciunilor de iertare de la parastas și Veșnica pomenire, am stropit cu aghiasmă fiecare mormânt. A asistat mult popor, din rândul cărora mulți, constituiți în cor, au dat răspunsurile la slujbă, alături de caporalul Zota Nicolae. Am botezat 12 copii. Divizia a II-a Vânători Munte s-a mutat în orașul Nalcik, iar trupele Vânători Munte defilează în acest mare oraș. Căpitanul Maxim a fost grav rănit.

30 octombrie 1942 (vineri). Cu mașina sanitară a Batalionului 7 Vânători Munte plec la Nalcik. După 25 de km de mers – trecând prin localitățile Chisburuni 3, Ceghem 2 și Ceghem 1 ajungem la Nalcik. Prohodesc și sunt înhumați 3 ostași și o femeie civilă.

Cu mașina unității de transmisiuni de la Divizie plec cu Batalionul 9 Vânători Munte. Astfel, trecând prin localitățile Nartum, Urwan, Star Tscherek, ajungem în comuna Pssiangansu, unde găesc cantonate trenul de luptă și cel regimentar. Locotenent-colonelul Boldișor – nu știu din ce cauză - mă primește cu răceală, neprivindu-l unde dorm! Locotenentul Tănase caută să “dreagă busuiocul” prin recomandări ipocrite - false. Adevărul era că prezența mea îi incomoda în cadrul “orgiilor” pe care le făceau peste tot, uitând peste tot de soțiile lor. Dorm într-o cameră cu plutonierul major Jurj, iar dimineața îmi găesc cameră. Aici însă două hazaici bete, deși flămânde, cântă de mama focului din chitare și voce (?) în timp ce copilul plânge de foame. Botez 7 copii în această localitate.

31 octombrie 1942 (sâmbătă). PSSIANGANSU. Caut și găesc o altă cameră, la o familie de gabardini – oameni foarte cumsecade. Mă servesc cu friptură de pasăre pe cartofi pâine caldă și lapte. Mă schimb la lenjerie, iar hazaica nu lasă pe caporalul Zota să le spele, ci le spală, și după uscare le calcă ea.

Sunt foarte binevoitori cu noi ostașii români. Mă vizitează “Mamii” (Boldișor), locotenentul Tănase și sublocotenentul Popa Septimiu, însă pentru scurt timp, căci aviația inamică apărând bombardează în jurul casei unde ne aflăm, astfel că trecem cu toții în adăposturi. Primesc două plicuri de la Georgeta.

01 noiembrie 1942 (duminică). Deși aranjasem să merg la postul de comandă și pe la companii cu o motocicletă, totuși merg la Nalcik ca să prohodesc și să fie înhumat sublocotenentul Albuț, împușcat din imprudență de căpitanul Balint în inimă cu un glonț din pistolul său. Aici mai găesc transportați, spre înhumare, 12 ostași. După ce, cu foarte multă greutate reușesc să facem coșciug (sicriu) pentru sublocotenentul Albuț, îi prohodesc pe toți, ajutat de caporalul Zota Nicolae și, împreună, alți 5 sosiți după-amiază - sunt înmormântați astfel:

❖ sublocotenent Albuț Constantin, Batalionul 9 Vânători Munte, compania cercetare;

- ❖ sublocotenent Sindrișteanu Zaharia, Ambulanța 38 Vânători Munte;
- ❖ Boldi Ștefan (?) ctg. 1930, matricola 1111, Batalionul 9 Vânători Munte;
- ❖ soldat Trebea Tudor, Batalionul 9 Vânători Munte;
- ❖ soldat Neagu Petru, Batalionul 9 Vânători Munte, compania a IV-a;
- ❖ soldat Istrate Simeon, Batalionul 9 Vânători Munte, matricola 2079;
- ❖ fruntaș Lazăr Petru, Batalionul 9 Vânători Munte, compania a IV-a;
- ❖ soldat Bălan Gheorghe (?), matricol 3826, ctg. 1942;
- ❖ soldat Crăciunescu Ioan, Batalionul 9 Vânători Munte, compania cercetare;
- ❖ soldat Firimitură Stan, Batalionul 9 Vânători Munte, matricol 3675, ctg. 1942;
- ❖ soldat Bălțat Constantin Batalionul 9 Vânători Munte, compania cercetare;
- ❖ sergent Moș Simion, ctg. 1938, Batalionul 9 Vânători Munte;
- ❖ fruntaș Miță Ioan;
- ❖ soldat Miclaș Gheorghe, ctg. 1930, matricol 3248, Batalionul 9 Vânători Munte;
- ❖ fruntaș Ștefan Nicolae, ctg. 1938;
- ❖ soldat Ungar Mihai, ctg. 1943, Batalionul 9 Vânători Munte, compania cercetare;
- ❖ soldat Vlad Antonie, ctg. 1941, Batalionul 9 Vânători Munte;
- ❖ soldat Jurchelea Gheorghe, ctg. 1942, Batalionul 9 Vânători Munte.

02 noiembrie 1942 (luni). Merg la postul de comandă și depun schița cimitirului din Bakssan la adjunctatură, cu raport scris. Căpitanul Balint Eugen e distrus sufletește – disperat din cauza crimei involuntare comise (împușcarea sublocotenentului Albuț Constantin). Iau un rucsac de la un prizonier rus care îl avea gol. Servesc dejunul la gazda lui “Mamii” (Boldișor) cu locotenentul Tănase, care sunt plecați la vânat “stele” (hazaici), deși au o gazdă tânără, frumoasă și bună bucătăreasă.

03 noiembrie 1942 (marți). Nimic deosebit din punct de vedere militar, deocamdată. Sunt rugat să preiau popota din lipsă de ofițer disponibil. “Mamii” (Boldișor) primește vizita a două basarabence, face vânt tuturor, iar el și locotenentul Tănase rămân cu ele. Ilenuș, bucătăreasa lor devine foarte geloasă și cere lui “Mamii” îndepărtarea basarabencelor. Se vorbește că marele centru industrial VLADICAVCAZ (ORJONICHIJ) și GROSNI au fost ocupate de trupele germane. Batalionul 9 Vânători Munte duce lupte grele în defileul munților din apropiere. Sunt bătute în luptă, spre întărire, 2 plutoane de la compania 38 lucru (locotenent Dorneanu) și compania de instrucție și marș.

04 noiembrie 1942 (miercuri). Merg la NALTSCHIK și împreună cu locotenentul Manolache fac schița (rânduiala) faptică a morților din cimitirul Bakssan. Caporalul Zota Nicolae e beat. Pun pe sergentul Turtureanu de face alergări și culcări cu Zota până se trezește. Batalionul 9 Vânători Munte se găsește încă în grele lupte angajat, în munți, cu trupe inamice de elită și foarte bine organizate în amplasamente fortificate, fapt pentru care atacul și jertfele în ostași au fost zadarnice. Sublocotenentul Ran a fost grav rănit, iar ordonanța sa, soldatul Bota a rămas mort în poziția reocupată de inamic.

Seara, Boldișor și Tănase merg la “românce”, dar după o oră revin, căci planul le-a eșuat. Personal, fac baie la cap și pe corp, mănânc și mă culc într-o cameră încălzită. Foarte bine.

05 noiembrie 1942 (joi). La ora 6 dimineața, plec călare la batalion în com. Saraghiș (15) km. Batalionul se deplasează în zona Vladicavcaz, iar nemții ocupă pozițiile rămase libere prin deplasarea Batalionului 9 Vânători Munte. În autocamioane germane, compania cercetare, compania de instrucție și compania 38 lucru (căpitan Eugen Balint și locotenent Dorneanu) sunt transportate în com. Digora, unde se află Divizia a II-a Vânători Munte.

Mă deplasez și eu cu ei, însă numai până în comuna Psianssug. Restul batalionului pornește în marș în zona Vladicavcaz, la ora 5 dimineața.

La masă Boldișor este prea puțin atent față de mine, fapt pentru care mă retrag la “mai domo”, unde mă culc, căci mă doare capul. Pe seară - surprinzător - Boldișor, foarte amabil, vine și mă invită la plimbare...! *Ne întâlnește un ostaș rus care ne întreabă dacă primim prizonieri, căci el se predă! E nemâncat de 6 zile (cadavru viu).*

06 noiembrie 1942 (vineri). Botez 15 copii, la inițiativa unor basarabence, care îmi mulțumesc călduros în numele celor în cauză și-mi dăruiesc alimente (friptură de pasăre, ouă fierte, pâine, brânză, fructe), căci ruble nu primesc.

Trenurile de luptă și regimentar pleacă din PSSIGANSUG și trecând prin com. STARO-LESKEN ș.a., ajungem noaptea în marea localitate TSCHIKOLA (Cicola) unde găsim multă trupă română și germană. Înainte de a se ajunge în Cicola cu 2-3 km aviația inamică a lansat deasupra coloanei noastre 3 parașute luminoase roșii și una albastră (rachete) care, deși era în miez de noapte, luminau zona de parcă era în plină zi. S-a produs o panică generală de nedescris. Totuși, bombele le-au lansat greșit. Ajunși în Cicola, dorm la mansarda unei case. În Cicola n-au bombardat, dar la Digora și Alagir, astă noapte a fost iadul pe pământ – infern – așa de mult au fost bombardate de către aviația rusească.

07 noiembrie 1942 (sâmbătă). Reluându-ne marșul, în jurul orei 12.30 ajungem în comuna Digora. Ne oprim la un holhoz din marginea comunei, din cauza activității aviației inamice. Luăm carne de vită de la compania materiale geniu, comandată de locotenentul Gănescu, pe care o frigem în frigări improvizate. Toți, în frunte cu locotenent-colonelul Boldișor, mâncăm “ca lupii”. Varza acră și murăturile în saramură au făcut minuni. Cu toții am dormit într-o cameră, fără uși și ferestre, pe așternut din paie. Noapte liniștită aici, însă Alagirul este mult bombardat de aviația rusească. Este rănit soldatul Jura Pantelimon, fratele preotului Jura din Jieț.

08 noiembrie 1942 (duminică). Mănânc tocană preparată de plutonierul Jurj, iar apoi reluându-ne marșul, după ce trecem prin com. Digora, ajungem în com. Alagir (14 km), situată în imediata apropiere de șoseaua asfaltată (osetică) ALAGIR-TBILISI, unde cantonăm. Caut și găsesc o cameră în care îmi stabilesc domiciliul. Aprind focul în sobă, însă tot fumul iese în cameră. Aerisesc camera și mă culc în frig complet îmbrăcat și încălțat. Dimineața constat că în Alagir și Cicola, peste tot, sunt tancuri inamice abandonate (de proveniență americană). Au fost distruse de nemți. Într-un tanc se află mort un căpitan rus.

Seara, merg la postul de comandă, locotenent-colonelul Boldișor – e tare dispus, vesel. Mă invită să luăm masa împreună. Mi se spune că este un ostaș mort la compania cercetare. Din cauza întunericii și a ceții dense, la înapoiere, rătăcesc drumul și umblu mult până ajung acasă. Casa în care locuiește Boldișor ia foc!? Scriu preotului Jura – com. Jieț, jud. Hunedoara.

09 noiembrie 1942 (luni). *Însoțesc pe locotenent-colonelul Boldișor la postul de comandă unde i se înmânează ordinul prin care, cu data de azi, este promovat COMANDANT al Batalionului 9 Vânători Munte, iar domnul colonel V.Cârlan preia comanda Grupului 5 Vânători Munte .*

Prohodesc pe decedatul soldat Laichici Gheorghe, ctg. 1939, din compania cercetare. Este primul ostaș român înmormântat în recentul cimitir militaro-român creat la ALAGIR. I se face un frumos mormânt, împodobit cu flori multe, cu rădăcină, plantându-se 2 brazi,

totodată. Primesc scrisori de la Georgeta (2 datate 7 și 22.10 a.c.), de la Cecilia și P.Turcu. Scriu: Georgetei și părinților.

10 noiembrie 1942 (marți). Ceață mare. Cu o mașină germană merg la Ambulanța 38 Vânători Munte, aflată în com. Digora, pentru a căuta morții companiei a III-a, dar n-au fost încă aduși din poziția respectivă, având de adus foarte mulți răniți. Mă înapoiez la Alagir cu o mașină a Divizionului 2 Obuziere Munte (cu locotenentul în rezervă Pantazi – judecător în Câmpulung – Bucovina, care nu primește muniția necesară, sub motiv că la Divizie nu există). Călătorim pe timpul nopții cu farurile aprinse (faza mică) din cauza ceții și a ninsorii abundente (prima ninsoare). E ora 20.30. Eu sunt grav bolnav. Mă doare capul îngrozitor și-mi vine permanent rău de la stomac (vomez). Ajuns acasă mă culc în frig complet îmbrăcat și îmi frecionez tâmpile de parcă vor să crape de durere. Plâng mult cu gândul la toți ai mei, fiind foarte posibil să-mi dau sfârșitul pe aceste atât de îndepărtate meleaguri (**975 km de la Rostov (Don) în jos, în Transcaucazia**). Aude și vine la mine elevul caporal sanitar Sabău Vasile care mă frecionează la tâmpile, pe ceafă, pe mâini, până adorm. Dimineața m-am sculat mai liniștit. M-a vizitat doctorul locotenent Vrăjoiu, care mi-a dat antinevralgice. Primesc scrisori de la Maronica și Ionel Popa.

11 noiembrie 1942 (miercuri). Mă deplasez la Grupul 5 Vânători Munte unde raportez d-lui col. V.Cârlan că soldații germani au făcut dormitor în biserică, rugându-l să intervină pentru evacuarea lor din biserică. În același sens vorbesc și cu cpt. Popescu de la Grupul 5 Vânători Munte.

Prohodesc și sunt înmormântați în cimitirul român din Alagir: 7 ostași de la compania a III-a, 1 de la compania comandă 9 Vânători Munte, 2 de la Batalionul 10 Vânători Munte – compania aruncătoare 120 și de la Divizia 2-a Vânători Munte.

Mă ocup de aranjarea cimitirului ajutat de caporalul Zota Nicolae și soldatul Avram Nicolae. Mă deplasez călare la Digora de unde aduc 2 ostași dulgheri de meserie care-mi lucrează și fixează în cimitir o mare și frumoasă troiță. Toată ziua n-am mâncat nimic, fiind foarte ocupat. Artileria inamică bombardează satul Ardon și șoseaua. E distrus un tren blindat rusesc de către germani. Primesc o carte poștală de la radio scrisă de fina Dorina.

Toată ziua mă ocup de biserică - din care au fost evacuați ostașii germani care o foloseau dormitor – de cimitir și de troiță, căreia îi dau două straturi de vopsea în culorile **roșu, galben și albastru (tricolorul României)**. Domnul colonel V. Cârlan și locotenent-colonelul Boldișor îmi aduc mulțumiri pentru munca depusă, conștiinciozitatea, îndeplinirea îndatoririlor de serviciu și exemplara comportare. Aceasta s-a întâmplat la adunarea ofițerilor ținută azi, când s-a hotărât ca din ostașii aflați la trenurile de luptă și regimentar să se organizeze plutoane, care, sub comandă, să meargă imediat în linia I-a ca luptători contra inamicului mult superior în trupă și armament. Acest ordin produce mare panică printre ostași. *Totuși, ordinul “se execută, nu se discută”*.

Scriu preotului Zemora Gheorghe – Vulcan, informându-l și de rănirea soldatului Jura Pantelimon din Jieț, Maronica și Dorina. Azi am botezat 3 copii.

14 noiembrie 1942 (sâmbătă). Continui să mă ocup îndeaproape de aranjarea bisericii, a cimitirului și a troiței din cimitir. Prohodesc și sunt înhumați aici: sublocotenentul Orezeanu Teodor și avocatul din Iași, Roșca Teodor (sublocotenent), de la care posed o frumoasă amintire și pe care îl voi pomeni totdeauna în rugăciunile mele. Mă vizitează la cimitir domnul locotenent-colonel Boldișor – comandantul Batalionului 9 Vânători Munte.

15 noiembrie 1942 (duminică). Oficz Sf. Liturghie și parastas pentru eroi, în Biserică. Răspunsurile de la slujbă sunt date ca, totdeauna, de corul format “ad-hoc” din

rândul populației civile. Totodată, botez 25 de copii. Seara, vin și servesc masa la noi: locotenent- colonelul Boldișor, doctorul locotenent Vrapciu Gheorghe și sublocotenentul Trifu. Domnul Boldișor doarme la noi.

16 noiembrie 1942 (luni). Sublocotenent Roșca, avocat – Iași, str. Sf. Atanasie nr. 7 (Lucia – soție) din Batalionul 7 Vânători Munte, fost în Batalionul 16 Vânători Munte, a murit în ziua de 14 noiembrie 1942, ora 15.00, iar sublocotenentul Pureanu Stelian din Batalionul 15 Vânători Munte a murit astăzi la Ambulanța germană și-i înmormântat tot în cimitirul din Alagir – lângă Roșca Teodor. Vorbesc cu locotenent-colonelul Boldișor, care astăzi a plecat din Beragsan și s-a stabilit cu unitatea în valea “ZRAU”.

17 noiembrie 1942 (marți). Expediez doamnei Lucia Teodor Roșca din Iași, str. Sf. Atanasie 7, prin poșta militară, portmoneul soțului decedat și suma de 1020 lei găsită în portmoneu.

Vopsecrucile din cimitir și aranjez mormintele cu caporalul Zota Nicolae și soldatul Avram Nicolae. După-amiază, prohodesc și sunt înhumați 4 ostași din Batalionul 9 Vânători Munte, în groapă comună. Botez 8 copii. După lăsatul serii și în timpul nopții, Alagirul, în care ne aflăm, este groaznic bombardat de aviația inamică. Cerul este foarte frumos luminat de parașutele luminoase lansate de aviația inamică.

18 noiembrie 1942 (miercuri). Lucrez în cimitir. Soldatul Jura Pantelimon se înapoiază.

Sap adăpost (groapă), însă n-am mai fost bombardați din cauza ceții dense, iar toată noaptea a plouat. Prohodesc și sunt înhumați 4 ostași din Divizionul 2 Obuzieri Munte, în groapă comună. Au fost omorâți de o bombă lansată de avion chiar asupra casei în care se aflau. Au murit și 4 civili odată cu ostașii, iar casa a fost complet distrusă. Primesc scrisoare de la plutonierul major Preda Zoe din Regimentul 20 Dorobanți, privind moartea scumpului nostru Viorel și de la fina Dorina. Îl plâng zadarnic!

19 noiembrie 1942 (joi). *Zi de mare încercare pentru Batalionul 9 Vânători Munte, căci în valea ZRAU rușii atacă masiv prin surprindere pe la spatele unității postul de comandă al batalionului, cad victime, iar locotenent-colonelul Boldișor a scăpat ca prin minune, fiind gata a fi luat prizonier sau ucis!* Moare sublocotenentul (rez.) Popovici Octavian de la compania a IV-a împușcat în plămânu drept, pe care-l prohodesc și este înhumat la ora 15.00, în cimitirul din Alagir. Sergentul major Uță e grav rănit. Centrala telefonică, gheurile, tunurile antitanc, caii, 9 newelwerfuri germane, puști mitraliere etc. rămân la inamic.

Compania I-a, comandată de sublocotenentul Surmei rămâne izolată pe creasta muntelui, încercuită de inamic, compania a II-a comandată de căpitanul Despa reușește să se replieze în poziția ocupată de Batalionul 16 Vânători Munte.

Domnul locotenent-colonel Boldișor, lasă inamicului: bunda, pistolul, binoclul, porthardul, casca, calul, șaua, pătura, rucsacul cu rufăria personală și fuge disperat - îngrozit până ce, în fine, scapă viu. Trenurile de luptă și regimentar sunt puse în stare de alarmă. Toată lumea e tristă și tare îngrijorată. *În general ziua de astăzi este o zi jale și doliu pentru Batalionul 9 Vânători Munte.* Botez 2 copiii. Primesc scrisoare de la scumpele mele copile (scrie Georgeta și Valy) și de la Cecilia. Scriu: Georgetei și copiilor, precum și Ceciliei și Z. Preda.

20 noiembrie 1942 (vineri). Lucrez în cimitir cu caporalul Zota Nicolae. Deși este riscant, totuși pe spatele troiței scriu cu vopsea: “ *Cimitirul Eroilor Români din unitățile*

Diviziei a II-a Vânători Munte, Confesor preot căpitan Dumitrescu H. Marin, Batalionul 9 Vânători Munte – Vulcan – România”. 12 noiembrie 1942 – “Alagir”.

Răzleți, sosesc de prin munți, văi și păduri nenorociții ostași care au reușit să scape cu viață din marea încheștare cu inamicul din valea ZRAU, ieri. Sunt desfigurați la față și speriați de groază. Mulți din ostași au căzut prizonieri, iar morții n-au putut fi ridicați, zona fiind cucerită de inamic. Se fac eforturi pentru restabilirea moralului ostașilor în vederea atacului în pregătire pentru recucerirea pozițiilor pierdute din valea Zrau, atac la care v-a lua parte și Batalionul 10 Vânători Munte, unitate care și în nenorocirea din 19 l.c. (luna curentă) a sprijinit Batalionul 9 Vânători Munte pe cât i-a fost posibil.

Astăzi sunt 3 luni de când ne aflăm în linia I-a permanent în luptă cu inamicul, care nu poate fi învins datorită imensului teritoriu de care dispune și superiorității numărului de unități militare, față de cea română, afectată la cea germană, atât de mult angajată pe multiple fronturi.

21 noiembrie 1942 (sâmbătă). Revine la comanda Batalionului 9 Vânători Munte domnul colonel V. Cârlan, situația frontului fiind foarte critică. Rușii atacă permanent, masiv și sistematic. Domnul locotenent-colonel Boldișor este acuzat de faptul că a fugit de pe poziție când rușii au atacat în valea Zrau la 19 l.c. *E posibil să fie trimis în judecata instanțelor militare!* Domnul colonel V. Cârlan e foarte supărat și pornit împotriva domnului locotenent- colonel Boldișor!

La ora 5 dimineața, pe când se distribuia ceaiul la echipa sanitară, în marginea satului Zrau, inamicul a atacat tot prin surprindere. Toți ostașii au fugit, fiecare pe unde a putut, lăsând în mâna inamicului cărucioarele mestrovici, caii, gențile sanitare etc., iar doctorul locotenent Vrăjoiu Gheorghe a apărut singur și îngrozit pe seară. Locuitorii civili părăsesc, deasemenea, îngroziți localitatea. Trenurile de luptă batalionare, majoritatea, părăsesc satul. Se ordonă stare de alarmă generală și permanentă. Personal, dimineață, am oficiat Sf. Liturghie în Biserica din Alagir, am predicat și am botezat 6 copii. A asistat popor mult și a fost liniște. În schimb, după aceea, Alagirul a fost bombardat cu artileria. Mai multe imobile au fost lovite în plin – distruse. Populația s-a refugiat. Panică mare!

Mai târziu trenurile de luptă batalionare, revin la holhozul de unde au plecat, unde sunt eu cu trenul de luptă al Batalionului 9 Vânători de Munte, a cărui comandă o am în mod provizoriu.

N.B. Astăzi un an (21.11. 1941), am căutat și am găsit mormântul scumpului meu frate MIRCEA, mort în luptele purtate pe câmpia dintre com. Freudenthal și Dalnic, în ziua de 07 septembrie 1941, aflat la liziera de salcâmi de pe marginea șanțului antitanc.

JURNAL DE RAZBOI (3)

Retragerea din Caucaz spre Peninsula Crimeea

Continuăm să publicăm partea a III-a a « **Jurnalului de front** » al părintelui Marin H. Dumitrescu, care cuprinde traseul retragerii din Osetia de Nord (sectorul Alagir) până la Kerci, în Peninsula Crimeea. Pentru a se salva a trebuit să mărșăluiească peste 1000 km, în condiții dramatice, în cea mai mare parte pe jos, uneori în căruțe trase de cai, și foarte puțin cu mașina. Pe tot acest traseu al morții, Dumnezeu l-a protejat în chip minunat de toate pericolele. Și nu au fost deloc puține !

22 noiembrie 1942 (duminică). La ora 04.00 dimineața, locotenentul Tănase și plutonierul major Olteanu, merg cu 20 de ostași luați de la trenurile de luptă de schimbă un pluton german aflat la cota 903. Situația pe pozițiile de luptă este tot foarte critică, fapt care a generat o mare îngrijorare generală. Totuși merg și slujesc la biserica din Alagir Sfânta Liturghie și botez 18 copii.

Sublocotenentul Manciu Constantin, bolnav și îngrozit de situația prin care a trecut în luptele din 19 I.c. (luna curentă), când un rus l-a apucat de mantaua, care, spre marea lui noroc, s-a rupt în mâna rusului, rusul a căzut, iar el, disperat, a fugit până ce s-a prăbusit la pământ, restul ostașilor, deasemenea sperați, au trecut cu picioarele peste trupul lui. Acum zace și nu mănâncă nimic. Doamne, Doamne, oare, ce mari păcate ispășim, cu ce ți-am greșit?

Seara târziu este adus căpitanul Despa rănit. Doctorul Vărăjoiu îi extrage schija din pulpa piciorului drept, iar dimineața căpitanul Despa se reîntoarce la compania a II-a pe poziția I-a.

23 noiembrie 1942 (luni). Timp frumos. Merg la cimitir unde se lucrează la împrejmuirea și la scrierea cu vopsea a numelui decedatului și la fixarea solidă a fiecărei cruci la mormintele respective. Prohodesc și sunt înhumați 3 ostași, precum și distinsul sergent Neamțu Vasile, pontonier. Botez 3 copii.

24 noiembrie 1942 (marți). Timp frumos cu soare. Prohodesc 7 ostași care sunt înhumați imediat în groapă comună în cimitirul din Alagir. Continui lucrul la cimitir. Primesc ordin să mă prezint la noul comandant al Grupului 5 Vânători Munte, colonelul Niculescu, care vine de la Cercul de Recrutare din Blaj. Este în vârstă, sfătos, omenos, cumsecade. Noaptea activitate intensă din partea aviației inamice, fapt pentru care ne culcăm și stăm de veghe, fiecare lângă adăpostul lui – groapa sa – tremurând de frig. Scriu Georgetei, părinților, Ceciliei.

25 noiembrie 1942 (miercuri). Pe timpul nopții nu pot dormi din cauza activității avioanelor inamice și a frigului. La ora 06.00 dimineața sunt la cimitir. Prohodesc și sunt înhumați 10 soldați și sublocotenentul Florea Daniel, Batalionul 16 Vânători Munte, compania aruncătoare 120. La slujba religioasă a asistat și colonelul Niculescu, comandantul Grupului 5 Vânători Munte.

26 noiembrie 1942 (joi). Deși sunt bolnav, iar afară ninge, merg la cimitir spre a supraveghea săparea gropilor pentru înhumarea ostașilor decedați. Mă vizitează căpitanul Dima Nicolae, care este foarte deprimat, căci a pierdut în luptele purtate mulțime de ostași, precum și armament fără rezultat bun.

27 noiembrie 1942 (vineri). Rușii atacă cu aviația în tot timpul nopții comuna Digora și pozițiile ocupate de trupele române. Aceeași mare activitate și din partea artileriei rusești, toată noaptea. Este cu neputință să încerce cineva să doarmă. La ora 06.00 dimineața își reia activitatea, în formații mari (20-30) aviația inamică. Toată ziua este un infern. Păcat de priveliștea minunată pe care ne-o oferă natura dumnezeiască: munții acoperiți de zăpadă strălucesc în lumina soarelui, în timp ce moartea face ravagii în rândul unor oameni nevinovați. Rușii atacă pe tot întinsul frontului, cu toate mijloacele posibile, dar n-au reușit să pătrundă în dispozitivele trupelor române și germane. În continuare înhumez și prohodesc 6 ostași, riscându-mi viața! Consolidez în pământ Troița.

La ora 17.00, bombardament de aviație. Cerul e împânzit de rachete (parașute) luminoase. Intrăm și stăm în adăposturi o oră, apoi revenim în cameră. Reapare aviația care bombardează cu și mai mare furie. Reintrăm în adăposturi, unde înfruntând îngroziți

pericolul morții care poate surveni în orice clipă, și frigul, am stat pituliți până la ora 24.20, când cu trupurile înghețate și cu sufletele complet demoralizate, am revenit în cameră, unde mi-a fost imposibil să adorm pentru că locotenentul Tănase doarme sforăind ca un urs și vorbind “indescifrabil”. Avioanele s-au retras dar reflectoarele încă scrutează văzduhul.

28 noiembrie 1942 (sâmbătă). Din cauza activității intense a aviației inamice dorm în adăpost (groapă) pe așternut de paie, însă rău din cauza fricii și frigului. Lucrez la cimitir, iar prin Grupul 5 Vânători Munte – colonelul Niculescu – intervin și iau măsurile necesare în vederea sfințirii “Sfintei Troițe” și a cimitirului din Alagir, mâine 29 l.c. (luna curentă).

Batalionul 9 Vânători Munte a fost retras de pe frontul din zona Zrau și readus la Beragssan, având pierderi mari în ostași și în armament. Locotenent-colonelul Boldișor și locotenentul doctor Vrăjoiu Gheorghe sunt la noi până seara când pleacă la Beragssan.

29 noiembrie 1942 (duminică). Iarăși dorm foarte rău în adăpost (groapă), întrucât aviația rusă și în această noapte a fost foarte activă. Dimineța însă a fost liniște. Împreună cu preoții căpitani Grosu Valeriu și Traian Coșeriu de la Batalioanele 15 și 16 Vânători Munte, oficiem Sfânta Liturghie în Biserică. A fost o slujbă și o atmosferă înălțătoare, răspunsurile liturgice au fost date de minunatul cor pe 2-3 voci format “ad-hoc” din rândul mulțimii asistente civile.

- Am predicat despre “credință” care este o condiție de viață ca pâinea, ca apa, ca aerul, în timp ce “necredința” este asemenea unei rădăcini putrede care nimicește și arborele cel mai puternic, falnic.
- Prin credință se face apropierea de Dumnezeu și de oameni, se naște iubirea de Dumnezeu și de oameni.
- Temeiul și tăria credinței e rugăciunea evlavioasă, iar Mântuitorul Hristos ne-a învățat să ne rugăm – Tatăl nostru – ne-a făgăduit că orice vom cere prin credință și rugăciune de la Dumnezeu, ni se va da, împlini.
- De la Dumnezeu nu se cere nimic cu îndoială, ci cu credință vie, tare, rugătoare, în genunchi și cu toată căldura inimii.

Concluzie: În toată viața noastră, la bine și la rău, dar mai ales în situația în care ne aflăm noi, “armata română creștină”, în cadrul acestui război crâncen, credința în ajutorul lui Dumnezeu să fie izvorul și temelia de granit a patriotismului și luptei noastre sfinte și drepte întru apărarea scumpei noastre patrii, “România”, întregită de la “Nistru până la Tisa”, așa cum s-a hotărât la 1 Decembrie 1918 la Alba-Iulia, iar Sfânta Cruce să lumineze calea luptei noastre izbăvitoare și eliberatoare așa cum a luminat și a izbăvit pe Sf. Constantin cel Mare și oastea lui în lupta cu vrăjmașii săi...

După Sf. Liturghie s-a trecut în cimitirul situat lângă biserică unde am oficiat sfințirea mică a apei și parastas pentru eroii căzuți pe câmpul de luptă, iar după sfințirea “Sf. Troițe”, înaltă de 7 m și lată de 3 m, stropirea cu aghiasmă a mormintelor, a cimitirului și a asistenței. A cuvântat cu mult entuziasm domnul colonel Coman, comandant secund al Diviziei a II-a Vânători Munte, care, totodată, mi-a mulțumit în numele domnului general Ion Dumitrache, comandantul Diviziei a II-a Vânători Munte și al său personal mi-a readus mulțumiri călduroase pentru deosebita trudă depusă în organizarea și aranjarea acestui cimitir, așa precum am muncit și procedat și în cimitirele de Eroii de la Bakksan, Malka, Nalcik ș.a.

A asistat un detașament de onoare militar compus din 200 de ostași de la Batalionul 16 Vânători Munte, comandat de dl. maior Scridon. Dl. col. Coman a fost însoțit de căpitanul Em. Popescu, delegat al d-lui col. Niculescu, comandantul Grupului 5 Vânători Munte.

A survolat pe deasupra noastră, în timpul festivității din cimitir, două avioane de vânătoare rusești, care însă n-au atacat. Panica a fost teribilă.

30 noiembrie 1942 (luni). Din cauza masivului bombardament al aviației inamice, pe timpul nopții am stat în adăpost, împreună cu dl. lt. col. Boldișor care vrea să doarmă, dar mereu se chinuiește.

Dimineața prohodesc și sunt înhumați 4 ostași în mormânt comun, dar cruci individuale.

Atacul rușilor a constituit un mare succes pentru ei și un dezastru pentru unitățile noastre. Astfel, în zorii zilei de astăzi au atacat și capturat (ocupat) posturile de comandă ale Batalioanelor 10 și 16 Vânători Munte.

Se vorbește că dl. col. Gugleș, comandantul Batalionului 10 Vânători Munte a fost omorât, iar secundul său maior Busuiocescu a căzut și a pierit într-o mare prăpastie în munții unde a luptat unitatea sa; că, a fost grav rănit căpitanul Stănescu, iar maiorul Oprea a fost omorât sau luat prizonier, ambii de la Batalionul 16 Vânători Munte. Însă, ceva precis nimeni nu știe. Lucrul real este că mare panică a cuprins pe toată lumea.

Pe toate ulițele comunei Alagir sosesc ostașii fugiți și fugăriți, disperați, înspăimântați. Situația frontului în general, și a noastră “ostașii” este foarte critică – îngrijorătoare: front foarte întins, efectivele unităților au fost reduse la minimum, prin moarte sau prizonierat (dispăruți), iar ofițerii și ostașii în viață sunt complet demoralizați din cauza foarte grelei situații în care ne aflăm, la mii de km depărtare de țară. *Sunt peste 4 luni de zile de când purtăm neîncetat lupte foarte grele, în condiții excepțional de grele pentru noi: mizerie, păduchi, lipsă de hrană și cazare, boală, lipsă de asistență sanitară și medicamente, iar dl. general Dumitrache, (născut la Ciorăști, lângă Râmnicu-Sărat n.n.) ordonă, amenință cu pedeapsa capitală și strigă: ”Înainte, înainte ostași...!”*

La ora 12.35 sosește agentul de legătură – caporal – care afirmă că dl. col. Gugleș, maior Busuiocescu și toată grupa de comandă a Batalionului 10 Vânători Munte a fost luată în prizonierat, deci nu sunt morți cum s-a auzit. Totuși, domnul locotenent colonel Boldișor susține că colonelul Gugleș, a fost omorât. Adevărul...?? Scriu Georgetei și părinților cu lacrimile șiroi pe față, dar nu le spun nimic privind situația noastră a armatei române – “tragică”.

01 decembrie 1942 (marți). Dorm liniștit, căci “samalioți” n-au atacat. Atacul s-a produs în zona și satul Beragssan, însă fără succes pentru ruși. Sublocotenentul Țene a făcut minuni de vitejie în luptele purtate la Beragssan, din care a scăpat sănătos. La ora 15.00 moare putonierul major Apopi – grav rănit.

02 decembrie 1942 (miercuri). Dorm bine, fără să știu că a fost stare de alarmă. Prohodesc și sunt înhumați 19 ostași, în mormânt comun. Primesc scrisoare de la Georgeta, datată 10.11.1942, de la Cecilia și de la Petre T. Răspund Georgetei și Ceciliei, prin batalion. Botez 5 copii.

03 decembrie 1942 (joi). Dorm liniștit – bine. Lucrez la cimitirul nr. 2 din Alagir. Serviciul casierie expediază solda la Alexandria, Georgetei.

04 decembrie 1942 (vineri). Dorm foarte bine. În zona noastră a domnit liniștea. Lucrez la cimitirul nr. 2. Dimineața au fost lupte grele în linia I-a. Trec avioane la mare

înălțime “neidentificate”. Preotul Grosu Valeriu este foarte, foarte decepționat – demoralizat.

05 decembrie 1942 (sâmbătă). Stare de alarmă. Dorm complet îmbrăcat și încălțat, dar din fericire nu se întâmplă nimic. Dl. lt. col. Boldișor ne găsește culcați, dar nu dormim. *I s-a luat comanda și a fost pus la dispoziția Diviziei a II-a Vânători Munte*; căpitanului Balint Eugen i s-a încredințat comanda Batalionului 9 Vânători Munte, iar la rându-i a trecut sub comanda căpitanului german Coph.

Căpitanul Leucă vine ajutor de comandant la Batalionul 9 Vânători Munte. *Dl. col. Cîrlan preia comanda Grupului 5 Vânători Munte cu care pleacă la Cicola, localitate foarte mare, ocupată parțial ieri (prin surprindere) de armata rusă, care a făcut ravagii, omorând majoritatea ostașilor români și germani aflați în marele spital german din localitate, supraviețuind numai răniții care au putut fugi din spital, care unde a putut și a văzut cu ochii. Jale mare!*

Trupele române care au luptat în zona Valea Zrau au fost înlocuite cu trupe germane, iar Batalionul 9 Vânători Munte ș.a. din zonele Beragssan și Chataldon au rămas pe pozițiile din linia I-a, însă sub comandă germană.

Toți suntem complet demoralizați – ofițeri și trupă – socotindu-ne ca și sacrificați, întrucât am rămas f.f. puțini la număr, atât noi românii cât și nemții, din care cauză nu se mai poate face față ofensivei și atacurilor neîncetate “zi și noapte” ale inamicului care dispune atât de efective mari de trupe și armament din belșug de tot felul. Ieri a plecat de pe pozițiile de aici artileria germană grea (newelwerfurile) de sub comanda colonelului german Districh în zona Stalingrad, lăsându-ne complet descoperiți – neputincioși.

În general frontul nostru se afla în stare “deplorabilă” sub toate raporturile, fiind expuși a fi omorâți sau capturați în orice moment. Sunt, în fine, doborâte 5 avioane rusești de către aviația germană, venită în sprijinul și apărarea noastră, fapt ce a produs un mare reviriment moral în rândul trupelor române.

Comandamentul Diviziei a II-a Vânători Munte s-a retras în localitatea Uruch de dimineață (65km) depășind orașul Cicola, aflat la 39 km, în urma pozițiilor unde ne aflăm. Digora a fost bombardată ieri de artileria grea inamică instalată în zona Orjonichij (Vladicavcaz), iar azi după plecarea Diviziei, a fost aici un groaznic bombardament din partea aviației rusești. Permanent rușii au inițiativa atacurilor și obțin numai succese! Culmea ironiei: seara, lt. col. Boldișor (înlăturat de la comanda Batalionului 9 Vânători de Munte), locotenentul Tănase, căpitanul Despa și locotenentul Leucă joaca remy și sunt chiar mult dispuși – veseli. Trist și cu gândul la toți cei dragi din țară, scriu Georgetei și părinților (Ceciliei), însă numai de bine, deși situația este cu totul alta.

06 decembrie 1942 (duminică). Sfântul Ierarh Nicolae.

Dorm complet îmbrăcat, însă bine, deși e tare frig și plouă. Oficiez Sfânta Liturghie în Biserică. Asistă multe femei însă numai 15 bărbați. Totuși răspunsurile la strană au fost date tot de corul format “ad-hoc” din mijlocul asistenței, împreună cu caporalul Zota Nicolae, cântăreț bisericesc. Botez 11 copii. Terminând la biserică, merg la cimitirul nr.2 unde prohodesc și este înhumat un ostaș rău mutilat și neidentificat (probabil ofițer).

Locotenent colonelul Boldișor pleacă singur la Cicola (39 km) și de acolo va merge la Divizie în comuna Uruch (65 km).

Se vorbește că atât la Cicola cât și la Uruch s-a infiltrat foarte multă armată rusă, și că Divizia s-a retras la Uruch spre a asigura paza acestor importante trecători, pe unde urmează să ne retragem noi cei rămași pe poziții la Alagir, permanent în luptă cu inamicul.

Scriu: unchiului Nicolae Dumitrescu – Smârdioasa, preotului N. Rădulescu, preotului N. Mitroi și dr. Nicolae Igna – Alba-Iulia (tuturor felicitări de ziua onomastică) – “Sfântul Ierarh Nicolae”.

La Biserică am predicat despre: Sfântul Ierarh Nicolae, dreapta credință și faptele bune.

- “Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor ca, văzând ei faptele voastre cele bune să mărească pe Tatăl vostru Cel din ceruri (Matei 5,16) și să vă urmeze exemplul”.
- Fapta bună este dovada certă că trăim în Hristos, “fără de care nu putem aduce nicio roadă” (Ioan 15, 4-5).
- Fapta bună este sufletul credinței. “Căci precum trupul fără suflet este mort, așa și credința fără fapte bune este moartă” (Iacob 2, 14-26).
- “Faptele sunt singurele averi care ne însoțesc dincolo de moarte” (Apocalipsa 14, 13).
- “Omul fără fapte bune este ca și pomul fără poame”.
- “Faptele bune nu se fac cu zgomot și cu reclamă, ci fapta bună pe care o face dreapta, să nu știe stânga” (Matei 6, 3).
- “Dumnezeu are grijă ca faptele bune să fie răsplătite și în inimă și la arătare” (Matei 6,4).

Deci: “Să nu iubim numai cu cuvântul sau cu limba, ci cu fapta și cu adevărul” (I Ioan 3, 18). Iar Dumnezeuul păcii... să ne întărească în tot lucrul bun, ca să facem voia Lui, lucrând numai ce este plăcut înaintea Lui prin Iisus Hristos, căruia fie slava în vecii vecilor” (Evrei 13, 20).

07 decembrie 1942 (luni). Complet îmbrăcat dorm liniștit – bine. Noaptea a înghețat – frig mare, însă dimineța este timp frumos. Pe front în zona Zrau rușii atacă cu toate forțele. Țăcănitul mitralierelor se aude așa de aproape de parcă luptele s-ar purta în sat. Căpitanul Despa și sublocotenentul (?) pleacă pe poziția I-a la Beragssan. Zota Nicolae aduce mult lapte și pregătim orez cu lapte într-o găleată smălțuită de 8 kg. Aflu că mortul înhumat este sublocotenentul Buzilă Alexandru, promoția 1942, Batalionul 15 Vânători Munte. Botez acasă 2 copii. Primesc scrisoare de la plutonierul adjutant Murguleț Stan.

08 decembrie 1942 (marți). Dorm îmbrăcat complet, însă bine – liniștit. Locotenent-colonelul Boldișor a reapărut, însă nu-l întreb nimic, dar nici el nu spune nimic. La ora 03.00 din noapte ne deșteptăm și stăm de vorbă până la ora 04.30: eu, Boldișor și Tănase, dar nimic privind problema personală “Boldișor”. Ne culcăm iarăși.

Dimineța merg la cimitirul nr. 2 unde prohodesc și sunt înhumați 2 ostași pionieri omorâți de o mină din cele pe care le replantau în zona de luptă ocupată de compania căpitanului Balint (compania cercetare).

Împreună cu locotenent colonelul Boldișor mergem la postul de comandă aflat la Beragssan. Teama ne cuprinde când apar 10 avioane inamice ce trec pe deasupra noastră (culcați cu fața la pământ) și bombardează strașnic Beragssanul, în timp ce artileria de câmp trage cu tărie asupra Alagirului. Infern! Domnul locotenent colonel Boldișor insistă pe lângă căpitanul neamț Coph să fim scoși din pozițiile ocupate în prezent, însă i se răspunde scurt și răspicat: “numai cu aprobarea și la ordinul Corpului 3 blindat german”.

Așadar, *am rămas la dispoziția și cheremul nemților “lași și pe nedrept încrezuți – mândri”*, deoarece până la urmă nu se știe cine va învinge, căci în prezent rușii atacă permanent, pe toate fronturile, cu toate forțele, iar noi și nemții nu putem rezista – face față – și categoric, va trebui să ne retragem sau să pierim, pe de o parte, iar pe de altă

parte, ca preot știu și sunt convins că “Dumnezeu celor trufași – mândrii – îngâmfați le stă împotriva”, iar înțeleptul Solomon spune că “omul mândru – îngâmfat – trufaș, este urâciune lui Dumnezeu” (Pilde 16,5).

Deci, domnilor nemți mândri și încrezuți, care ne-ați implicat prin viclenie – șantaj și amenințare în acest nenorocit război, aveți puțină răbdare căci “urma alege” și “toamna se numără bobocii”. Alimente pentru hrana ostașilor nu ni se dau și “mint de rup pământul”. Astfel, ieri rușii îi alungase de pe pozițiile ce ocupau în pădure și-i adusese până la marginea Alagirului, fapt cunoscut de noi toți, iar marele căpitan Coph nu recunoaștea și mințea cu nerușinare.

Noaptea ne-am înapoiat de la Beragssan la Alagir, trecând prin peripeții și emoții deosebite, dar, cu ajutorul milostivului Dumnezeu am ajuns cu bine.

09 decembrie 1942 (miercuri). Dorm “ca la casa mea”, adică în cămașă și indispensabili, căci deși nu aveam păduchi, totuși pielea de pe corp mă supăra, încât permanent mă scărpinam. Pe front – zona Ardon – sunt purtate lupte grele. Aviația inamică ne vizitează și ne ține în adăpost numai o oră.

Scriu Georgetei că i s-a expedit solda pe luna octombrie 13.900 și pe noiembrie 12.700 lei. Scriu și plutonierului Murguleț.

P.S. Generalul Dumitrache Ion – comandantul Diviziei a II-a Vânători Munte - a dat ordin ambulanțelor 38 Vânători Munte și celei germane ca sub nici un motiv să nu se mai primească pentru tratament medical ostașii bolnavi sau ușor răniți, indiferent de gradul militar, ci numai ostașii grav răniți, ceilalți (bolnavi și răniți ușor) să fie îndrumați pentru tratament medical la trenul regimentar, fără să se țină seama că toate cadrele sanitare batalionare se găsesc permanent la postul de prim ajutor din linia I-a, inclusiv medicul respectiv.

În consecință, ostașii români bolnavi – chiar și foarte grav, cum avem cazurile la compania I-a și cei răniți mai puțin grav zac ca niște câini părăsiți, iar noi cu milă și durere sufletească nemărginită, privim această crudă realitate de crasă omenie, fără posibilitatea s-o modificăm “faptic”. Rușine lui!

10 decembrie 1942 (joi). Dorm complet îmbrăcat din cauza frigului, însă mă odihnesc bine. Seara este întuneric groaznic, bate puternic vântul, plouă, iar mai târziu ninge bine, încât la ziuă zăpada este groasă de 3-4 cm. A acoperit “totul”.

Toată lumea – ofițeri și trupă – este demoralizată și mult îngrijorată, căci pozițiile din linia I-a sunt permanent atacate de ruși, căroră nu li se poate face față.

Întocmesc raport cu nr. 7/1942 prin care reintervin la Batalionul 7 Vânători Munte privitor la drepturile de stofă, talpă și box (piele).

Deasemenea, întocmesc și depun la Batalionul 9 Vânători Munte raportul privind activitatea la cele două cimitire militare din Alagir (troiță).

11 decembrie 1942 (vineri). Dorm tot îmbrăcat din cauza frigului, însă mă odihnesc bine, căci e liniște generală. Ziuă apare soarele strălucitor, însă “cu dinți”. Divizia a II-a Vânători Munte – urmare sesizării Grupului 5 Vânători Munte (col. Vasile Cîrlan), dă ordin circulară că: *“Oricine din cadrele armatei române – ofițer sau simplu soldat – va mai purta discuții pe tema mergerii în țară, va fi judecat de Curtea Marțială, acuzat de instigație contra intereselor superioare de stat și va fi pedepsit cu pedeapsa capitală “moartea” prin împușcare”*.

Până astăzi nu s-a făcut cunoscut acest ordin la trupă. Mă vizitează locotenent-colonelul Boldișor. Pe front, astăzi “inactivitate” – liniște. Dă, Doamne, cât mai multă asemenea “inactivitate”!

12 decembrie 1942 (sâmbătă). Iarăși noaptea mă odihnesc bine, deși dorm tot îmbrăcat. Locotenent-colonelul Boldișor pleacă la Divizie, aflată la Uruch – Cicola. Se dă ordin privind “atenție – vigilență mărită”, căci inamicul atacă prin lansare de parașutiști, fapt pentru care stau în casă și citesc, iar caporalul Zota asigură paza.

Expediez felicitări cu prilejul Sfințelor Sărbători ale Nașterii Domnului: P.S. Episcop Partenie Ciopron, Episcopul Armatei; preot colonel Dăncilă Ion, subinspector al Clerului Militar; doctor maior Igna Nicolae – Alba-Iulia; p.c. preot Păcuraru. Înaintez raportul nr. 7/10.12.1942 la Batalionul 7 Vânători Munte.

13 decembrie 1942 (duminică). Zi foarte frumoasă, însă temperatura este mult scăzută, e tare frig. Merg la Biserică unde officiez numai Utrenia, Sfințirea apei (sfeștania) și parastas, atât pentru ostașii morți pe front cât și pentru pomenirea morților civili, dați anume de populația asistentă la serviciul divin (foarte multe femei și bătrâni). Au asistat 56 de ostași. Botez 12 copii. Parastase 18. Molifte 9. Se spovedesc și împărtășesc 9 persoane.

După amiază prohodesc și sunt înhumați în cimitirul nr.2 doi ostași de la Batalionul 15 Vânători Munte găsiți morți în casă.

Sosește de la Grupul 5 Vânători Munte, caporalul t.r. (termen redus, n.n.) Palemarenko care confirmă emiterea ordinului Diviziei a II-a Vânători Munte privind interzicerea “oricui” să vorbească despre mergerea în țară, contrariu, cel în cauză va fi foarte aspru pedepsit.

Și totuși, ostașii (ofițeri și trupă) istoviți de eforturile incredibile făcute în cele 4 luni de groaznice lupte cu inamicul, fără întrerupere și demoralizați de numărul mare al camarazilor morți în linia întâia, vorbesc și doresc mult, cel puțin, înlocuirea lor cu alte trupe române sau germane, spre a se putea reface trupește și sufletește. Vom vedea.

14 decembrie 1942 (luni). Dorm îmbrăcat din cauza frigului, dar mă odihnesc bine. Paraziții încă n-au apărut pe trupul meu și în îmbrăcămintea mea. Ziua este “soare cu dinți”, însă atmosferă și priveliște frumoasă.

Se ordonă adunarea generală, iar locotenentul Tănase, în prezența locotenent colonelului Boldișor, aduce la cunoștință ordinul Diviziei a II-a Vânători Munte, privitor la interzicerea purtării de discuții în legătură cu “plecarea în țară”.

Nemții bat pe sergentul Ivașcu de la aprovizionare pentru că a tăiat o oaie!? Nimeni nu i ia apărarea. Stau în casă și citesc. Ceilalți joacă remy până târziu.

15 decembrie 1942 (marți). Dorm și mă odihnesc bine, însă visez foarte rău. Înaintez “Darea de seamă” la Episcopia Armatei din Alba-Iulia. Merg la cimitirul nr. 2 unde prohodesc și este înhumat sergentul Pantilie Gheorghe, ctg. 1937, Divizionul 2 Vânători Munte.

Scriu Georgetei, părinților și felicit pe: preotul colonel Georgescu Gheorghe, preotul Gheorghe Vintilescu, preotul Gheorghe Staiculescu și colonelul Nicolae Constantinescu din Alexandria.

La ora 14.30, artileria română dezlănțuie un atac (tragere) groaznic asupra inamicului, tragere care încetează la ora 16.00. Inamicul se află instalat în zona satului Biragsang. În zona Zrau, pe timp de ceață foarte densă, sunt în toi lupte foarte grele între trupele germane și cele rusești, lupte începute la ora 18.30, urmare atacului rusesc, și terminate la

ora 21.00. Noaptea e senin, iar pe cer au apărut stele strălucitoare. În fine, la ora 10.10 încetând starea de alarmă, ne culcăm, în nădejdea că va fi liniște. Pe timpul stării de alarmă s-a jucat remy.

16 decembrie 1942 (miercuri). Nu pot adormi din cauza locotenentului Tănase care sforăie îngrozitor. Pe linia întâia liniște. *Înainte la Grupul 5 Vânători Munte, Divizia a II-a Vânători Munte și Episcopia Armatei “Darea de seamă” privind atât, activitatea mea la cele două cimitire militare din Alagir, un tabel nominal cu ostașii înhumați aici, schița fiecărui cimitir, schița Troiței din cimitirul nr. 1, cât și activitatea extra militară la Biserica din Alagir etc. (botezuri, parastase ș.a.) până la 15 l.c. (luna curentă, n.n.)¹.*

Vin în camera mea și joacă remy: Boldișor, Tănase și alți ofițeri, care mă torturează cu glumele de prost gust și cu fumatul, jucând până la ora 1 din noapte, când încetează jocul, băutura și fumatul, numai datorită neplăcutei și nedoritei mele intervenții. Aerisesc camera și, în fine, culcându-mă adorm imediat, deși eram foarte tulburat sufletește, căci omul nesimțit, când îl primești omeneste – camaraderește – din cauza băuturilor alcoolice și a gândului după femei – devine nesimțit, bestie, “porc”.

17 decembrie 1942 (joi). Nu pot adormi și mă chinuiesc din cauza fumului de tutun și a sforăielilor locotenentului Tănase. Revine locotenent colonelul Boldișor care, observând supărarea și tăcerea mea, dispune ca locotenentii Tănase și Luca să se mute din camera mea, iar aceștia se execută “fără comentarii” (în fața mea).

18 decembrie 1942 (vineri). În liniște deplină, adorm și mă odihnesc minunat! Prin sergentul Emil Laurau – curier – trimit la Vulcan P.S. (partea sedentară, n.n.): două perechi pantofi, două perechi pantaloni, una reverendă kaki, o pălărie kaki, două perechi chiloți, un veston, blană (mesadă) pentru manta, un cearceaf nou, o pereche ghete, una servietă, un porthart, una pereche cipici, diferite cărți, două cămăși pentru vară perforate, una față pentru masă.

Sosește și se face cunoscut Ordinul Marelui Stat Major prin care am fost înlocuit cu preotul Todea, prin care să fiu trimis în țară la P.S. (partea sedentară) și de aici la Comandamentul Militar al Capitalei – București. Momentan “bucurie mare”, însă numai după 2-3 ore, la gândul că sunt beneficiarul – profitorul jertfei sfinte pe câmpul de luptă a scumpilor mei frați “Viorel și Mircea” m-au podidit lacrimile și am plâns până am adormit, cu dureri mari de cap. La deșteptare aprind lampa și scriu Georgetei și lui Florea.

19 decembrie 1942 (sâmbătă). În linia întâia nimic deosebit – liniște. Mă vizitează doctorul locotenent Vrăjoiu Gheorghe, care, confidențial, îmi spune că circulă tot mai insistent zvonuri “neconfirmate” că în țară sunt mișcări serioase clandestine în rândul clasei muncitoare, ca și între oamenii politici care cer ieșirea României din război, cerând armistițiu - pace cu Rusia, America și Anglia. Sunt atenționat a nu discuta “cu nimeni” această informație căci e “nenorocire” pentru amândoi! Zis și făcut. Botez 8 copii la Biserică.

20 decembrie 1942 (duminică). Oficiez Sfânta Liturghie la Biserică. Asistă: locotenent-colonel Boldișor, maiorul Ariton, căpitanul Mînciună, căpitanul Leucă, sublocotenentul Dănilă etc., trupă și foarte multă populație (femei și bătrâni). Fiind în apropierea Sfintelor Sărbători ale Crăciunului, predic despre pregătirea sufletească (spovedanie). Interpret (translator basarabean, n.n.) Palemarenko. Am oficiat apoi 16 parastase și 2 botezuri.

¹ Vezi o parte din conținutul “*Dării de seamă*” la sfârșitul acestui articol.

Scriu Georgetei și părinților “numai ceea ce se poate scrie”, căci situația trupelor române și germane, aici, e foarte critică.

21 decembrie 1942 (luni). “RETRAGERE”. Spovedesc 80 de ostași la Divizionul 2 Vânători Munte. Aici se aude de retragere din sectorul Alagir, lucru care se confirmă, căci se primește ordin de pregătire în vederea “retragerii”, fapt care se materializează la ora 23.15. Sunt puse în marș trenurile de luptă și regimentar pe care le însoțim: eu, locotenent colonelul Boldișor, locotenentul Tănase, căpitanul Leucă, plus soldații - ordonanțe personale. Îngrijorare mare, generală! Nemții sub a căror comandă suntem “mint și se comportă rău”.

22 decembrie 1942 (marți). Grupul 5 Vânători Munte (colonelul Vlădescu), împreună cu Batalioanele 8, 15 și compania cercetare din Batalionul 7 Vânători Munte s-au retras cedând comunele: Tiagdon, Turihau și Cataldon, căci comuna Salaham fusese cedată încă din ziua de 19 decembrie 1942.

Împreună cu locotenent colonelul Boldișor plecăm în direcția comunei Cicola-Uruch, într-o mașină germană. Pe tot parcursul “jale mare” în rândul populației civile, care fuge disperată încotro vede cu ochii, având asupra lor puține “boarfe” (îmbrăcăminte) și de mâini copiii care plâng din cauza gerului și a foamei. Mai mare pacatul!

Merg la Uruch la Divizie și solicit 2 autocamioane pentru a lua subzistențele – autocamioanele Batalionului 9 Vânători Munte fiind defecte – cerere care îmi este satisfăcută. Mă ocup și reușesc să fac o foarte bună cartiruire a trenurilor de luptă și regimentar. Personal sunt cartiruit în camera d-lui căpitan Simionescu – pretor, iar maiorul Vasiliu – noul comandant al Batalionului 9 Vânători Munte – este cartiruit în cameră cu căpitanul Enescu împreună cu locotenent colonelul...

Primesc scrisori de la: Gica (plic și carte poștală), Maria N., Dumitrescu și Florea.

23 decembrie 1942 (miercuri). Dorm și mă odihnesc bine în aceeași cameră cu căpitanul Simionescu – pretor. Ne aflăm în comuna Uruchskoje. Sosește și căpitanul Balint cu unitatea sa (Batalionul 9 Vânători Munte), ocupând poziție de luptă. Batalionul 9 Vânători Munte a cedat inamicului localitățile (pozițiile): Biragssan, Alagir, Digora, Ardon și Karman-Sinzicau.

Divizia a II-a Vânători Munte se retrage în comuna Lessken 2. Fierbere mare de trupe pedestre și motorizate “în retragere”. Aceeași situație tragică și în rândul populației civile, precum și în rândul trupelor germane. Frig – ger mare. Scriu Georgetei și locotenentului Florea.

24 decembrie 1942 (joi). NOAPTEA CRĂCIUNULUI - “AJUNUL”.

Dorm bine. La ora 07.00 îmbarcăm și ne retragem în comuna Nowo-Uruch, după ce trecem prin comuna Sredni Uruch și peste râul Uruch. Nu înaintăm în retragere spre comuna Sagipars – distanța 2-3 km – deoarece acolo bate cu toată furia artileria rusă. Și aici la Sredni Uruch cad proiectilele ale artileriei ruse, însă mult mai puține. Aici reușesc să realizez o foarte bună cartiruire (Sredni Uruch).

Divizia a II-a dispune să părăsim imediat localitatea. Plecăm la Nowo-Uruch, unde, pe strada principală, prohodesc și este înhumat soldatul Mihailovici Ioan din compania I-a, Batalionul 9 Vânători Munte. Seara, preparăm jumătate dintr-un purcel (ciorbă și friptură), iar căpitanul Leucă ne servește (oferă) 1 litru țuică din prune foarte tare, astfel că petrecem și noi necăjiții NOAPTEA SFÂNTĂ A CRĂCIUNULUI 1942 – până la orele 23.00.

Toți foarte bine dispuși, inclusiv cei 7 nemți oaspeți. Cântăm colinde atât noi, cât și nemții, aducându-ne aminte de toți cei dragi din casele și sufletele fiecăruia din noi. Seara

mă durea rău capul din cauza gândurilor sinistre care-mi stăpâneau sufletul, iar acum mă culc sănătos, datorită numai acestei atmosfere – destinderi.

25 decembrie 1942 (vineri). CRĂCIUNUL.

Noaptea artileria grea inamică bombardează satul. Totuși, obișnuiți cu asemenea muzică sinistă, ne culcăm și dormim chiar binișor, însă complet îmbrăcați. La ora 05.00 bombardamentul inamicului asupra satului și împrejurilor s-a intensificat mult, astfel că toată lumea ne-am sculat și am intrat în adăposturile mai dinainte săpate.

Felicit pe căpitanul Eugen Balint și prin el pe toți ofițerii cu prilejul Sfințelor Sărbători ale Nașterii Domnului și Mântuitorului Hristos, rugându-l, totodată, să-mi comunice dacă și când este posibil să slujesc un serviciu divin la trupa Batalionului 9 Vânători Munte. Nu mi s-a putut răspunde căci, între orele 9.00 – 13.20, rușii au dezlănțuit un groaznic atac asupra pozițiilor ocupate de trupele române și germane, încât pe tot întinsul frontului se reinstalase “infernul” și “moartea”. Valea Uruchului dădea un ecou îngrozitor, atunci când explodau proiectilele artileriei grele, aviației, brandurilor “katiușei” etc. Caporalul Zota îmi spune că Cicola a fost bombardată îngrozitor – distrusă.

Atât trupa cât și ofițerii nu au pic de pâine. Noi însă la ora 15.00 frigem restul din jumătatea de purcel, facem mămăligă din mălai alb și rezolvăm problema, însă trupa a mâncat puținul ce i s-a dat “fără pâine sau mămăligă”. La masa noastră au fost: eu, căpitanul Leucă (care plânge), locotenentul Tănase, sublocotenentul Ștefănescu – casierul Batalionului 9 Vânători Munte, plutonierul major Jurj, plutonierul major Maftei, plutonierul Pleșuvu, sergentul major Popa R. și caporalul Zota Nicolae – colaboratorul meu (cântăreț și ordonanță).

Înainte de servirea mesei, în deplin acord, am citit în fața trupei și a ofițerilor “Rugăciunea și binecuvântarea mesei”, după care am grăit (eu, un scurt cuvânt în legătură cu marele praznic creștin “Nașterea Mântuitorului Hristos” – prăznuit în condiții atât de grele și atât de îndepărtate de Țară și familiile noastre, însă cu ajutorul milostivului Dumnezeu vom ajunge iarăși în Țară, alături de toți cei dragi din casa, din sufletul fiecăruia dintre noi. Cu mare greutate mi-am putut stăpâni emoția sufletească de care eram cuprins și lacrimile. Apoi a luat cuvântul locotenentul Tănase de profesie învățător. Sublocotenentul Ștefănescu a fotografiat.

Surpriză: ni se dă 200 g vin și 100 g coniac fiecăruia! După servirea dejunului, revenim fiecare la “culcușul său”. Mă restăpânesc sinistre gânduri, căci “situația este disperată”, astfel că este f.f. posibil să nu-mi mai văd soția dragă și scumpele mele copile, alăturându-mă cu sufletul lângă Viorel și Mircică. Seara beau un ceai (fără pic de pâine).

În timpul nopții sosesc trupele germane, iar imbecilul de căpitan Coph, sub comanda căruia ne găseam, ne-a făcut f. mare supărare, pretinzând să părăsim camerele unde eram cartiruiți spre a fi date nemților. Însă obrăznicia și îngâmfarea acestui nemernic nu a dat roadele scontate, căci fiecare am rămas “la patul nostru”.

26 decembrie 1942 (sâmbătă). A doua zi de Crăciun.

Momentan liniște aici. La ora 07.00 sosesc plutonierii cu trenurile (cărțile) companiilor de la Cicola “disperați”, întrucât rușii au ocupat localitatea plus satul Sur Digora. Le-au rămas în Cicola și Sur Digora multe căruțe pline cu materiale de război, cai și ostași. Din ordinul generalului Ion Dumitrache au fost toți retrimiși la companiile lor aflate pe poziție, la Cicola și la Sur Digora.

Rușii, în număr de circa 300 au reușit să rupă frontul respingând compania II-a, comandată de căpitanul Despa Constantin și au intrat în Cicola. Au fost răniți maiorul Vasiliu și căpitanul Balint, iar sublocotenentul Axinte a fost lovit mortal.

Despre oficierea vreunui serviciu divin nici nu poate fi vorba, căci toată lumea este angajată în cadrul nevoilor impuse de situația “disperată” a frontului.

27 decembrie 1942 (duminică). Sfântul Arhidiacon Ștefan.

Noaptea mă odihnesc – dorm bine. Doresc, dar nu-i posibil, să officiez un scurt serviciu divin. Se aduce mort prietenul meu căpitanul Despa Constantin, pe care îl plâng ca pe frații mei Viorel și Mircea. Îl prohodesc și îl înhumez în coșciug, singur în mormânt (nu comun). A fost omorât în ziua de 26 l.c. (luna curentă) de un proiectil de “katiușă” căzut chiar în spatele său, deși se afla în amplasament (șanț), căci prin compania lui rușii au pătruns în Cicola, în 26 luna curentă, ora 05.00. Datorită situației extrem de grave pe front, trec și sunt duși în linia I-a polițiști și pontonieri nemți.

Artileria grea și katiușa trag neîncetat asupra pozițiilor ocupate de români și nemți. Comuna Sur Digora este părăsită de noi și cucerită de ruși. Singura ocrotitoare a noastră este ceața foarte densă ce persistă de 48 de ore. Astăzi după amiază, căpitanul neamț Coph a atacat pe ruși cu unitatea sa compusă numai din subofițeri (de elită) și repede a reocupat comuna Sur Digora, ai cărei localnici sperați și îngroziți din cauza luptelor neîncetate purtate aici s-au refugiat. În sat nu mai există civili!

Un spion rus, îmbrăcat în haină de maior neamț, a fost în satul Nowo Uruch toată ziua și a cules informații și, când s-a aflat de existența lui, dispăruse, fapt pentru care toată noaptea stăm în alarmă.

28 decembrie 1942 (luni). Din cauza bombardamentelor din aer și de pe uscat, postul înaintat al Diviziei a II-a Vânători Munte se retrage din Cicola la Nowo Uruch și tot astfel trenurile companiilor batalionare. Merg la Ambulanța 38 Vânători Munte unde nu găesc pe preotul Madan. Sosec trupe germane de întărire a frontului. Sosec aici căpitanul Eugen Balint, căpitanul Surmei Mihai (Mișu este grav bolnav). Sosește și sublocotenentul Trifu, care în ziua de 26 luna curentă a fost luat prizonier, dar care a reușit să fugă. E îngrozit și foarte palid la față. Mișu varsă sânge! Sublocotenentul Dănilă și sublocotenentul Manciu pleacă pe poziția I-a, iar pe căpitanul Balint îl aduc și doarme la mine.

29 decembrie 1942 (marți). Dormim în două paturi alăturate: eu, căpitanul Balint și căpitanul Leucă. Sunt chemat la Cicola de colonelul Vasile Cîrlan, comandantul Grupului 5 Vânători Munte, aflat aici. Merg împreună cu căpitanul Leucă. Prezentându-mă, domnul colonel Cîrlan Vasile mă primește omenește – chiar prietenește iar apoi îmi zice: *“Părinte Dumitrescu, te-am chemat aici, în această localitate unde ostașii morți rămân neînmormântați din cauza lășității preoților de la celelalte batalioane, care refuză sistematic, dar inconștienți, să-i îngroape, pe motiv că nu aparțin unităților unde sunt încadrați ei, atitudine care constituie o rușine la adresa clerului militar și un act de gravă indisciplină, ce nu va rămâne fără consecințe, căci voi raporta oficial, acest lucru, atât Diviziei a II-a Vânători Munte, cât și Episcopiei Armatei. Te rog pe sfinția ta, pe care te cunosc de mult, și care ești cel mai bun și conștiincios preot militar din Divizia a II-a Vânători Munte, să rămâi la Cicola și să te ocupi (sfinția ta) de remedierea acestei situații, organizând un loc pentru cimitir și înmormântarea soldaților decedați pe front, la Ambulanță etc., indiferent de unitatea militară căreia au aparținut”.*

Am răspuns “Da” și salutând militărește, am plecat pentru îndeplinirea misiunii încredințate și legal datorată.

Astfel, merg și stabilesc un teren liber din cimitirul local pentru înhumarea ostașilor eroi, unde pun ostașii ce mi-au fost dați de căpitanul Arsenescu și căpitanul Rezuș, din ordinul d-lui colonel Vasile Cîrlan, să sape gropi și să facă cruci, deși artileria și aviația inamică bombardau grozav localitatea respectivă. Printr-un subofițer sunt invitat să servesc dejunul cu domnul colonel Vasile Cîrlan. După dejun, cu un autoturism de la Grupul 5 Vânători Munte, mă deplasez la Ambulanța 38 Vânători Munte, unde găsesc 5 ostași morți, care aduși la cimitir sunt prohodiți și înmormântați în mormânt comun.

Artileria grea inamică bate grozav zona Sur Digora reocupată de trupele române și germane, datorită atacului executat de căpitanul neamț Coph cu unitatea sa, în după amiaza zilei de 27 luna curentă. La ora 15.00 Cicola este bombardată intens de aviația inamică, dar fără succes, căci ne-a apărat ceața densă și generală. Menționez că la Ambulanța 38 Vânători Munte a sosit dl. general Ion Dumitrache care întâlnindu-mă mi-a întins prietenește mâna și mi-a mulțumit pentru activitatea ce o desfășor.

“Uri, Uri, Uri” dat de ruși, atunci când pornesc la atac “corp la corp”, se aude foarte clar în Cicola. Au atacat compania comandată de căpitanul Bacalu, însă dacă cele 4 tancuri rusești din fruntea coloanei rusești atacatoare au fost distruse de nemții veniți în sprijinul trupelor române, infanteria rusă s-a retras pe poziția inițială, căci între timp intervenise și căpitanul Mărgineanu cu Excadronul 2 Vânători Călare. Astfel, situația critică a fost rezolvată.

30 decembrie 1942 (miercuri). Nici vorbă de somn și tihnă la Cicola, din teamă și ger mare. Mă dor rău genunchii, iar picioarele sunt înghețate. La lumina zilei plec călare pe Suru la Nowo-Uruch de unde sunt transportați la cimitir, prohodiți și înhumați în Cicola decedații: caporal Bernat Nicolaie (lângă soldatul Ivanovici și soldatul Sănica Gheorghe), ambii din compania a II-a, Batalionul 9 Vânători Munte.

E ora 10.00 când revin la Cicola, în care predomină “infernul pământesc” din cauza bombardamentului artileriei și aviației inamice. La Nowo-Uruch întâlnesc pe preotul Madan căruia îi propun să-mi țină locul până la sosirea în Z.O. (zona de operații) a înlocuitorului meu – preotul Todea. Este de acord, însă cu aprobarea organelor superioare competente, recte Grupul 5 Vânători Munte (col. Vasile Cîrlan) și Divizia a II-a Vânători Munte (general Ion Dumitrache), la care urmează să ne prezentăm împreună. Cu sufletul mult și permanent întristat, îngenunchind și lăcrimând mă rog la Dumnezeu să-mi ajute să scap cu viață din acest “iad pământesc” în care mă aflu, numai din imprudența comisă “la supărare”, când am dat examen și am intrat în clerul militar activ. El e singura și marea mea speranță de a-mi putea revedea soția dragă și a-mi crește scumpele mele copile: Valy, Jeny și Fely.

Noaptea prohodesc și sunt înhumați 10 ostași din Excadronul 2 Vânători Călare, morți datorită neglijenței căpitanului Mărgineanu, și un ostaș de la Ambulanța 38 Vânători Munte, “toți” într-o groapă comună săpată în grabă, așezați pe rânduri suprapuse (6 la fundul gropii acoperiți cu doua foi de cort și apoi restul de 5 deasupra lor). E tot ce am putut face, în timp ce ambele tabere beligerante se bombardau reciproc groaznic, cu artileria, aviația, katiușa etc. Revenit acasă, mă adăpostesc în șanț (groapă) unde îngheț din cauza gerului și tremur de frică de a nu avea soarta căpitanului Despa Constantin, adică să cadă vreun proiectil chiar pe trupul meu, în groapă. De cele hotărâte cu preotul Madan (privind suplinirea mea) nici vorbă.

31 decembrie 1942 (joi). RETRAGERE.

Zi cu soare foarte frumos și temperatură moderată, dar ce folos căci canonada “morții” pustiitoare urlă neîncetat, iar oamenii nevinovați mor sfârtecați de obuze cu nemiluita, în ambele tabere beligerante. Plutonierii majori stau cu toții în jurul meu, căci atât bucătăriile cât și căruțele companiilor au plecat la trenurile respective, iar acestea (trenurile) s-au deplasat pe timpul nopții la o destinație necunoscută de către ei (plutonierii majori).

Eu am fost iarăși invitatul d-lui Vasile Cîrlan la dejun! Față de amabilitatea sa, i-am vorbit despre cele convenite cu preotul Madan privind suplinirea mea până la sosirea – prezentarea înlocuitorului meu preotul Vrînceanu, solicitându-i acordul. *M-a lăudat și flatat cu calificative “excepționale”, dar acordul solicitat nu mi-a fost dat, motivând că ceilalți preoți militari sunt “lași”?! Când omul e sortit necazului..., deși preotul Madan a fost foarte binevoitor. Mi se dă voie să merg la trenul batalionului. Eram informat că la ora 19.00 batalionul urma să se retragă în Cicola, cedând inamicului pozițiile. Călare, în fuga mare, caut și reușesc să ies din sat, trecând chiar prin zona unde se aflau amplasate tunurile artileriei grele române, care erau în plină activitate și totodată, ținta artileriei inamice, de asemenea în plină activitate. Au fost momente și situații “de groază, de disperare”, căci proiectilele ambelor tabere se încrucișau și șuierau pe deasupra mea, până ce Dumnezeu mi-a ajutat și am reușit să depășesc “viu și nevătămat” această zonă infernală.*

Caporalul Zota Nicolae și soldatul Avram Nicolae, colaboratorii mei, au rămas să vină în urma mea cu bagajele personale, descurcându-se cum or putea (cu mijloc de ocazie). În fine, ajung trenul de luptă și cel regimentar în comuna Stredih Uruch, care erau gata încolonate pentru continuarea “retragerii”. Istovit sufletește și trupește cer și mi se dă într-o gamelă o așa-zisă “supă” mizerabilă la gust și puțină pâine neagră uscată (veche). Totuși, am mâncat, căci de 24 de ore n-am mâncat absolut nimic!

La ora 24.50, după ce trecem prin comunele Stari Uruch, Stari Lesken și Argudan, ajungem în comuna Stari Cerek, unde cantonăm. Împreună cu căpitanul Balint Eugen și locotenentul Tănase dormim jos pe pământ într-o cameră în care existau 4 paturi mici, în care dormeau însă 4 femei cu 7 copii, refugiate finlandeze, din Leningrad. Copiii, toți blonzi și foarte drăguți – frumoși.

La trecerea mașinilor (autocamioane) prin Argudan au fost atacate de către partizani, care însă la trecerea trupei și a trenurilor n-au apărut, pentru că “probabil” noi eram înarmați și numeroși. Primesc scrisori de la Dorina și preotul Jura.

01 ianuarie 1943 (vineri). ANUL NOU.

Oboșiți dormim tun. Sosește întreg Batalionul 9 Vânători Munte și locotenent-colonelul Boldișor. Se ordonă adunarea tuturor ofițerilor spre a li de vorbi de către generalul Dumitrache Ion, care însă nu vine. Merg la Grupul 5 Vânători Munte numai comandantii de unități, care la reîntoarcere ne aduc numai vești rele. Se continuă retragerea pe întreg frontul.

Etapa a II-a: Urwan, Nalcik, Kisburun 3, unde cantonăm. Servim dejunul: eu, locotenent colonelul Boldișor, locotenentul Tănase, doctorul Vlad și căpitanul Eugen Balint. Surpriză: Boldișor ne cinstește cu șampanie, aniversând 4 ani de la căsătorie, iar fiica părintelui Dumitrescu “Valeria” împlinește, tot astăzi, etatea de 11 ani! Veselie, bună dispoziție și multe urări pentru cei sărbătoriți.

P.S. Etapa a II-a: Urwan, Nalcik, Cegem 1, Cegem 2, Kisburun 3. După amiază prohodesc și este înmormântat soldatul Stan Constantin din compania 4, Batalionul 9 Vânători Munte (Kisburun 3). Domnul locotenent colonel Boldișor ne aduce la cunoștință

că de aici ne retragem la Malka unde vom ocupa poziție în zona dinspre muntele Elbrus. Tristețe și demoralizare maximă, generală.

02 ianuarie 1943 (sâmbătă). La ora 01.30 din noapte ne repunem în marș și la orele 23.00 suntem în Malka. Pe tot parcursul respectiv mare hărmălaie de coloane române, germane și populație civilă. Mare nenorocire pentru toată lumea. Blestem, mare blestem ispășim. Nemții “atotputernici și doritori de a acapara și stăpâni toată Europa” până de curând, acum, umiliți și necăjiți au înjugat vaci la tunurile anticar. Se lucrează intens la minarea podurilor și a șoselelor de către nemți, iar fabricile, morile, instituțiile etc. sunt incendiate de germani. Noroc; mare noroc, căci n-a activat aviația, care mare prăpăd ar fi făcut.

03 ianuarie 1943 (duminică). Necantonând în Malka, continuăm retragerea până ajungem în comuna Ssarmakowo, unde cantonăm. Aici sunt cantonate toate unitățile care aparțin Diviziei a II-a Vânători Munte și comandamentele respective, cu excepția Diviziei a II-a Vânători Munte, care este cantonată la Malka.

N.B. Nalcik – Orjonikije = 135 km.

Nalcik – Piatigorsk = 84 km.

Nalcik – Bakssan = 22 km.

Alagir – Orjonikije = 38 km.

04 ianuarie 1943 (luni). Noapte liniștită – mă odihnesc bine și nu plec din casă pâna la dejun. Sosesc din țară (P.S. - partea sedentară - Vulcan) 2 ofițeri plecați la data de 23 decembrie 1942 din Vulcan. Întrebați, nu cunosc nimic în legătură cu preotul Vrînceanu, înlocuitorul meu, fapt ce mă întristează mult.

05 ianuarie 1943 (marți). “AJUNUL BOBOTEZEI”.

Ssarmakowo. La ora 05.30 plec cu dl. maior Vasiliu în comuna Salukades, la 15 km depărtare pentru a face cartiruire. Satul care număra circa 150 de case și acestea mici, e ticsit de trupe, ca: Batalioanele 7, 9, 10 și 16 Vânători Munte; Compania aruncătoare 120; Excadronul 5 Vânători Munte ș.a., așa că nu putem realiza nimic.

Trupa luptătoare ocupă poziții de apărare. *Rămânând singurul ofițer, iau măsuri de apărare la trenurile de luptă și regimentar.*

Suntem anunțați că din 05 ianuarie 1943 Oficiul poștal nu mai funcționează, situație penibilă, atât pentru noi, dar mai ales pentru familiile noastre, care nu vor mai ști nimic despre noi, pe care e foarte posibil să nu ne mai vadă niciodată.

06 ianuarie 1943 (miercuri). “BOBOTEAZA”.

Fiind tot singurul ofițer la trenuri port de grijă ca “totul” să fie bine sub toate raporturile. Sunt vizitat de către preotul Dumitru de la Batalionul 10 Vânători Munte și preotul Valeriu Grosu de la Batalionul 7 Vânători Munte. Nu oficiem niciun serviciu divin căci nu avem cui, toată lumea fiind în misiune de “front” – pe poziție.

N.B. Armamentul avariat și cel capturat este distrus prin ardere pe foc și tot astfel efectele vechi-rupte (impedimente). În schimb, ostașii morți au fost dezbrăcați de: manta, veston, pantalon, dacă acestea erau încă de folos și înmormântați în cămașă și ismană. Rușine. *Toată lumea este intrigată de faptul că această Divizie a II-a Vânători Munte, după 6 luni de zile de crâncene și permanente lupte cu inamicul, cu foamea, cu mizeria și tot noianul de privațiuni, de necazuri, în aceste momente tragice, a fost lăsată “ARIERGARDĂ”, în timp ce nemții “criminalii ce au declanșat acest război”, deși motorizați se retrag, iar ostașii români mor cu nimic vinovați. Păcat că Organele militare și de Stat Supreme ne sacrifică fără milă în apărarea intereselor germanilor și*

ale bestiei fiare "Hitler". Încă de cu seară și toată noaptea s-a abătut un viscol și zăpadă de groază. S-au găsit ostași morți din cauza gerului.

La ora 19.45 pleacă căruțele și casieria (sublocotenentul Ștefănescu) la Piatigorsk și de aici la comuna Jessentuki, unde, în timpul zilei, plecaseră preotul Grosu, de la Batalionul 7 Vânători Munte.

07 ianuarie 1943 (joi). "Sfântul Prooroc Ioan Botezătorul".

Noaptea m-am odihnit bine. A încetat viscolul și ninsoarea. Zi acceptabilă (frumoasă) dar foarte geroasă, iar ostașii nu sunt echipați corespunzător. Prohodesc pe decedații: soldat Horge Crăciun, ctg. 1930 – Bihor, și soldat Filip Pavel, ctg.1932, ambii din Divizionul 2 Obuzieri Munte. Sunt înhumați în mormânt comun aflat la intersecția: Piatigorsk - Malka – Salucades. Căpitanul Eugen Balint pleacă pe poziție, căci s-a luat contact cu inamicul care urmărește permanent retragerea noastră și nu pierde niciun prilej a ne ataca. Revine ajutor al comandantului dl. maior Vasiliu.

08 ianuarie 1943 (vineri). Dorm liniștit până la ora 24.20, când intră în activitate artileria grea germană. Dimineața atacă rușii sectorul ocupat de nemți, șoseaua din fața comunei Malka. După amiază plecăm cu toate trenurile batalionare (7, 9, 10, 16 vânători munte) în comuna Solskoje, iar seara terminăm retragerea și trecând prin Piatigorsk se ajunge în orașul Jessentuki, la 16 km depărtare de Piatigorsk. Personal, mă deplasez cu mașina căpitanului Leucă Grigore (Batalionul 16 Vânători Munte), și preotul Micluț. Dormim în Piatigorsk la biroul 4 al Diviziei a II-a Vânători Munte, jos pe pământ.

N.B. RETRAGERE: Alagir – Jessentuki = 200 km

Jessentuki – Bereschewskja = 42 km

09 ianuarie 1943 (sâmbătă). Mi se dă la dispoziție să însoțesc mașina generalului Ion Dumitrache și două mașini mari (autocamioane) repartizate în exclusivitate marelui maestru bucatar Wolf de la Comandamentul Diviziei a II-a Vânători Munte, până în orașul Jessentuki, dar, când eram gata de plecare maiorul Panaitescu contramandea deplasarea acestor mașini. Situație neprevăzută și dificilă, privind deplasarea mea. Plec pe jos, însoțit de caporalul Zota Nicolae. Ne ajunge din urmă autobaiia cu care ne continuăm călătoria o anumită distanță, iar apoi cu o mașină germană mergem până în frumosul oraș Jessentuki. Aici, găsim sosite și cantonate trenurile batalionare într-un foarte mare și minunat parc din înalți mesteacâni. Schimb 690 de ruble pe 69 mărci germane. La pian, aflat în vila din parc, cânta pentru ofițeri o tânără minunat de frumoasă, îmbrăcată cu o fustă și o pufoaică, ambele uzate. Era refugiată din Rostov împreună cu mama și sora ei, studentă. Toate veniseră în parc unde adunau crengi uscate, așchii, scânduri ș.a. pentru foc.

Locotenentul Tănase este foarte dispus și dornic de aventuri, dar...nu s-a realizat. Cantonăm aici. Personal, auzind că sunt preot, am fost tratat de gazdă foarte bine. Soțul e înspăimântat că odată cu revenirea "KRASNIEI" ei vor fi spânzurați. *La ora 09.30 reluăm marșul "calvarului", iar toți din familia gazdei mele îmi sărută mâna, plâng și se roagă la "Boje" pentru mine, soția și copilele mele, căci le arătasem fotografiile. "Krasiva, Krasiva Matiușka. Tri docika, Krasiva" (Frumoasă, frumoasă preoteasă. Trei fete frumoase).*

Bombardează un avion rusesc. A intrat în activitate marele Divizion 4 Tunuri Munte. Inamicul răspunde cu aceeași intensitate. E ceva apocaliptic. Tot cerul e un vuet și o flacăra de foc! Ger mare. Eu conduc coloana. Drumuri foarte grele – necirculate, gropi, zăpadă. La ora 05.45 suntem ajunși în comuna Borgustanskaja (30 km de Jessentuki).

10 ianuarie 1943 (duminică). În timpul micului popas făcut, merg la o casă și rog familia să mă găzduiască circa o ora. *Aflând ca sunt preot mă primesc și mă tratează cu smântână, brânză și mămăligă caldă.* După o oră revin la coloană, umplu bidonul cu ceai cald și ne reluăm drumul “calvarului” care devine și mai dificil din cauza dealurilor foarte mari. Căpitanul Rezuș îmi spune că pe aceste meleaguri vom ocupa poziții. Mă doare rău capul și stomacul.

În fine, după 12 km parcurși, la ora 14.35 suntem în comuna Bereschewskaja, unde cantonăm. Aici e cantonată și Divizia a II -a Vânători Munte. Cu mari greutatea putem urca căruțele, satul fiind așezat pe coasta unui mare deal – pe malul râului de munte Kuma.

Fac tot posibilul și merg la biserică (capelă). Oficiază un preot în vârstă rus și un diacon rus, tot în vârstă. Asistă circa 200 de persoane, majoritatea femei. Corul este dirijat de o femeie. *Mă închin în genunchi, mă rog pentru mine și ai mei toți, și cu ochii și fața plină de lacrimi revin la trenul de luptă, unde, într-o căruță mă culc, continuându-mi plânsul, la gândul că nu se întrevede nici un pic de speranță să putem scăpa cu viață. Ne aflăm mult prea departe de țară, situația frontului e dezastruoasă pentru noi, rămași atât de puțini în viață, iar armata germană se comportă “criminal” cu ostașii români. Singura nădejde îmi este ajutorul milostivului Dumnezeu.*

11 ianuarie 1943 (luni). Fac baie. Timp frumos, dar geros. Sosește trupa Batalionului 7 Vânători Munte. Criză mare pentru mijloace de transport, căci marea majoritate a mașinilor auto sunt defecte – fărâmate, constituind mari impedimente pentru unități, iar caii au rămas puțini și slabi din cauza lipsei de hrană și a supraeforturilor făcute.

La ora 16.00 sosește trupa Batalionului 9 Vânători Munte. Socotesc de bine și merg la râul Kuma unde întâmpin pe dl. Locotenent-colonel Boldișor, care s-a bucurat și mi-a mulțumit pentru gestul făcut. La ora 01.30 p.m. după ce a luat legătura cu locotenentul Tănase, a devenit “ceea ce în realitate este”. Au luat băuturi de unde numai locotenentul Tănase știe și ca mai totdeauna, s-au apucat de “chef” – sindrofie, la care au antrenat atât pe locotenentul dr. Vrăjoiu, cât și pe sublocotenentul Trifu, pe care i-a chemat în camera sa. Păcat că nu erau și “hazaici”...! Personal nu m-am înhăitat cu ei niciodată, astfel că prezența mea îi deranjează în astfel de împrejurări “anormale” în situația de față. Boldișor persecută îngrozitor pe maiorul Vasiliu, iar pe mine mă evită, deși situația la Divizie, pentru Boldișor este dezastruoasă. Se zvonește că va fi supus judecării Curții Marțiale și degradat. Îl privește, eu nu discut cauza lui cu nimeni și mă comport corect.

Batalioanele 9 și 16 Vânători Munte ocupă poziții de luptă, cu puținii ostași pe care îi mai au, deși demoralizarea i-a cuprins pe toți.

12 ianuarie 1943 (marți). (NENOROCIREA).

La ora 01.00 din noapte reluăm retragerea cu destinația Tscherekessk, unde ajungem la ora 15.30, după 44 de km parcurși, trecând prin comuna Alenowskij. În timpul deplasării, mă aflam într-o căruță plină cu lăzi încărcate cu muniție, iar deplasarea se făcea pe o coastă de deal, în vederea camuflării coloanei. La ora 03.15 din noapte, conductorul soldat Neagu Ion de la altă căruță lovește așa de puternic căruța mea încât se răstoarnă în vale și tot odată cad și caii, eu căzând cu capul în apropierea picioarelor cailor ce se zbăteau să se scoale însă nu puteau din cauza sleaurilor și a opritorilor. Dacă nu interveneau imediat soldatul conductor, care a reușit să sară din căruță, soldatul Munteanu, caporalul Zota Nicolae și soldatul Avram Nicolae care, prin mângâiere și blândețe au reușit să potolească caii speriați de a sta liniștiți, căci dacă se mai zbăteau sigur m-ar fi lovit în cap cu copitele și astfel “NENOROCIREA” ar fi fost “capitală”, plus faptul că dacă căruța ar mai fi fost

mișcată (zdruncinată), sigur, lăzile cu muniție ar fi căzut asupra mea și m-ar fi omorât, căci greutatea lor era de circa 1500 kg. *Numai puterea și mila dumnezeiască m-a scăpat de la moarte și de astă dată.* Toată ziua zac și plâng.

13 ianuarie 1943 (miercuri). Stare generală trupească și sufletească foarte proastă. Mă doare capul și vomit, din care cauză stau numai în casă, cu batista rece pe cap (frunte). Se aud exploziile brandurilor. Maiorul Vasiliu își dovedește totala nepricepere în rezolvarea problemelor ivite în situația prezentă.

4 ianuarie 1943 (joi). (A doua posibilă mare NENOROCIRE).

La ora 03.00 din noapte plecăm, continuându-ne retragerea. După parcurgerea a 35 km, la ora 14.15 ajungem în localitatea Erssakon (Erssakonskoje), suportând un ger năpraznic. *Iarăși Dumnezeu mă salvează,* căci la coborârea unei văi mari se rupe opritoarea la unul din cai, iar din cauza greutateii lăzilor cu muniție, celălalt cal nu poate ține căruța în care mă aflam singur. Calul fără opritoare, lovit de cornățul își face nălucă, iar căruța gata, gata să cadă în prăpastie. Dacă ar fi căzut căruța în prăpastie sigur nu mai scăpam cu viață. Pe viitor, în astfel de împrejurări, voi coborî din căruță.

15 ianuarie 1943 (vineri). Afară-i ger năpraznic. Noroc că am nimerit cartiruire la o familie tare omenoasă. A făcut cald în cameră, iar la dejun mă ospătează cu lapte dulce fiert (cald), brânză, cartofi prăjiți și pâine caldă. Solicit maiorului aprobare să mi se dea bocanci și ciorapi însă nu aprobă, ci mă trimite să-mi dea Divizia. Plec cu o mașină militară de ocazie. După parcurgerea, pe drum de câmp (29 km) ajung în comuna Otrotnaja, iar de aici, parcurgând alți 15 km, ajung în comuna Paputnaja, unde, în fine, găsesc Centrul de Aprovizionare al Diviziei a II-a Vânători Munte, care, cu multă bunăvoință, îmi dă: 2 cămăși groase, manta, 3 perechi ciorapi groși din lână, 2 perechi bocanci, moletiere, veston, pantaloni, căciulă, bidon, pahar metalic – “toate” cele menționate în stare nouă.

Seara, începe a bate crivățul, care pe timpul nopții devine îngrozitor – adevărat uragan, iar temperatura, zice-se, a coborât la 29 grade sub zero. *Gândul mă poartă la “SFINȚII – MARTIRII” noștrii ostași care pe o asemenea vreme, prost îmbrăcați și hrăniți, amplasați în poziții neamenajate, ci în simple gropi descoperite pe care fiecare și-a săpat-o, sunt puși să înfrunte lupte grele cu un inamic bine dotat din toate punctele de vedere (îmbrăcat în pufoaice, mâncare și băutură din destul, armament la “discreție”, moral excelent, căci merg din succes în succes, iar ca număr de ostași “nelimitat”. Lacrimile mă podidesc și toată noaptea nu pot adormi. Plâng și plâng.*

16 ianuarie 1943 (sâmbătă). Crivățul este și mai furios, iar zăpada viscolită face ca vizibilitatea să nu depășească câțiva metri. De încerci să mergi cu viscolul în față “ești oprit în loc, iar respirația îți este oprită”. E ceva de groază. Și totuși, eu, împreună cu sublocotenentul Bucur de la compania auto, plecăm la Erssakon, cu două mașini puternice (cu câte două diferențiale fiecare) în misiune ordonată.

Din cauza viscolului năpraznic și a crivățului îngrozitor, revenim de unde am plecat – comuna Paputnaja (Poputnaia). Eu însă plec din nou cu un autocamion german puternic, tot cu două diferențiale, care face față “vremii excepțional de nefavorabile” pentru deplasare, dar care rățește ruta și în loc de Erssakon, ne-am trezit în comuna Tschaiku. Aici am cerut găzduire la un localnic, care în realitate era un refugiat din Leningrad. M-a găzduit, dar în singura cameră pe care o ocupa, am dormit 5 persoane, adică: eu, bărbatul, soția (femeie cultă), fiica studentă și un băiat de 12 ani, plus vaca, vițelul, doi porci și 16

găini, toate în tinda de la intrare. Toată noaptea, afară era un infern din cauza vuetului continuu produs de crivăț.

17 ianuarie 1943 (duminică). Cu foarte mare greutate revin la Poputnaia (Paputnaja) cu mașina tractor pe șenile. Motorul, din cauza supraefortului, s-a oprit de circa 70 de ori, iar crivățul (vântul) mișca mașina din loc, cu motorul oprit. Foarte obosit și înghețat, dorm în școală pe pedestalul catedrei complet îmbrăcat și încălțat.

Foarte mulți ostași au murit de frig și tot așa de mulți au degerat. CULMEA nenorocirii noastre. Ostașii morți în luptă cu inamicul sau din cauza gerului năpraznic, precum și cei răniți și degerați, “toți” au fost abandonați – părăsiți, rămânând la inamic în comuna Cerchesk, și tot astfel au rămas la inamic multe autocamioane, române și germane, încărcate cu efecte, muniție și alimente.

Colonelul Platner se află mort la bateria I-a din Divizionul 4 Tunuri Munte, care a fost capturată (bateria I-a) de inamic. Acesta este al doilea colonel comandant omorât la Divizionul 4 Tunuri Munte. Primul a fost colonelul Neacșu. În timpul retragerii tunurile Divizionului 4 Tunuri Munte au căzut aproape toate într-o prăpastie prin alunecare pe gheață, nemaiputând fi recuperate, căci inamicul ne urmărea și ataca în foarte de aproape. Situația e disperată pentru noi, neștiind ce ne așteaptă pe fiecare din zi în zi. Bine pentru noi nu mai există.

18 ianuarie 1943 (luni). Crivățul și ninsoarea au încetat. Sosesc la Paputnaja trenurile batalionare. Fața ni se luminează puțin și o mică speranță în bine își face loc în sufletele noastre stăpânite de “groază”.

19 ianuarie 1943 (marți). Vremea se menține liniștită. Toată ziua “hibernez” în cameră stăpânit de gânduri sinistre și dorul de familie și de toți cei dragi. Toată oștirea – trupă și ofițeri – își pune întrebarea: “*Ce are de gând generalul Ion Dumitrache și toți ceilalți comandanți cu Divizia a II-a Vânători Munte, trecută sub comandă germana (?) care faptic e decimată, distrusă!*” Asta-i crimă. Caporalul Zota Nicolae și soldatul Avram Nicolae – colaboratorii mei personali – au făcut rost și frig carne de porc pe jăratec, totodată storc din niște faguri miere de albine. Bravo lor! Inamicul, travestit și prin surprindere, s-a infiltrat la Divizionul 1 Tunuri Munte, a împușcat caii aflați într-un grajd din câmp, a atacat bateria, a omorât majoritatea ostașilor servanți și a capturat tunurile.

Obsedat numai de gânduri sinistre, noaptea visez și plâng în somn.

20 ianuarie 1943 (miercuri). La ora 09.45 suntem mitraliați și bombardati de către aviația inamică, prin surprindere și de la joasă înălțime. Panică mare! Totuși caporalul Zota Nicolae și soldatul Avram Nicolae au făcut rost și frig pe jăratec două găini. Noroc cu ei, căci altfel... La ora 11.35 ne repunem în marș, retrăgându-ne.

21 ianuarie 1943 (joi). În coloană mășăluiesc Batalioanele 7, 9, 10 și 16 Vânători de Munte. La orele 13.00 ajungem în comuna Vostwisenskaja, unde poposim. Există aici o mare biserică și chiar preot, pe care nu l-am cunoscut.

Sunt cartiruit într-o casă a cărei stăpână este extrem de voluminoasă (grasă) – circa 120-130 kg, apreciază caporalul Zota Nicolae. În localitate există stație de cale ferată. Foarte obosit, mănînc și după ce mă spăl, mă culc. Caporalul Zota Nicolae, tot aici.

22 ianuarie 1943 (vineri). La orele 14.00, reluăm marșul, după 27 km parcursi, ajungem în orașul Labinskaja, situat pe râul Laba și cantonăm în comuna suburbană Vollny, deși era ordin să cantonăm în comuna Krasny-Boez sau în comuna Solconicow. În orașul Labinskaja există o foarte mare biserică-sobor și chiar preot vârstnic. Așa mi s-a spus. În timpul nopții, la orele 24.20 reluăm marșul și trecând prin frunțașă comună

Rodnikowskaja, după 40-50 km parcurși, ajungem în comuna Cugarnaja. Ninge cu fulgi foarte mari, dar liniștit. Există Biserică și preot. Până la Maikop mai sunt 60 km. Sunt bine cartiruit.

23 ianuarie 1943 (sâmbătă). Ne aflăm în comuna Cugarnaja, în stare de alarmă permanentă. Trupele germane ne fac mari necazuri, purtându-se brutal în relațiile “fortuite” cu ostașii români și ne blamează – ponegresc – față de populația civilă.

Zi și noapte, concomitent cu retragerea unităților militare, mășăluiesc coloane mari de civili – în special Gabardinii, din rândul cărora s-au recrutat ostașii din Divizia filo-germană a generalului Vlasov, Miliția rusă, Administrația locală (primari, funcționari etc., dezertorii etc.)

N.B. Labinskaja – Wosswysenskaja = 100 km.

24 ianuarie 1943 (duminică). Unirea Principatelor Române în anul 1859.

La ora 00.30 noaptea plec împreună cu sublocotenentul Rusu Victor și trenul regimentar, cu destinația comuna Wosswysenskaja, unde ajungem la orele 13.45, după parcurgerea a 60 km și trecerea prin localitățile Mihailowskaja, Petropawloskaja, Termigojenskaja și Ssuhai-Kut. În timpul deplasării suntem atacați – mitraliați de la joasă altitudine de către aviația inamică. Toți ne răspândim și ne culcăm cu fața la pământ, chiar și în noroi și pe sub caruțe. Nu avem nici un fel de pierderi sau răniți – în ostași sau în cai. Plouă și bate vântul. Sunt cartiruit bine împreună cu caporalul Zota Nicolae. Spălându-mă, mi se înfundă urechea stângă.

Până la marele centru urban Krasnodar, situat pe malul drept al fluviului Kuban, prin care am trecut și am poposit în anul 1941, mai sunt 100 km. Atunci înaintam...

25 ianuarie 1943 (luni). Noaptea plouă ca în toiu verii, iar dimineața ger năpraznic. Totul a înghețat. La orele 13.15 ne reluăm marșul “morții” cu destinația Usty-Labinskaja (Raion). Suntem îndrumați a mășălui peste câmp deoarece podul de trecere a fluviului Kuban a fost distrus de partizanii ruși, prin minare. *Mășăluim în condiții incredibil de grele: caii cad în ham istoviți de atâta “chin” neîntrerupt, se rup roțile și osiile la căruțe, plâng ostașii înghețați din cauza gerului năpraznic, prost îmbrăcați și nemâncați iar împreună cu ei plâng și eu.*

Toată lumea blestemă Stăpânirea Română și Comandanții Militari, care ne-au dus pe aceste atât de îndepărtate meleaguri străine, punându-ne sub comandă germană, care după ce ne-au sacrificat numai în propriul lor interes “neîmplinit” acum își bat joc de noi, persecutându-ne în mod barbar și blamându-ne.

În fine, ajungem în cătunul Wolowowka la ora 10.00 unde cantonăm. Mai multe căruțe fărâmate-rupte sunt abandonate pe câmp, golite de încărcătură. Cu mare greutate aducem caii “dăobiți”, rămași “neutilizabili”. Noaptea, împreună cu sublocotenentul Rusu, sergentul major Popa Radu și caporalul Zota Nicolae, dormim jos pe așternut de trestie, într-o casă părăsită, iar ostașii, fiecare pe unde a găsit. La ora actuală ducem o adevărată viață “de câine hămesit”.

26 ianuarie 1943 (marți). La ora 05.00 dimineața reluăm marșul, pe un ger năpraznic și vânt puternic. *Se vorbește că temperatura este 39 grade sub 0!?* Personal sunt îmbrăcat astfel: în picioare 6 perechi ciorapi și șoșoni, maieu din flanelă groasă, cămașă groasă, pulovăr din lână, ismene, pantaloni împlețiți din lână, veston, manta, căciulă, mănuși, subă. Mă mișcam greu, însă în timpul marșului stăteam în căruță acoperită cu coviltir, iar tot greul conducerii coloanei îl ducea sublocotenentul Rusu, ajutat de către sergentul major Popa Radu și caporalul Zota Nicolae – cântăreț bisericesc și ordonanță.

Trecem Kubanul pe podul de la marea localitate Ladoskaja, fluviu pe care l-am mai traversat în comuna Cercask și Ersakon (afluent). Ladoskaja este centru feroviar, cu stație mare (cu etaj). Trec 12 locomotive cuplate, dar fără vagoane, conduse de mecanici germani. Îndată trece însă o garnitură cu 50 vagoane închise, pline cu ostași germani, care se retrageau, lăsând pe bieții soldați români să le asigure retragerea, luptându-se cu rușii aflați în plină ofensivă. Păcat, mare păcat!

Pionierii germani demontează de zor podul de peste Kuban. În drumul parcurs între comunele Ladoskaja și Usty-Ladoskaja văd 5 ostași morți din cauza gerului (3 români și 2 ruși) aflați fie în șanț, fie pe marginea șanțului. Permanent trec coloane interminabile de autocamioane germane încărcate cu bagaje de tot felul, cu femei, copii, cai, vaci, oi, cioloveci etc. Nimeni nu ia în seamă morții, prizonierii muribunzi sau ostașii muribunzi de pe marginea drumului sau de prin șanț. Parcurgem azi 60 km.

27 ianuarie 1943 (miercuri). Pe timpul nopții nu pot dormi, ci mai mult mă chinuiesc. La ora 10.35 reluăm marșul cu destinația comuna Platnirowskaja. După marșăluirea a 50 km, în condițiuni exceptional de dificile și trecând prin comunele Woroneshskaja, Krassnotscherny-Schewskij (cătun) și Plastunowskaja, la ora 02.35 din noapte ajungem la destinație (comuna Platnirowskaja). E noapte, ger și vânt năpraznic. *Prin șanțuri sunt mulți ostași ruși (prizonieri) și români morți din cauza gerului (40 grade sub 0), părăsiți. Păcat! De remarcat că printre morții părăsiți nu este niciun ostaș german.*

28 ianuarie 1943 (joi). Cu mare greutate găsim cartiruire, căci localitatea este ticsită de unități germane care sub niciun motiv nu admit să fie cartiruiți și ostași români în casa unde este cartiruit ostaș german, acuzându-ne că suntem hoți, răi și păduchioși. ***Cu ostașii români nemții se comportă foarte brutal. Ex.: dacă un ostaș român bolnav le face rugămintea să-l primească în autocamion german e refuzat categoric, iar dacă încearcă ostașul român să se agațe de oblonul mașinii lor este lovit cu brutalitate peste mâini până ce se prăbușește la pământ.*** Iată pentru cine au murit sute de mii de ostași români, printre care și frății mei dragi Viorel și Mircea și pentru interesele cui am fost trimiși de Conducătorii Țării noastre pe aceste atât de îndepărtate meleaguri străine, să suferim și să murim. Personal, ca preot, am fost cartiruit la o familie cumsecade.

29 ianuarie 1943 (vineri). Ninge foarte frumos, iar temperatura s-a schimbat mult în bine. Trec la trenul de luptă împreună cu locotenentul Tănase. Trupa Batalionului 9 Vânători de Munte se află la 15 km în urma noastră, în comuna Rasdolnaja. Nemții aduc cu brațul găini, iar în lăzi sticle cu vin, rom, lichior și chiar șampanie ș.a. la tinerele hazaici unde este cartiruit maiorul Vasiliu, iar aici petrec, cântă și...”a la cabaret”! Maiorul Vasiliu a fost urgent mutat în altă casă. Ne-a relatat cu frică (speriat) prin ce situație dificilă a trecut din cauza nemților.

30 ianuarie 1943 (sâmbătă). “Sfinții Trei Ierarhi: Vasile, Grigorie și Ioan”.

La ora 04.00 mă scol. Ninge și bate vântul. La ora 05.35 reluăm retragerea cu destinația Djadowskaja, unde ajungem la ora 15.15, parcurgând 35 km și trecând prin comuna Korenowskaja. În Korenowskaja întâlnim trupa Batalionului 9 Vânători Munte cu care ne reîntregim în comuna Djadowskaja. Locotenent colonelul Boldișor a devenit de nesuportat. Pur și simplu și-a ieșit din minți. Bate ostașii, subofițerii, plutonierii și chiar plutonierii majori, înjură. Peste tot și tuturor face mizerie – inclusiv preot, doctor, ofițeri.

În timpul marșului, aviația inamică bombardează comuna din care plecasem (Korenowskaja), iar în comuna Djadowskaja survolează la foarte joasă altitudine deasupra coloanei Batalionului 9 Vânători Munte reîntregit, însă nu bombardează – nu mitraliază.

Totuși, toți ne-am culcat la pământ, plini de spaimă. Cantonăm aici, însă localitatea este ticsită de trupe germane. Dorm într-o cameră jos pe paie, iar doi soldați germani dorm în pat, fără să țină seama ca eu aveam la epoleții vestonului și mantalei trese de căpitan. N-am schimbat nicio vorbă cu ei.

31 ianuarie 1943 (duminică). La ora 08.15 reluăm marșul cu destinația Brjuchowezkaja, unde ajungem la ora 17.30, după parcurgerea a 52 km și după trecerea prin comuna Nowokorssunskaja. Inițial, destinația era comuna Timociwskaja în direcția Kerci, dar acum mergem, se zice, în direcția Rostov.

Ne sosește din urmă o Divizie germană blindată, coloană enorm de mare (500-600 vehicule tancuri, autocamioane, autosanitare, autoturisme ș.a.). Nemții opresc coloana Batalionului 9 Vânători Munte și își continuă vertiginos marșul. Ieșit din minți, locotenent colonelul Boldișor, ca un disperat, zbiară, drăcuie, înjură “pe toată lumea”, pentru faptul că s-a permis nemților să treacă întrerupând coloana română, parcă el nu ar fi fost de față și n-a grăit un cuvânt.

Cine din noi, acuzații, ar fi putut opri din marș coloana de tancuri? Nebun – dement din cauza alcoolului, a desfrâului și a situației personale “catastrofale” pe care o are la Divizia a II-a Vânători Munte, sub toate raporturile. Generalul Ion Dumitrache și colonelul Coman – comandant secund, au refuzat să-l primească în audiență, iar colonelul Vasile Cîrlan, comandantul Grupului 5 Vânători Munte, nu stă de vorbă cu el, din ziua de când a fugit de pe poziție în timpul luptelor cu inamicul, fapt pentru care i s-a luat comanda Batalionului 9 Vânători Munte, fiind pus la dispoziția Diviziei, iar comanda batalionului a fost încredințată eminentului căpitan Balint Eugen, de la compania cercetate.

Noaptea mă culc jos pe așternut de paie împreună cu doctorul locotenent Vrăjoiu, locotenentul Tănase, sublocotenentii Maftei și Rusu, caporalul Zota Nicolae ș.a.

01 februarie 1943 (luni). Servesc dejunul la compania IV-a cu căpitanul Dima Nicolae, comandantul companiei armament greu, doctorul locotenent Vrăjoiu și locotenentul Tănase, unde suntem foarte bine ospătați. Discutăm cazul “lt. col. Boldișor” pe care toți îl socot “alienat mintal”, mai ales acum când – în afară de cele petrecute ieri – a dat ordin către companii, ca:

- ostașii care din cauza gerului au rămas în urma coloanei și care după 1-2 zile au revenit la batalion să fie bătuți la fund, dezbrăcați și descălțați de bocanci;

Personal, a bătut grozav mulți soldați, obosiți și degerați.

- a dat ordin ca plutonierii majori de la companii să facă pe politrucii (comisari politici), întrucât căpitaniii comandanți sunt incapabili.

Și toate acestea aveau loc în timp ce batalionul ocupa poziții de luptă, căci rușii ne urmăresc îndeaproape. Se vorbește că se duc lupte grele între ruși și germani la circa 30 km în urma noastră, urmând ca la noapte nemții să se retragă, depășindu-ne, iar unitățile române să-i înlocuiască, continuând luptele cu inamicul.

Situația este cu adevărat disperată pentru noi, iar demoralizarea a cuprins sufletele “tuturor” – trupă și ofițeri. De abia scăpaserăm de rușii din Caucaz prin trecerea Cubanului, iar acum ne pun nemții să luptăm cu rușii din stepa Calmucă, asigurându-le retragerea lor. *Noi care din data de 18 august 1942 ne-am aflat numai în linia I-a, luptându-ne cu inamicul, fără să fim schimbați pentru refacere nici măcar o singură zi, situație care a cauzat moartea a jumătate din numărul ostașilor și pierderea a enorm de mult material de război. Păcat mare față de noi și familiile noastre! CRIMĂ ORDINARĂ!*

02 februarie 1943 (marți). ÎNTÂMPINAREA DOMNULUI.

Mă deplasez la compania III-a cu intenția de a sta de vorbă cu ostașii în vederea ridicării moralului, deși personal eram foarte demoralizați, însă cei 60-70 de ostași câți mai erau în viață se aflau răspândiți pe circa 2 km spre a asigura retragerea.

Servesc masa la căpitanul Dima Nicolae, comandantul companiei armament greu. Vine locotenent colonelul Boldisor și îi ia căruța cu alimente “pentru miere”, iar apoi îl bate. FORMIDABIL! După toate cele petrecute, mai sus menționate, “Smintitul” (Boldisor) mă cheamă pe mine, care am fost de față și îmi dă o sticlă cu șampanie ca s-o dau căpitanului Dima Nicolae! Inamicul este la numai 25 km în fața noastră și caută să ne captureze “cu totul”, iar unitățile “Vânători Munte” au efective minime, căci majoritatea ostașilor au murit sau au fost răniți în luptele purtate neîntrerupt de la 18 august 1942 și până în prezent. Situația vânătorilor de munte este “disperată” și nimeni nu poate ști ce ne poate aduce ziua de mâine.

03 februarie 1943 (miercuri). La ora 24.00 mă scol, iar la ora 01.45 din noapte plecăm cu trenurile de luptă și regimentar cu destinația comuna Rogowskaja, unde ajungem la ora 10.15, după ce am parcurs 25 km. În timpul nopții aviația inamică lansează numeroase parașute (rachete) luminoase și bombardează, însă victime, nu avem, în schimb demoralizarea ne chinuie grozav.

Încă de ieri s-a auzit că Mareșalul PAULUS a capitulat la Stalingrad. Împreună cu el au mai fost făcuți prizonieri 36 generali (34 germani și 2 români), plus zeci de mii de ostași germani capturați și întreg materialul de război. Se vorbește că nu zeci de mii ci sute de mii de ostași germani au fost făcuți prizonieri.

Legătura cu Rostovul a fost întreruptă, căci inamicul l-a capturat. Astfel că, singura cale de scăpare a rămas ajungerea și traversarea mării de Azov la Kerçi, dacă nu vom fi încercuiți și capturați.

Aviația de transport germană, în formații mari, activează zi și noapte, sub protecția avioanelor de vânătoare care le însoțesc. De soarta noastră nici vorbă să se ocupe ei. Permanent mă doare capul îngrozitor și nu pot adormi.

04 februarie 1943 (joi). A sosit ordin ca batalionul să ocupe poziții de luptă aici. Cu raportul nr. 8 din 05.02.1943, înregistrat sub nr. 2769 din 05.02.1943, rog batalionul să intervină la Divizia a II-a Vânători Munte P.A. (partea activă) pentru a-mi aproba plecarea la noul meu post din țară “Comandamentul Militar” al Capitalei, conform Ordinului nr.155973 din 21.11.1942 – Secția I-a, transmis de P.S. (partea sedentară) a Batalionului 9 Vânători Munte, către P.A. a Batalionului 9 Vânători Munte, cu adresa nr. 59 din 28.11.1942, înregistrat sub nr. 14693 din 29.11.1942 la P.A. a Diviziei a II-a Vânători Munte, care la rândul ei la transmis Batalionului 9 Vânători Munte P.A. Pe timpul nopții ninge și viscol mare.

05 februarie 1943 (vineri). Vreme extrem de rea (ninge și viscolește puternic). E tare frig, motiv pentru care stau mai mult în cameră, dar fără foc în sobă. Raportul meu nr. 8/943 este înaintat colonelului V. Cîrlan spre soluționare, pe poziția I-a unde se află aproape permanent, anexându-se și Ordinul Marelui Stat Major nr. 155973 – Secția I-a.

06 februarie 1943 (sâmbătă). Aceeași vreme extrem de rea (vânt puternic și ger năpraznic). Locotenent colonelul Boldisor pune următoarea rezoluție pe raportul nr. 8/943: “Se va înainta de către ajutorul comandantului Diviziei spre aprobare”, iar maiorul Vasiliu îl înaintează cu următorul raport către Divizia a II-a Vânători Munte P.A.: “Am onoarea a înainta alăturat raportul nr. 8 din 05.02.1943 al preotului căpitan Dumitrescu H. Marin,

prin care solicită plecarea în Țară, conform Ordinului aprobator al Marelui Stat Major – Secția I-a, anexat în copie. Vă rugăm să binevoiți a dispune aprobarea, întrucât cele arătate în raportul anexat corespund pe deplin realității și dreptății. *Totodată menționăm că preotul căpitan Dumitrescu H. Marin și-a îndeplinit permanent, în mod exemplar, îndatoririle sale, atât în campania din 1941, cât și în actuala campanie*”.

p. Comandantul Batalionului 9 Vânători Munte P.A. (ss) maior Vasiliu H.

Sunt vizitat de către cucernicii preoți Micluț (Batalionul 16 Vânători Munte) și Dumitru (Batalionul 10 Vânători Munte).

07 februarie 1943 (duminică). La ora 13.00, eșalonul 2, compus din 30 căruțe, ne deplasăm în comuna Gretschnaja – Balka, unde ajungem la ora 18.00, după parcurgerea a 20 km. Normal urma să mergem în comuna Cuibischwschi, însă acolo se află cantonată foarte multă trupă.

Căpitanul Bacalu trece la Divizie, iar căpitanul Dima Nicolae, comandantul companiei armament greu, preia comanda companiei a III-a în locul căpitanului Bacalu.

08 februarie 1943 (luni). Maiorul H. Vasiliu, sublocotenentul Ștefănescu – casier al Batalionului 9 Vânători Munte și ofițerul casier de la Batalionul 20 Vânători Munte, mă informează că generalul Ion Dumitrache a făcut raport către Armata a III-a germană blindată, sub a cărei comandă suntem, prin care a cerut ca Divizia a II-a Vânători Munte să fie scoasă din “*ARIERGARDĂ*”, întrucât în timpul celor 7 luni de lupte permanente cu inamicul a fost *decimată*, astfel că puterea combativă și moralul ostașilor sunt “*inexistente*”.

RĂSPUNS primit la Divizia a II-a Vânători Munte din partea Armatei a III-a germană: “*Raportul generalului Ion Dumitrache este ireverențios. Noi nu stăm de vorbă cu un general român, ci numai cu GUVERNUL ROMÂN care ne-a dat sub comandă această unitate (Divizia a II-a Vânători Munte), care nu este decimată, ci numai puțin obosită*”. *Rușine nemților și Guvernului român care ne-a dat spre sacrificare nemților “nerușinați”!*

09 februarie 1943 (marți). *Se primește ordin “că nu se mai dau subzistențe de niciun fel” la acest eșalon 2, ci numai porumb pe care noi să-l măcinăm și cartofi. Adevărată CRIMĂ! Soldații, spre a nu muri de foame, pe bună dreptate, fură tot ce întâlnesc “din cele necesare hranei”, ca: găini, rațe, găște, porci, făină, mălai etc. și tot astfel fură nutreț pentru hrana cailor, iar noi nu putem să-i reținem, căci contrariu, pur și simplu, suntem expuși să murim de foame, atât noi cât și caili, ori aceasta n-o putem accepta.*

De altfel ostașii din linia I-a (luptătorii) primesc drept hrană o jumătate rație pâine făcută din făină de orz și floarea-soarelui, măcinate cu coajă cu tot (orzul și floarea-soarelui), pâine care nu poate fi consumată de ostași. Țigări se dau 3 bucăți pe săptămână ostașilor de la trenurile batalionare, iar luptătorilor din linia I-a 3 bucăți pe zi. Situația este disperată și nu știu ce va urma. Tulburare generală.

Pe timp “năpraznic” din cauza gerului și a vântului ce vuie asemenea unui uragan, la orele 16.00, ne reluăm drumul “calvarului”. După parcurgerea a 51 km și trecerea prin comuna Lebenski, la ora 08.20 dimineața ajungem în comuna Grewiewskaja unde facem un popas de 5 ore pentru “odihnă și hrană”, dar problema este că, atât ostașii cât și caili nu avem ce mânca, în afară de cartofi și mămăligă. În schimb, muzica sinistră a brandurilor, artileriei, mitralierelor ș.a. ne însoțește îndeaproape, permanent.

10 februarie 1943 (miercuri). Pe același ger și vânt năpraznic, la orele 13.30 ne reluăm marșul și după trecerea coloanei de căruțe pe gheață formată pe apa marelui râu Potroki – căruță cu căruța și nu mai multe odată, din teama de a nu se rupe gheața, eu trecând râul ultimul – după parcurgerea a 10 km ajungem în cătunul Zaborski unde cantonăm, deși inițial aveam destinația Kalinin – la 18 km mai departe. Sublocotenentul Ștefănescu, din neglijență – indolență – a pierdut legătura cu maiorul Atanasiu, sarcină expresă dată lui, și nici agent de legătură nu avem. Obosit trupește și distrus sufletește mă culc jos, complet îmbrăcat și încălțat, într-o cameră în care se mai afla familia respectivă (4 persoane), vaca, purcelul, rațele. *Blestem...*

11 februarie 1943 (joi). Noaptea la ora 03.20 reluăm marșul, pe timp de ger năpraznic, iar după parcurgerea a 14 km ajungem în comuna Petrowskaja la ora 08.40, unde cantonăm, deși localitatea este ticsită de alte unități române. Ostașii lihniți de foame, căci de două zile și trei nopți sunt nemâncăți, părăsind căruțele și caii, *dau buzuc* pe la casele localnicilor, cerșind cu insistență: hleba, mămăligă, cartofi, paradaise etc. încât populația s-a sesizat și uimită, oprea sau chiar venea la ofițeri și întreba cum este posibil ca soldații să fie mai lipsiți de hrană chiar decât civilii, noi de rușine nu știam ce să le răspundem. Datorită acestei situații și a faptului că ostașii furau tot ce puteau “pentru hrană”, *locuitorii adăposteau în casă – chiar cu ei în cameră: păsări, porc, vacă, vițel, ținându-le sub cheie și pază permanentă, iar pentru hrana cailor, ostașii au luat chiar și stuful ce forma acoperișul caselor și a dependențelor.*

Între timp au sosit aici trupe germane care ne-au cerut să părăsim localitatea, întrucât este sectorul lor. În timpul nopții activitate și bombardament din partea aviației inamice. Plutonierul Olteanu a fost capturat prizonier de către partizanii ruși.

12 februarie 1943 (vineri). Vântul a încetat, dar gerul persistă. Gazda mă informează că legătura cu Crimeea a fost întreruptă și că trupele române și germane sunt complet încercuite de către trupele rusești. *Doamne, Doamne, apără-ne și ne ajută a scăpa din acest iad.* Gândul mi se îndreaptă către soție, copii și părinți care este foarte posibil să nu mă mai vadă, deși eu, la vreme de supărare și răutate omenească (cazul preotului Nedelea Georgescu, avocat Bleescu, protopop Șt. Popescu, Ministrul Ghițescu, care s-au opus la aprobarea transferării mele de la Adamești la Biserica Sf. Nicolae din Alexandria, fiindcă nu am avut posibilitatea să le dau suma pe care mi-au cerut-o), am trecut, prin concurs, în clerul militar activ, numai și numai din dorința de a-mi crește, educa și rostui bine copiii. Acum însă rămân nenorocite prin moartea sau trecerea în rândul celor captivi. Îmi place să cred că scumpa mea Georgeta și dragele mele Valy, Jeny și Fely nu mă vor uita și se vor ruga neîncetat pentru revenirea mea în mijlocul lor, sau de-mi va fi sortit să mor pe aceste meleaguri străine și atât de îndepărtate, alăturându-mă lui Viorel și Mircică – *pentru sufletul meu.* Până la proba contrară, cred că informarea gazdei mele nu corespunde realității.

Bombardament groaznic din partea aviației inamice pe tot timpul nopții în zona comunei Slawinskaja, unde germanii au aerodrom. Menționez faptul că în localitate sobele din camere sunt încălzite cu trestie, căci în toată regiunea nu sunt păduri și, deci nici lemne pentru foc.

Sunt tratat de către gazdă cu mămăligă prăjită pe care o mănânc cu multă poftă, căci *“Foamea este cel mai bun bucătar”.* Scriu Georgetei și copiilor, precum și părinților, sperând să nu fie ultimele scrisori.

Arăt că pe noi românii populația ne primește și tratează omenește, dar pe germani “numai de frică și-i urăște mult”.

13 februarie 1943 (sâmbătă). Sergentul Vorovenci mă hrănește din belșug cu friptură din carne de găină și porc! Aviația germană de transport este în permanentă activitate, zi și noapte.

Se vorbește că locotenentul (rez.) Dorneanu din compania 38 lucru, împreună cu 480 soldați de la servicii și formații au fost transportați cu avioane în Crimeea spre a respinge inamicul infiltrat și debarcat acolo. Așadar surpriză peste surpriză și toate numai de rău.

La orele 17.15 activitate mare din partea aviației inamice asupra localității Petrowskaja și împrejurimi. Patru bombe cad și fac explozie chiar în fața casei unde mă aflam cartiruit. Schijele sparg geamurile și pătrund în cameră lovind pereții, iar tencuiala pereților cade asupra corpurilor noastre întinse cu fața la pământ lângă pereții camerei “pieriți, încremeniți de frica morții”! Acoperișul casei a fost făcut praf, distrus de suflul produs prin explozia bombelor, iar ușile și ferestrele rupte de schije. Medicul Vrăjoiu și alții m-au socotit mort, dar Dumnezeu m-a ocrotit și de această dată!

Civili plâng, se închină și se roagă la “Boje”, când ies de pe sub paturi și de pe sub mese, unde se vârau de frică. Personal, în fața lor îmi rețin lacrimile, dar sufletul îmi plânge, cu gândul la soție, copii și părinți cu care cred că nu mă voi mai revedea.

14 februarie 1943 (duminică). Toată lumea – ostași, precum și civili – discutăm nenorocirea bombardamentului aviatic din noaptea apocaliptică trecută.

Surpriză: ni se dă o ciocolată la 8 ostași (100 grame de fiecare) și două lumânări!...și cu asta nemții ne iau viața întru apărarea intereselor lor, nenorocindu-ne familiile, neamul și Țara.

Mă deplasez la Ambulanță pentru a-mi procura medicamente (antinevralgice, piramidoane, purgative), căci mă supără mult stomacul (constipație) și mă doare rău și permanent capul.

Cu excepția dr. maior Bratu (unit, dar în realitate ateu), *toți medicii sunt foarte atenți față de mine și bucuroși că trăiesc – vestea că am murit dovedindu-se ireală.* În timpul bombardamentului aviatic din noaptea trecută o bombă de mare volum, a căzut în mijlocul Sf. Biserici din localitate distrugând-o aproape complet. Populația din centrul localității s-a mutat la periferie.

La ora 11.00 officiez sfințirea apei în asistența a numai 25 de ostași, discut “frățește” cu ei și servesc masa împreună cu ei. Scriu Georgetei și părinților – însă nimic de rău.

15 februarie 1943 (luni). În timpul nopții, conductorii și furierii sub comanda plutonierului major Maței au fost luați și duși pe poziția I-a spre a întări batalionul aflat în lupta cu inamicul ce a reușit să se infiltreze până aproape de noi. Situația-i disperată! Toată lumea este distrusă moralicește! Semnificativ este și faptul că avioanele de transport germane, care până aseară circulau fără întrerupere, astăzi n-a mai apărut niciun fel de avion german. Se vorbește printre ostași că generalul Ion Dumitrache, invocând motive fictive, a plecat în Crimeea cu avionul spre a-și salva viața. Personal, cred că numai interese superioare reale au determinat deplasarea acestuia în Crimeea. Viitorul va dovedi realitatea. Deocamdată acest zvon a avut și are influență negativă asupra moralului ostașilor.

Depun la batalion raportul nr. 9/1943 privind plecarea mea în țară. *Toată oștirea română vociferează, înjură și urăște de moarte armata germană care numai pentru*

apărarea intereselor proprii ne ține în linia I-a și în permanent contact cu inamicul de la 18 august 1942 și în prezent (acum drept ariergardă).

Gabardinii, Asetinii, Azerbaidjenii, Nogaiștii etc. trec încolonați cântând spre peninsula Taman cu destinația Kerçi, iar noi românii, din ordinul nemților, le asigurăm securitatea, luptându-ne cu connaționalii lor. Acesta este rostul sacrificiilor noastre la ora actuală.

Deznădăjduit scriu Georgetei mele dragi și copilelor noastre scumpe.

16 februarie 1943 (marți). Noaptea a plouat, iar vântul a bătut năpraznic. Zăpada a pierit, în schimb a apărut noroiul, mare vrajmaș al nostru pe timp de deplasare. La orele 12.30 reluăm marșul “calvarului”, cu destinația Anastasiewskaja. Drumul este extrem de greu din cauza noroiului, a gropilor și a multor coloane aflate în deplasare. La orele 14.45 suntem bombardați și mitraliați de aviația inamică, dar nu avem niciun fel de pierderi.

Mergem toată noaptea, depășind destinația inițială (comuna Anastasiewskaja). În timpul nopții, aviația inamică lansează parașute luminoase și iarăși ne bombardează și mitraliază, noi fiind obligați să ne culcăm cu fața la pământ, iarăși (fie chiar în noroi). Revolta și ura sufletească contra germanilor nu mai cunoaște limită – mai ales din partea plutonierului major Maței.

17 februarie 1943 (miercuri). După parcurgerea a 51 km, la ora 09.40 ajungem în comuna Kurtschanskaja, unde cantonăm. Nu se poate face cartiruire întrucât localitatea este ticsită de unități germane “îngâmfate și încăpățânate”. Personal mă culc în căruță, îmbrăcat și încălțat, învăluindu-mă cu păturile date pentru cai. Deși frig, dar fiind extrem de obosit am adormit și dormit “tun”. De mâncare nici nu mai poate fi vorba! Fiecare mănâncă când poate, ceea ce singur își face rost, cum poate și unde poate, căci subzistențe la esalonul 2 nu se mai dau încă de mult, în afară de mălai și cartofi!

Atât pe drumurile străbătute cât și pe aici în Kurtschanskaja am întâlnit foarte multe autovehicule militare germane abandonate. Rușii aruncă din avion manifeste adresate atât populației civile cât și ostașilor români și germani. Suntem bombardați și mitraliați de către aviația inamică la orele: 10.15, 11.45, 13.20, 17.20, însă nu avem niciun fel de pierderi. Piloții ruși sunt foarte prost pregătiți profesional “spre binele nostru”.

Noaptea aceeași intensă activitate din partea aviației inamice. Dorm în căruță. Mi-a fost tare frig și frică – teamă din cauza bombelor care cădeau cu duiumul, neîncetat.

18 februarie 1943 (joi). La ora 06.20 suntem bombardați și mitraliați de 9 avioane inamice. Repede sar din căruța în care mă găseam culcat și mă trântesc cu fața la pământ sub căruță. De-abia adormisem, căci noaptea a fost un calvar apocaliptic din cauza bombardamentelor aviației inamice. De această dată a intrat în acțiune artileria antiaeriană română cu toată puterea de foc posibilă, astfel că “infernul” se coborâse pe pământ. Nemții fiind motorizați “dispăruseră” fără urmă, deși inamicul pe ei îi căuta și nu pe români. Lăsându-se ceață orice activitate “de luptă” încetează.

Întâlnim ostași din Diviziile a X-a Infanterie, a III-a Vânători Munte, a XIX-a “Unguri și Slovaci”. Aceste unități militare le-am mai întâlnit la Usti-Labinskaja, pe la Cuban.

Noaptea ninge și este liniște din cauza ceții. Dorm în căruță. Scriu scumpei mele Georgeta, copiilor și părinților dragi.

19 februarie 1943 (vineri). Din cauza ninsorii abundente s-a format multă lapoviță. Bate vânt puternic. La ora 10.45 suntem bombardați de către numeroase escadrile de avioane inamice, astfel că “tortura și deznădejdea morală” se reinstalează în sufletele tuturor. Suntem urmăriți pas cu pas de inamic. Soldații, precum și ofițerii eşalonului 2 nu

avem ce mânca. Ostașii cerșesc civililor mâncare plângând!, iar sufletele tuturor ne sunt întristate ca de moarte.

Divizia a II-a Vânători Munte nu dă acestui eșalon subzistente, iar germanii se comportă în mod barbar cu românii (îi bat!) atunci când îi surprind cerând ceva de ale mâncării civililor sau furând vreo pasare sau nutreț pentru cai, care sunt nemâncați de 2 zile, iar acum mănâncă vreascuri de prin zăpadă.

Purtarea mizerabilă a ostașilor germani față de ostașii români, care, din slăbiciune și chiar TRĂDAREA conducerii STATULUI Român, suferă și mor pentru interesele lor, ne consumă și ne-a îmbolnăvit.

În schimb cu Gabardinii trădători de țară și alții asemenea lor se poartă foarte bine. Noi românii facem ariergardă Gabardinilor, Turchestanilor ș.a. pe care germanii îi evacuează cu avioanele, dar *consumând benzină românească.*

La orele 15.00 începe viscol puternic, cu zăpadă. Vai și amar de noi.

Dorm într-o cameră, pe așternut de paie, complet îmbrăcat, împreună cu sergentul Vorovenci D-tru, ctg. 1936, originar din Rucăr, jud. Muscel, caporalul Zota Nicolae, și alți 5 ostași, iar în sală (tindă) dorm alți 15 soldați tot pe așternut de paie.

P.S. Fotografiile celor dragi ai mei – Georgeta, drăguța și credincioasa mea soție – Valy, Jeny și micuța Fely, scumpele noastre copile, ce-mi fac de strajă la cap, îmi produc sinistre stări sufletești și multe lacrimi, iar visele privind pe părinții mei nefericiți nu sunt bune. Dorul de ei toți mă stăpânește, iar gândul că șansele de a ne revedea sunt minime mi-a ridicat durerea sufletească la maximum!

20 februarie 1943 (sâmbătă). *Zi și noapte trec coloane de trupe germane motorizate și de Gabardini, Usbeci, Turchestani ș.a. din Divizia generalului VLASOV “filo germani”, numai trupele române flămânde și neechipate sunt ținute în ariergardă, în permanent contact cu inamicul, care ne urmărește îndeaproape. E ceea ce spune inamicul prin vorbiri la megafoane în timpul nopții și prin manifestele aruncate din avion: “Români, veți fi lăsați prizonieri sau morți de către germani, așa cum au procedat cu ostașii români la Don și Stalingrad. Mai bine predați-vă, iar noi vă garantăm viața!”*

Sublocotenentul Ștefănescu – casierul unității – dă foc la arhiva și echipamentul militar fără să aibă ordin în acest sens. Mai mult, violează lăzile de campanie ale ofițerilor, aflate la trenul de luptă “sub motiv de control”. Mă rog cine a ordonat această percheziție și după ce criterii se face, căci nu se încheie nici un înscris cu prilejul “controlului” făcut și distrugerii arhivei, materialelor și echipamentului.

Aruncă și distruge anumite lucruri personale ale căpitanului Bacalu și căpitanului Dima Nicolae, transportate de mai multe luni la trenul de luptă.

Personal dau sergentului Vorovenci Dumitru: 3 foi de cort rusești și 4 foi de cort românești și 2 mantale, toate în foarte bună stare.

21 februarie 1943 (duminică). Suntem în comuna Korsewski, iar nu în comuna Kurtschanskaja. Ninge și bate vânt puternic (viscol). Lapoviță multă. *Caporalul t.r.(termen redus,n.n) Zota Nicolae, cântăreț bisericesc și ordonanță personală, ia în batistă porumb și pleacă la moară să macine (două pietre mici de moară suprapuse pe care le acționai cu mâna și realizai un așa zis mălai, căci porumbul nu putea fi măcinat mărunt. Așa zisa moară o purta în căruță sergentul Vorovenci Dumitru.*

Caporalul Zota Nic. avea într-o traistă circa 6-7 kg de porumb pe care îl ținea “drept hrană de rezervă pentru aceste zile negre ce ne-a fost sortit să le trăim.

În timpul zilei primesc în camera mea 2 subofițeri germani, care, în timp ce eu mâncam mămăligă și o mică bucată de ficat de vită prăjit, scot din geamantanul lor conserve, pâine, șampanie franțuzească și încep să mănânce. Observându-mi gradul de căpitan – după ce mă întrebă ce anume mănânc eu – deși, sigur, ei știau că mănânc mămăligă cu ficat prăjit de vită, îmi oferă o cutie cu “sardele PORTUGHEZE” excepțional de bună, pâine, un pahar cu șampanie și un păhărel cu cafea naturală! Așa viața de ostaș luptător “DA”, în timp ce ostașii români mărșăluiesc 30-40 km nemâncați și prost îmbrăcați și acestea pe timp de iarnă și ger năpraznic.

Seara, ni se distribuie fiecăruia drept hrană rece pentru 2 zile, 0,500 kg biscuiți, lucrați de fabrica Otto Gaghel din București, la data de 12 oct. 1939!?

Noaptea mai sunt aduși spre cartiruire în camera mea 2 locotenenți germani, pe care îi primesc fără comentarii. Toți ostașii germani (2 subofițeri și 2 locotenenți) sunt plini de noroi până peste genunchi. Între timp sosesc caporalul Zota și soldatul Avram. Astfel că de unde eram singur în cameră, acum, noaptea, suntem ca la AZILUL de noapte din București, adică 7 persoane în cameră, iar în tinda casei încă 15 soldați români. Cu toții dormim jos pe așternut de paie. Nu s-au simțit bine nemții, dar în fața realității crude n-au avut încotro.

La ora 15.00, pe timp rău (ploaie, vânt puternic, noroi) au plecat 10 căruțe din eșalonul 2 batalionar, iar la ora 23.15 a plecat jumătate (eșalonul 2) din eșalonul 2 al Diviziei a II-a Vânători Munte). Din eșalonul nostru mai pleacă 27 ostași, 27 cai, una saca și mai multe căruțe încărcate cu samare (impedimente). Pe timpul nopții mare activitate din partea aviației inamice, dar nu în zona unde ne aflăm noi.

ASTĂZI sunt împlinite 3 luni de când Marele Stat Major m-a înlocuit cu preotul de rezervă T. Vrînceanu, dar eu tot în acest iad pământesc mă găesc.

22 februarie 1943 (luni). Timp bun: a înghețat și a ieșit soarele. La ora 00.20 (24.20) alarmă, însă aici nu s-a ivit nimic. În 5 minute toată lumea era îmbrăcată, cu arma încărcată, grenada și “gata de luptă”, însă inamicul n-a apărut. Foarte bine! Aviația germană de transport, în escadrile mari, e în permanentă activitate și tot astfel trupele germane motorizate – privind retragerea din Caucaz.

De asemenea aviația inamică ne urmărește și bombardează – mitraliază zi și noapte. Azi a lansat două bombe, dar au căzut și explodat pe un loc viran, nefăcând victime. Era ora 10.00. De remarcat faptul că permanent, zi și noapte, mărșăluiesc în retragere coloane de nemți din armata regulată pedestră (vânători munte) și tot astfel coloane de gruzini, gabardini, azerbaidgeni, uzbeki, turchestani ș.a., autocamioane etc. “NUMAI ROMÂNI NU VEZI UNUL”, căci toți câți mai trăim încă suntem pe poziții “*ARIERGARDĂ*” pentru asigurarea securității nemților și acoliților lor ruși din Divizia Vlasov – general trădător al neamului său! Repet spusele rușilor prin megafoane și manifeste răspândite prin aruncare din avioane: “**ROMÂNI, aruncați armele și vă predați, căci, până la urmă GERMANII vor fugi, iar pe voi vă vor lăsa prizonieri sau veți muri pentru interesele lor. Predându-vă, noi vă garantăm viața – securitatea!**”

Furuncurile de pe ceafă mă dor îngrozitor, dar două au spart, iar celelalte sunt coapte și deci vor sparge, iar apoi cred că mă voi ușura. Caporalul Popescu – sanitar – mă spală cu apă oxigenată pe ceafă, înlăturându-mi puroiul.

Dorul de soție, copii, părinți, soră și frate mă consumă enorm. Mă simt foarte slăbit – neputincios, atât sufletește cât și trupește, deși mănânc câte ceva de două ori pe zi. La trup slăbesc văzând cu ochii din zi în zi.

La ora 20.00 subeșalonul 3 din eșalonul 2 al Diviziei a II-a Vânători Munte reia marșul sub comanda sublocotenentului Nestor de la Divizionul Tunuri Munte, divizion rămas fără tunuri și fără cai. Odată cu acest eșalon 3 plec și eu cu ei.

Aviația inamică e foarte activă. *Un proiectil (bombă) cade și explodează lângă podul pe care numai cu puțin timp în urmă îl trecusem cu coloana respectivă. Încă, deci, suntem ocrotiți de puterea dumnezeiască!*

Pe timpul nopții “lună clară – strălucitoare”. Caporalul Tănase face rost și-mi oferă ceva provizie pentru hrană!

23 februarie 1943 (marți). După parcurgerea a 32 km și trecerea prin comunele Krasmi-Oktiabur, Kurtschanskaja, Severnia Sady, ajungem în comuna Temriuk, zonă în care aviația inamică bombardează și mitraliază coloanele neîncetat, de la joasă altitudine. Sunt victime în ostași, însă de la noi nu sunt. E ora 05.30. Bombele cad ca ploaia, văzând cu ochii. Nu staționăm, din contră, zorim marșul spre a ieși din zonă. La ora 08.15 trecem CUBANUL pe podul construit de români și care este cunoscut sub numele de “Colonel Eugen PROFAN”.

După parcurgerea a încă 8 km ajungem în comuna Golubizkaja, unde cantonăm. Localitatea este plină de trupe germane, care se opun ca în casele în care ei ocupă o cameră să fie primiți (cartiruiți) ostași români, nici chiar în camera separată. Nemții ne fac necazuri mari! Personal, am fost cartiruit la o familie de ispravă, unde, în cameră separată, erau cartiruiți ofițeri germani, care, până la urmă m-au tratat cu lichior de proveniență din Olanda, sardele din Norvegia, rom din Franța, bomboane din Germania, pâine, biscuiți din România și ciocolată din Germania. Așa “da” viață de ostaș aflat în Zona Operativă, iar “nu” ca la români! “Așa trăiește soldatul marinar german” – spun ei. Pe noi românii ne compătimesc afirmând că “*soldatul român MOARE DE FOAME și ca să supraviețuiască e nevoit să FURE*”.

La ora 22.00 reluăm marșul, trecând din nou CUBANUL. E întuneric beznă din cauza norului, iar drumul parcurs e numai gropi și noroi.

24 februarie 1943 (miercuri). Mărșăluim extrem de greu din cauza noroiului și a gropilor, însă ne bucurăm că din cauza ceței nu-i activitate din partea aviației inamice. După parcurgerea a 27 km, la ora 11.30 ajungem în comuna Fontalowskaja, unde poposim două ore. Iarăși necazuri din partea germanilor și a slovacilor deja cantonați aici. Și unii și alții nu permit ostașilor români să ia paie din curțile localnicilor spre a hrăni caii, care sunt, asemenea ostașilor, lihniți din cauza lipsei de hrană. Abia se mai țin pe picioare, iar *SOLDAȚII PLÂNG*. Unii dintre ei mai au puțină *MĂMĂLIGĂ* rece pe care o mănâncă goală! *Un ostaș se zice că ar fi furat o pâine de la un ostaș slovac, iar acum slovacul îl caută pentru a-l împușca. Aceasta-i camaraderie!?*

La ora 15.20 reluăm marșul în direcția “debarcaderului” unde se proceda la transportul trupelor și a materialelor de război pe calea apei, *cu BACUL, la KERCI*, adică din Caucaz în Crimeea. Dar suntem oprți și obligați să cantonăm în Fontalowskaja de către poliția germană sub motivul că la punctul de trecere a mării sunt deja f. multe unități militare. Vom sta aici până vom primi ordin de înaintare următoarele unități militare: Batalioanele 7, 8, 9 și 10 Vânători Munte. Se permite deplasarea într-o altă localitate a Divizionului 5 Tunuri Munte, Divizionului 2 Obuziere Munte, Batalioanelor 15 și 16 Vânători Munte.

Personal sunt încartiruit la un loc cu doi ofițeri germani inferiori (sublocotenenți), dar foarte respectuoși. Seara mă tratează cu scovergi cu zahăr și cafea naturală. Și ei duc lipsă de alimente acum. Pâine nu au deloc. Aici sunt și trupe slovace, dar le urăsc grozav.

Soldații eșalonului meu, după ce au cerșit prin comună după alimente, fără să li se dea, căci nu aveau alimente nici localnicii, au venit la mine și plângând mi-au spus: “*PĂRINTE CĂPITAN CE FACEM CĂCI MURIM DE FOAME și NOI și CAII?*” Le-am răspuns că nu am nicio posibilitate să-i pot ajuta pe ei și nici pe cai. Eu însumi n-am ce mânca. Astă seara mi-au dat ofițerii germani de am mâncat. Au plecat la căruțe “cu lacrimile pe obraz”. Mai mare păcatul! *DORM* în căruțe toți soldații, istoviți de foame și de marș forțat!

Eșalonul nostru nu a primit subzistențe de la data de 10 februarie 1943. Numai Dumnezeu știe cum am trăit și supraviețuit până acum și cum ne vom descurca în viitor!?

25 februarie 1943 (joi). După un somn adânc și o noapte liniștită, mă scol la ora 07.00. Ofițerii germani mi-au oferit pat ca să dorm singur, iar ei dorm amândoi într-un pat. Frumos din partea lor!

Mănânc cafea cu biscuiți împreună cu binefăcătorii mei germani. Nemții, după servirea cafelei cu biscuiți, din care mi-au oferit și mie, își curăță, fiecare, arma, centura, baioneta și cartușiera, redându-le înfățișarea “ca noi”. Activitate aeriană intensă din partea aviației germane de vânatoare, din calea căroră au dispărut avioanele sovietice. Timp frumos, însă ger mare.

Sergentul Vorovenci Dumitru merge la sublocotenentul Nestor, comandantul subeșalonului 3 și-i raportează “problema lipsei totale de hrană pentru ostași, precum și a cailor”, cerându-i să intervină de urgență la organele superioare militare competente cu rugămintea de a lua măsurile necesare. Același serg. Vorovenci îmi spune că în timpul nopții trecute au crezut că *MOR* din cauza gerului. Au dormit în căruțe. Ofițerii germani fac din nou scovergi din care mă servesc și pe mine. Și în rândurile lor e lipsă de pâine. În timpul nopții aviația inamică bombardează grozav. *Termin de citit Noul Testament, singura hrană sufletească.* Scriu dragei mele Georgeta, fiicelor scumpe și părinților.

26 februarie 1943 (vineri). Timp frumos (soare), dar ger mare. Soșeste de la comuna Korsewski restul eșalonului 2. Sergentul Vorovenci, împreună cu câțiva ostași conductori se ceartă și îmbrâncesc (se bat) cu un ostaș rus “nemțit” pe motiv că ostașii români au luat paie pentru hrana cailor din curtea “hazaicii”. Un turchestan “nemțit” vine furios, grav și obraznic pentru a aresta ostașii români în cauză, însă este “pus la punct” de români. Nemții care locuiesc cu mine laudă pe ostașii ruși “nemțiți” ca foarte buni luptători, însă ostașii români “Neharașo”! Aceste afirmații – calificative – mă supără grozav sufletește, însă nu pot lua atitudine, căci suntem “la cheremul nemților”! La ora 17.00 eșalonul 3 pleacă cu destinația comuna Ilitch. Aviația de transport germană activează zi și noapte sub protecția avioanelor de vânatoare ce le însoțesc, iar aviația inamică bombardează pretutindeni “nestingherită”. De asemenea, coloane enorme de ostași germani pedestri sau motorizați, precum și coloane hipo, trec neîncetat spre debarcader ca să fie trecuți marea la Kerçi, numai trupele române sunt ținute pe loc, în “ariergardă”!?, până se vor primi ordine de la Corpul de Armată german sub comanda căruia suntem.

În fine, ni se distribuie fiecărui ostaș român o pâine în greutate de 1 kg drept hrană pentru 4 zile, iar pâinea este din făină de orz și floarea-soarelui măcinată cu totul (cu coajă).

Personal n-am putut-o consuma, iar mulți ostași au dat-o la cai. Astfel am fost tratați și hrăniți.

27 februarie 1943 (sâmbătă). După o noapte de *NESOMN, GÂNDURI rele și BOMBARDAMENT* din partea aviației inamice, la ora 03.00 din noapte ne sculăm, împachetăm și la ora 04.30 ne încolonăm și plecăm. **SURPRIZĂ:** Organele Poliției

germane iarăși nu permit deplasarea noastră, pe motiv că este prea aglomerație de coloane militare pe ruta respectivă spre debarcader, deși avem aprobare scrisă pentru deplasare. În schimb, mărsăluiau neîncetat coloane motorizate și hipo (călări) militare germane spre debarcader!?

Vreme frumoasă (soare) dar ger mare.

Revin la camera în care am fost cartiruit și iau să mănânc o conservă de fasole cu pesmet (căci, azi am primit 2 cutii conservă de fasole a 0,300 g fiecare și 200 g pâine-pesmet). Între timp vine un colonel neamț (pionier) pentru a cartirui aici ostași germani. N-a salutat (dat bună-ziua) dar nici eu nu m-am sinchisit de prezența lui. Când i se raportează că în camera respectivă sunt deja cartiruiți șase nemți și un căpitan român cu soldatul ordonanță personală face un gest urât și tot fără să dea bună ziua, pleacă.

N.B. Ostașilor nu li s-au dat conserve și pâine-pesmet, ci numai mămăligă goală! Crimă ordinară!, căci subzistențe, rație normală n-am primit de la 2 februarie 1943. Aviația inamică bombardează continuu.

28 februarie 1943 (duminică). În fine, la ora 03.00 din noapte ne sculăm, împachetăm, iar la ora 06.00 plecăm. După 6 km parcurși ajungem în comuna Saporochskaja de unde mărsăluind încă 5 km ajungem la un holhoz aflat în plin câmp unde cantonăm.

Aici îmi face mare supărare soldatul Staihauner T. din Batalionul 10 Vânători Munte, compania comandă, dar îl iert, căci era beat. Pe tot timpul zilei nu apare nici un avion inamic, căci văzduhul e plin de aviație germană de transport și de vânătoare. Deci liniște totală.

N.B. Fontalowskaja – Ilitch = 18 km
Fontalowskaja – Fahre = 28 km
Holhoz - Ilitch = 2 km
Holhoz - Fahre = 12 km

01 martie 1943 (luni). Ceață intensă, în schimb nu apare niciun avion. Mă culc într-un pat amărât, dar din cauza ploșnițelor enorm de multe mă cobor și încerc să adorm pe așternut de paie, însă n-a fost posibil din cauza gândurilor rele ce-mi frământau sufletul, deoarece situația generală a frontului era CATASTROFALĂ, iar noi încă nu reușisem să ne retragem din CAUCAZ în CRIMEEA. *Singura speranță era ocrotirea de la milostivul Dumnezeu, căruia mă rugam nîncetat.*

SURPRIZĂ nesperată: Sosește curier cu ordin categoric să ne deplasăm imediat la DEBARCADER, pentru îmbarcare. Cu iuțeală de fulger și multă bucurie am îmbarcat, am înhămat caii la căruțe și la ora 09.45 coloana a pornit în marș. După parcurgerea a 2 km ajungem în comuna Ilitch, iar după alți 10 km parcurși pe singura cale rutieră ce duce la debarcader și care este o fâsie de teren nisipos lată de circa 10-12 m. La ora 12.30, suntem la debarcader (FUȘERAI).

De reținut faptul că pe ambele părți ale acestei singure fâșii de pământ care desparte Marea Neagră de Marea de Azov se găseau cazemate, șanțuri-adăpost, ostași morți germani și români, cai morți, căruțe și autocamioane fărâmate și părăsite, gropi rezultate de la explozia bombelor de avion etc., etc. “CEVA DE GROAZA!”

Aviația inamică nu apare, căci permanent patrulează aviația de vânătoare germană zona DEBARCADERULUI. Din cauza aglomerației de trupe germane, române și rusești filo-germane (Divizia Gl. Vlasov) nu puteam fi îmbarcați. Dificultatea mare era că trecerea pe mare la Kerci se făcea cu bacurile care circulau într-un singur sens pe un culoar realizat prin spargerea gheții, căci apa mării era înghețată.

Totuși, eu și caporalul Zota Nicolae reușim a ne îmbarca pe un bac la orele 14.45 care transporta ostași cavaleriști din Divizia General VLASOV, cu caii respectivi, care animale la comanda ostașilor respectivi se culcaseră unul lângă altul pe platforma bacului. Așa ceva n-am mai văzut!

La orele 16.16 cele patru bacuri încărcate pornesc spre Kerçi. Momentul când ni s-a dat și fixat pe corp colacii de salvare m-a cutremurat sufletește. Această măsură de precauție se practica deoarece Marea de Azov era minată de ruși, iar dacă mina lovea bacul acesta era distrus iar încărcătura respectivă (ostași, cai, materiale) cădeau în apă, iar cine nu se putea menține la suprafața apei spre a putea fi salvat de către echipajele specializate în acest scop, era băgat de valuri sub gheață de unde nu mai putea fi salvat, iar asemenea cazuri erau frecvente (și nu puține). ***Cu ajutorul milostivului Dumnezeu m-am văzut trecut din Caucazul “infernal” în Crimeea. Marele PERICOL îl trecusem.***

Am mers la sediul CRUCII ROȘII Române. Aici am fost dezbrăcați de tot echipamentul “rămânând în pielea goală”, căci eram plini de PĂDUCHI mari ca bobul de grâu, pestriți cu negru și alb. După ce am făcut baie ni s-a dat rufărie nouă și halate noi călcate, iar după ce am servit o cină “excepțională” am fost conduși în dormitor – eu în sala pentru ofițeri, iar caporalul t.r. (termen redus, n.n.) Zota Nicolae în salonul pentru ostași.

Mentionez și faptul că înainte de introducerea la baie am fost tunși cu mașina nr. 1 și rași (bărbieriți), iar unghiile de la mâini și picioare le-am tăiat fiecare. Am fost în mod cu totul excepțional de bine tratați prin purtarea de grijă a doamnelor Căileanu și Bălțeanu din Iași, cărora să le dea milostivul Dumnezeu sănătate și numai bine în viață.

02 martie 1943 (marți) – KERCI. Fac din nou baie. Sosesc căruțele, caii și ostașii Batalionelor 7 și 8 Vânători Munte. Merg la Templul lui Mitridates, situat în vârful unei coline, de unde istoricul oraș Kerçi, portul și marea dau ochilor o minunată priveliște. Revin la sediul Crucii Roșii, mănânc la popotă f. bine și mă culc.

La orele 21.30 sosesc restul de ostași, cai și căruțe, care însă au fost debarcate la ENIKALLA, depărtare 12 km de Kerçi.

03 martie 1943 (miercuri). Plouă. Coloana pleacă și caporalul Zota Nicolae, cu destinația Sultanowka, - 25 km de mărșăluit. Personal merg la “KINO” (cinematograf) dar nu rulează din lipsă de curent electric.

Sosesc 12 ofițeri români din Divizia 19 Cavalerie cu misiunea (secretă) de a merge în Caucaz. Curios lucru, căci toată lumea nu știe ce să facă pentru a scăpa din Caucaz, iar acești 12 ofițeri vor să treacă în Caucaz!?

Seara bate vântul cu zăpadă, iar noaptea îngheață (ger).

04 martie 1943 (joi). Timp frumos, însă ger. Cunosc pe dl. colonel Kiriacescu, comandantul Diviziei a IX-a Cavalerie, pe căpitanul Mucichescu, pe maior Cociu ș.a. La orele 14.16 plec cu autoturismul domnului colonel Kiriacescu la FEODOSIA, împreună cu d-na Bălțeanu de la Crucea Roșie și soldatul Rusu, unde ajungem la orele 18.15, căci am avut o pană de cauciuc. Am călătorit greu, din cauza viscolului, deși pe înaltul cerului strălucește soarele. La cantina Crucii Roșii din Feodosia suntem f. cordial primiți de către d-na Șendrea din Iași, conducătoare a Crucii Roșii de aici, d-na Șbanț, d-ra Rândunel, d-na..., f. nobilă din Craiova.

Mai cunosc pe maior Bratosin (Corpul Vânătorilor de Munte), căpitanul Dan Popescu (Divizionul 3 Vânători Munte), dr. veterinar căpitan Tomescu Aurel ș.a. Dorm la sediul

Crucii Roșii în condițiuni minunate. Cinste doamnelor, în frunte cu d-na Șendrea. Vizitez marele cimitir de eroi germani, perfect organizat și îngrijit.

05 martie 1943 (vineri). La ora 09.45 plecăm, căci este așteptat să sosească aici Generalul Avramescu. Inamicul bombardează litoralul. La ora 11.00 ajungem în localitatea Sary-Krim, unde poposim până la ora 13.30 pentru obținerea mașinii care să ne transporte la Simferopol. Mergem în localitatea Kischlav pentru obținerea aprobării necesare, însă locotenent colonelul Popescu Virgil, f. respectuos, refuză pe d-na Bălteanu și nu aprobă mașina solicitată. Revenim la Ssaly și imediat găsim și plecăm cu un autocamion german de ocazie la Simferopol, unde ajungem la ora 16.20.

Batalionul 9 Vânători Munte
16 decembrie 1942

**Dare de seamă
asupra activității desfășurate pe front de preotul
căpitan Dumitrescu H. Marin, confesorul Batalionului
9 Vânători Munte P.A., pe timpul de la 15 septembrie
la 15 decembrie 1942²**

Remarc de la început faptul că unitatea, încă cu mult înainte de 15 septembrie și până azi, se află în permanent contact cu inamicul pe care l-a hărțuit cu incursiuni bine chibzuite și reușite, iar la timpul oportun – printr-o ofensivă ce a uimit lumea întregă din Europa – l-a bătut, l-a urmărit și l-a silit să-și stabilească poziția pe zăpada și ghețarii Caucazului.

Astfel că, în ceea ce privește activitatea noastră de întărire sufletească a ostașilor, ca și ridicarea la maximum a educației lor naționale, prea mult n-am putut face în acest interval de timp.

Totuși, n-am încetat o clipă a lucra, pe cât împrejurările și situația frontului mi-au permis, la menținerea virtuților creștine și a înaltelor simțăminte naționale ce în trecut am reușit să le sădesc în sufletul ostașilor.

În toate strădaniile mele m-am bucurat de sprijinul nemărginit al d-lui colonel comandant al unității, ca și a domnilor ofițeri de toate gradele – căci frățești raporturi sufletești există între noi, iar stima reciprocă este tot ce ne leagă mai mult.

Serviciul divin l-am oficiat în fiecare sărbătoare și duminică, pe companii, când a fost posibil a avea o companie în rezervă, iar când nu, au asistat ofițerii, subofițerii și soldații de la servicii, de la trenul de luptă și de la trenul regimentar al unității.

Am oficiat de trei ori parastas pentru eroii batalionului, asistând când ofițerii, subofițerii și trupa companiilor 1-a, 2-a, 3-a și 4-a, când au fost în rezervă. Pentru un deosebit fast am creat un mic cor din elevii T.T.R. încadrați la serviciile batalionului.

La toate serviciile divine oficiate trupei, cuvântarea de îndrumare creștină, morală și națională a fost rostită de subsemnatul, iar, când situația frontului a permis d-l colonel comandant al unității, cu deosebită bunăvoință, însoțit fiind de o parte din ofițerii statului

² Sursa: *“Preoți în tranșee - 1941-1945”*, p. 222-224.

său major, a luat parte la slujba divină rostind, totodată, cuvânt de-mbărbatare și lămurire a ostașilor.

Am oficiat sfințirea apei sau Te-Deum, precum și parastas la Divizionul 2 Obuziere Munte și compania aruncătoare grele 120, ce n-au preot militar. Și în aceste ocazii, cuvântarea n-a lipsit din parte-mi.

M-am străduit, și Dumnezeu mi-a ajutat, să adun și să identific toți ostașii unității ce si-au dat viața, atât de departe de țara iubită și de toți cei dragi ai lor, pentru Sf. Cruce și dreptatea Patriei Române.

Am prohodit cu toată evlavie și cinstea ce se cuvine Sfinților Neamului, un număr de 75 de frați ostași, eroi ai Batalionului 9 Vânători Munte și un număr de 145 frați ostași eroi din alte unități.

O parte (60) au fost înhumați în cimitirul format de subsemnatul în comuna Bakssan-Caucazia, iar restul (160) în cimitirul ce, de asemenea, eu l-am format în curtea bisericii din comuna Alagir-Caucazia.

În ambele cimitire m-am străduit, și am reușit, ca gropile și crucile să fie uniforme și aliniat aranjate. Boscheți cu merișori, brazi și flori cu rădăcină împodobesc mormintele eroilor, frumos împrejmuite cu tiglă nouă de culoare roșie, iar altele au fost pavate cu piatră și nisip. Gardul ambelor cimitire l-am vopsit în aceeași culoare cu crucile.

Troița din cimitirul “Bakssan” este însă mai mică decât aceea din Alagir și a fost sfințită numai de subsemnatul, nefiind posibilă o solemnitate, unitățile aflându-se în plină ofensivă și la mare distanță.

Astfel în ziua de joi, 29 octombrie 1942, când trupele victorioase ale Diviziei a II-a Vânători Munte defilau victorioase în orașul fortăreață “Naltschik”, subsemnatul făceam, în cimitirul Bakssan, rugăciuni de pomenire și proslăvire a vitejilor eroi, prin a căror sfântă jertfă s-a reperat această mare victorie și le sfințeam troița ce le va sta de strajă și veșnică amintire, pe aceste meleaguri.

În ziua de 30 noiembrie a.c. am sfințit troița ce am ridicat în cimitirul eroilor români format în curtea Bisericii din comuna Alagir-Caucazia și am redat cultului divin acest locaș, festivitate despre care am raportat Inspectoratului prin raportul nostru nr. 7/1942.

Activitatea extra militară

În legătură cu asistența religioasă acordată populației civile, mult dornică de slujire și învățatură creștină, menționez că în această parte a Rusiei populația este de diferite confesiuni, ca: gabardinii sunt de confesiune mahomedană; asetinii și gruzinii sunt de confesiune pravoslavnică (ortodoxă) etc., precum și faptul că, cea mai mare parte din timp, noi am cantonat afară din localități.

Totuși, animat de dorința să fiu cât mai de folos Sfintei Biserici Creștine, mult persecutată de hidra bolșevică și comunistă aici, ca și Patriei, ce mi-a încredințat o deosebită misiune în aceste vremuri atât de grele, am stăruit în lucru, realizând în acest interval de timp cele ce urmează:

Am oficiat slujba Sf. Botez la un număr de 205 copii;

1. Rugăciunile de iertare a păcatelor le-am citit la un număr de 87 persoane;
2. Împărtășite au fost 174 persoane;
3. Slujba înmormântării am oficiat-o la 38 persoane; parastase oficiate: 437;
4. Am citit rugăciunile “După 40 de zile de la naștere” la un număr de 117 femei;

5. Slujba Vecerniei și Sf. Liturghii am oficiat-o de 6 ori, răspunsurile fiindu-mi date în rusește de corul format din populația civilă;
6. Am creat o capelă în comuna Bakssan și am curățit și redat cultului două Sfinte Biserici (1 Nalcik și 1 Alagir);

În toate aceste prilejuri am adresat, prin interpret, populației civile cuvinte de lămurire și povățuire creștină și morală, ca și modul cum trebuie să privească ei lupta noastră sfântă ce, pe lângă dreptatea cauzei Neamului Românesc, va aduce libertatea și tot binele în mijlocul lor, iar în concluzie le-am arătat totdeauna cum trebuie să se comporte în raporturile cu armatele luptătoare și dezrobitoare.

Prin aceasta am căutat să contribuie într-o oarecare măsură, în afara misionarismului creștin, la asigurarea liniștei și siguranței în spatele frontului.

**Confesorul militar al Batalionului 9 Vânători Munte, P.A.,
Preot căpitan Dumitrescu H. Marin**

Preot colonel (r)
Marin H. DUMITRESCU
- Va urma -

